

การสร้างหน่วยการเรียนรู้เรื่องเทคนิคการครองใจคน
สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุวิมล จุลวานิช

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

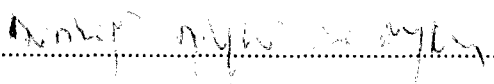
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

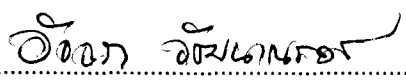
พฤษภาคม ๒๕๔๒

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

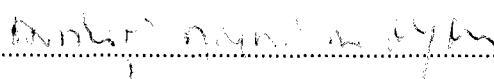
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

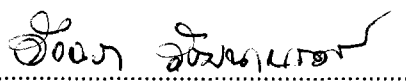
คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชมพันธุ์ คุญชร ณ อยุธยา)

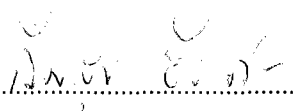
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์)

คณะกรรมการสอบ

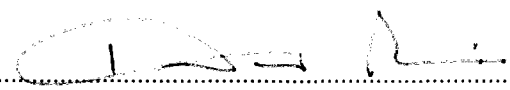
.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชมพันธุ์ คุญชร ณ อยุธยา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร. สมสุข ชีระพิจิตร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2542

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร. ชมพันธุ์ ฤกษ์ ฌ อยุธยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์ ประธานและกรรมการควบคุม ปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาเป็นอย่างมากในการให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ การปรับปรุง แก้ไข พร้อมทั้งให้กำลังใจจนสามารถทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ตลอดจน รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่ และ ดร. สมสุข ชีระพิจิตร คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณา และใคร่ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณนักศึกษาศาสนาบัณฑิตเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือที่ให้ความร่วมมืออย่างดีในการทดลอง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอรำลึกถึงพระคุณบิดามารดาญาติพี่น้อง อาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ขอขอบคุณ คุณจรินทร์ จุลวานิช ที่ให้ความช่วยเหลือทางสถิติ รวมทั้งเพื่อน ๆ การอุดมศึกษาทุกท่านที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จครั้งนี้

สุวิมล จุลวานิช

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดพื้นฐานของหน่วยการเรียนการสอน.....	7
ความหมายของหน่วยการเรียนการสอน.....	8
ลักษณะของหน่วยการเรียนการสอน.....	9
การนำหน่วยการเรียนการสอนไปใช้ในการเรียนการสอน.....	12
ส่วนประกอบของหน่วยการเรียนการสอน.....	13
การสร้างหน่วยการเรียนการสอน.....	16
การกำหนดลักษณะของกิจกรรมในหน่วยการเรียนการสอน.....	20
การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวกับหน่วยการเรียนการสอนในต่างประเทศ.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวกับหน่วยการเรียนการสอนในประเทศ.....	24
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
การเลือกกลุ่มทดลอง.....	28
การสร้างหน่วยการเรียนการสอน.....	28
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน..	29
การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน.....	34
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	34

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	44
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	44
วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
กลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	44
การดำเนินการทดลอง.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สรุปผลการวิจัย.....	45
อภิปรายผลการวิจัย.....	46
ข้อเสนอแนะ.....	49
.	.
บรรณานุกรม.....	50
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายละเอียดวิชา.....	58
ภาคผนวก ข หน่วยการเรียนรู้การสอน เรื่อง เทคนิคการครองใจคน.....	61
ภาคผนวก ค แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา.....	202
ภาคผนวก ง ข้อมูลการคำนวณทางสถิติ.....	206
ภาคผนวก จ ผู้ให้สัมภาษณ์.....	223
ภาคผนวก ฉ ผู้เชี่ยวชาญ.....	225
ประวัติย่อ.....	227

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	เปรียบเทียบคะแนนการประเมินผลก่อนการเรียนรู้ เรื่องเทคนิคการครองใจคน ของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	39
2	ประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน เรื่องเทคนิคการครองใจคน.....	40
3	เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินผลหลังการเรียนรู้ ของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	41
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักศึกษา กลุ่มทดลองที่มีต่อหน่วยการเรียนรู้การสอน.....	42

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้การสอน.....	15
2 ขั้นตอนในการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน.....	19
3 ลักษณะการจัดกิจกรรมแบบกิจกรรมเดียว และ แบบหลายกิจกรรมแต่เลือกเพียงกิจกรรมเดียว	20
4 ลักษณะการจัดกิจกรรมแบบหลายกิจกรรมต่อเนื่องกัน.....	21
5 ลักษณะการจัดกิจกรรมแบบหลายกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง(ก) และแบบหลายกิจกรรมที่มีทั้งต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่อง(ข).....	21
6 ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง.....	31
7 ขั้นตอนการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้การสอน.....	33

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการจัดการศึกษา คุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับวิธีการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไปที่นิยมใช้กันคือ ครูเป็นผู้ดำเนินการสอนในชั้นและมีบทบาทสำคัญในการควบคุมการเรียนการสอนโดยครูเป็นผู้เสนอบทเรียน ชักถามได้ตอบกับ ผู้เรียน และจัดกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียน (รุจิร ภูสาระ. 2529 : 21) วิธีการนี้มุ่งจะให้ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้แต่ละบทเรียนในระยะเวลาที่เท่าเทียมกันและวิธีการอย่างเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (อารี สันทรวี. 2523 : 1) นักการศึกษาไทยได้พยายามศึกษาค้นหาวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการพัฒนารูปแบบของการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยสถาบันการศึกษาของไทยทุกระดับได้พยายามนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะการเรียนรู้ที่ด้นั้น ผู้เรียนควรเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (วิจิตร ศรีสอาน. 2527 : 121) การเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากผู้สอนหรือผู้บรรยาย มาเป็นเพียงผู้กำกับกับการเรียนการสอน เตรียมเอกสาร วัสดุและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน วิเคราะห์ชี้แนะ และช่วยเหลือ ส่งเสริม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่กำหนด ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงเป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะสามารถแก้ปัญหาได้ (วิชัย ดิสสระ. 2533 : 147) วิธีการที่นำเอาแนวคิดกรรมและเทคโนโลยีมาเสริมสร้างคุณภาพทางการศึกษานั้นมีหลายรูปแบบ แต่รูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้แก่ การใช้สื่อการเรียนการสอนในรูปของหน่วยการเรียนการสอน (วิจิตร ศรีสอาน. 2527 : 121) การสอนเป็นหน่วยการเรียนการสอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และแสดงสมรรถภาพตามที่กำหนดไว้ ช่วยในการจัดการสอนเป็นรายบุคคล ช่วยในการเรียนด้วยตนเอง และช่วยให้มีทางเลือกหลาย ๆ ทางในการจัดการเรียนการสอน (ชมพันธุ์ ภูษธร ณ อยุธยา. 2530 : 93)

ในประเทศไทย สถาบันการศึกษาแห่งแรกที่ได้นำเอาแนวคิดของหน่วยการเรียนการสอนมาเผยแพร่จนได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งได้จัดสัมมนาปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างหน่วยการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการสอนวิชาชีววิทยา และวิชาวิทยาศาสตร์ จากการประเมินความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนาที่มีต่อหน่วยการเรียนการสอน ในการประเมินผลสัมฤทธิ์การใช้หน่วยการสอนชีววิทยาและวิทยาศาสตร์สาขาอื่นๆ ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อ 28 กุมภาพันธ์-2 พฤศจิกายน 2517 สรุปได้ว่า หน่วยการเรียนการสอนมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนหลาย

ประการด้วยกัน คือ ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นต่อการเรียน นำมาใช้ในการให้ความรู้ที่เป็นเนื้อหาวิชาต่างๆ ได้ดี และช่วยฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ จึงควรนำหน่วยการเรียนการสอนมาใช้ในการเรียนการสอนต่อไป

(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2517 : 1-2)

หน่วยการเรียนการสอน (Instructional Module) เป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบ กิจกรรมที่อยู่ในหน่วยการเรียนการสอนมีหลายอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจและบอกเกณฑ์การประเมินผลการเรียนไว้ด้วย หน่วยการเรียนการสอนจึงนับว่ามีความสอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตรการศึกษาทั่วไป (General Education) ที่มุ่งเน้นในเรื่องของจิตใจ ความคิดสร้างสรรค์ ความมีอิสระ มีโลกทัศน์กว้างไกลและกระบวนการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นพื้นฐานด้านนี้ให้สมบูรณ์ก่อนที่จะมุ่งเน้น การฝึกนักเทคนิคต่าง ๆ (วิชยวงษ์ใหญ่. 2538 : 79)

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือเป็นสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจัดการศึกษาด้านอาชีวระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงโดยใช้หลักสูตรของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งประกอบด้วยหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต มีความมานะอดทน ความสำนึกในจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2531 : 3)

สภาพการเรียนการสอนโดยทั่วไป มีทั้งรายวิชาที่เป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะหมวดวิชาชีพ มุ่งเน้นให้นักศึกษามีทักษะในการนำความรู้ทางหลักวิชาชีพไปใช้ในการปฏิบัติงานทางด้านช่างอุตสาหกรรม ตลอดจนมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม

วิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมเป็นวิชาในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ที่นักศึกษาทุกคน ต้องเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างแนวความคิดเจตคติที่ถูกต้องในการดำรงชีวิต สามารถพัฒนาพฤติกรรมและลักษณะนิสัยให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะของวิชาต้องมีกิจกรรมให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิด มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักศึกษาได้รู้จักคิดวิเคราะห์ มีเจตคติที่ถูกต้อง มีความรับผิดชอบ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ในการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ (เชิดชัย ม่วงมี และ แสงอรุณ

พจน์พัฒนาพล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุวิมล จุลวานิช เป็นผู้สัมภาษณ์, ณ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2540) พบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไปของอาจารย์ใช้การสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง คิดแทนผู้เรียน มุ่งเน้นเฉพาะเนื้อหา มากกว่าการจัดกิจกรรม แม้จะมีการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในรูปแบบเฉพาะบุคคลและทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้รู้จักคิดวิเคราะห์และทำงานร่วมกันบ้างก็ตาม แต่กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดให้ทำโดยที่นักศึกษาไม่มีโอกาสที่จะเลือกทำกิจกรรมที่สนใจ และตามความสามารถของแต่ละบุคคล ในส่วน of นักศึกษา จากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่ผ่านการเรียนวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม (สมชาย เมืองจันทร์, ฉัตรชัย โฉมวิไล, เปรม แสงสาคร, ภาสกร บุญเพิ่มและวรรณรัตน์ เพ็ชรรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุวิมล จุลวานิช เป็นผู้สัมภาษณ์, ณ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2540) พบว่า สภาพการเรียนการสอนในวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม มุ่งเน้นการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ทำให้นักศึกษาขาดความสนใจในการเรียน เนื้อหาวิชามีรายละเอียดมาก จุดประสงค์ไม่ชัดเจน ทำให้ผู้เรียนต้องจดจำในรายละเอียดมาก การจัดกิจกรรมต่างๆ จะช่วยทำให้นักศึกษาที่มีความสนใจมากขึ้น สนุกสนาน และกระตุ้นให้ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมเสริมให้มากขึ้นเพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจ และควรมีรูปแบบการสอนใหม่ๆ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งทิวา เสาร์สิงห์ และทักษิณา เครือหงส์ (2537 : 19-20) ที่กล่าวถึง ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาสายวิชาชีพในคณะวิชาเครื่องกลและคณะวิชาไฟฟ้า สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ ว่ามีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ดี มีความตั้งใจเรียนในวิชาปฏิบัติ หรือวิชาชีพ มากกว่า วิชาทฤษฎี หรือวิชาในกลุ่มสามัญ เพราะเข้าใจว่าวิชาชีพเท่านั้นที่ทำให้มีงานทำได้ ชอบแสดงออกอย่างเปิดเผย และให้ความสนใจในการทำกิจกรรม

วอลเตอร์ และคาเรย์ (Walter and Carey. 1990 : 8-9) กล่าวว่า หน่วยการเรียนการสอนเป็นรูปแบบหนึ่งในการพัฒนาสมรรถภาพการเรียนรู้ คำนึงถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และสามารถเสนอเลือกรูปแบบการเรียนอันจะส่งผลต่อการบรรลุจุดมุ่งหมายในการเรียน และนอกจากนั้นหน่วยการเรียนการสอนสามารถใช้ได้กับรายวิชาที่มีเนื้อหาเฉพาะรายวิชาที่บูรณาการและเนื้อหาวิชาที่มีการฝึกปฏิบัติ หน่วยการเรียนการสอนยังช่วยให้ผู้สอนประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนอีกด้วย (Bines and Watson. 1992 : 20) ดังที่ชนัยวรรณละ (2539 : 57) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ กลุ่มที่เรียนวิชานาฏศิลป์โดยใช้หน่วยการเรียนการสอน และพบว่า นักศึกษากลุ่มที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติ และมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยการเรียนการสอนอีกด้วย

จากสภาพปัญหาดังกล่าวประกอบกับผู้วิจัยเห็นด้วยกับแนวคิดของชมพันธุ์ ญูชร ณ-
อยุธยา (2530 : 106) ที่ว่าการสร้างหน่วยการเรียนการสอนจะเป็นการนำนวัตกรรมทางการศึกษา
ที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ มีจุดมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนต่างๆ และเกณฑ์การประเมินผลที่
ชัดเจนจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถเรียนรู้ และแสดงสมรรถภาพได้ตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย
ผู้วิจัยจึงมีความสนใจสร้างหน่วยการเรียนการสอนในวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ซึ่ง
เป็นบทเรียนที่สำเร็จรูปในตัวและมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน เพื่อ
ให้นักศึกษาทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีอิสระในการแสดงออก อันจะ
เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ และแสดงสมรรถภาพได้ตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย ตลอดจนมี
ทัศนคติที่ดีต่อหน่วยการเรียนการสอน ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกสร้างหน่วยการเรียนการสอน
เรื่อง เทคนิคการครองใจคน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของ
บุคลิกภาพ พฤติกรรมที่เหมาะสมตลอดจนมีการติดต่อสื่อสารที่ดีเพื่อสามารถทำงานและอยู่ร่วม
กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อันเป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและ
สังคม และเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการ-
สอน เรื่อง เทคนิคการครองใจคน วิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญ คือ

1. หน่วยการเรียนการสอนเรื่อง เทคนิคการครองใจคน สามารถนำไปใช้เป็นสื่อ
ประกอบการเรียนการสอนวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง
2. หน่วยการเรียนการสอนช่วยให้การเรียนการสอนน่าสนใจ และมีประสิทธิภาพเป็น
ไปตามวัตถุประสงค์
3. เป็นแนวทางในการสร้างหน่วยการเรียนการสอนเรื่องอื่นๆ ในวิชา การพัฒนา
คุณภาพชีวิตและสังคม
4. เป็นแนวทางในการสร้างหน่วยการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เนื้อหาที่ใช้สร้างหน่วยการเรียนการสอนเพื่อทดลองหาประสิทธิภาพ เป็นเนื้อหาเฉพาะเรื่อง เทคนิคการครองใจคน วิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

2. เนื้อหาเรื่อง เทคนิคการครองใจคน ที่นำมาสร้างหน่วยการเรียนการสอน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 พฤติกรรมของมนุษย์ ศึกษาความหมาย ประเภท กระบวนการของ พฤติกรรม องค์ประกอบพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ และลักษณะของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ศึกษาการวิเคราะห์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แนวคิดที่สำคัญได้แก่ สภาวะส่วนตัว ความเอาใจใส่ จุดยืนแห่งชีวิต และเกม

ตอนที่ 3 เทคนิควิธีการสร้างมิตร ศึกษาหลักความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจิตวิทยา สังคม ความหมาย ขอบข่ายของจิตวิทยาสังคม กระบวนการสังคมประกิต ความหมายของ มนุษยสัมพันธ์ ธรรมชาติของมนุษย์ ประโยชน์ของการมีมนุษยสัมพันธ์ และยุทธวิธีเสริมสร้าง มนุษยสัมพันธ์

3. กลุ่มทดลอง เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลักสูตร 2 ปี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ แผนกช่างไฟฟ้ากำลัง ชั้นปีที่1 ห้องเรียน ที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 30 คน

4. รูปแบบของหน่วยการเรียนการสอนที่ใช้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามรูปแบบ ของชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา (2530 : 106) ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ หลักการและ เหตุผล จุดมุ่งหมาย ความรู้พื้นฐาน การประเมินผลก่อนการเรียน กิจกรรมการเรียน การประเมินผลหลังการเรียน และการเรียนซ่อมเสริม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หน่วยการเรียนการสอน หมายถึงบทเรียนที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง สร้างขึ้น สำหรับให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองเป็นรายบุคคล หรือศึกษาเป็นกลุ่ม โดยผู้เรียนเลือกกิจกรรม การเรียนได้ตามความสนใจ สำหรับในวิจัยนี้หมายถึง หน่วยการเรียนการสอนเรื่อง เทคนิค- การครองใจคน

2. การเรียนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอน หมายถึง การเรียนที่ให้นักศึกษากลุ่มทดลองเรียนจากหน่วยการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้วิจัยเป็นผู้อำนวยความสะดวกตลอดจนให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาปัญหาต่างๆที่อาจเกิดจากการใช้หน่วยการเรียนการสอน

3. วิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม รหัสวิชา 01-120-001 เป็นวิชาหนึ่งในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เนื้อหาวิชาเป็นการศึกษาเกี่ยวกับ การสร้างแนวคิดและเจตคติ หลักธรรมพื้นฐานในการดำรงชีวิต ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคล กลยุทธ์ในการบริหารตนเองและการนำธรรมะมาใช้ในการบริหารตนเอง เทคนิคการครองใจคน พฤติกรรมของมนุษย์ การวิเคราะห์-ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสร้างแรงจูงใจในการทำงานเป็นทีมและคุณธรรมจรรยาวิชาชีพ

4. นักศึกษา ในวิจัยนี้หมายถึง นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลักสูตร 2 ปี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ แผนกช่างไฟฟ้ากำลัง ชั้นปีที่ 1 ห้องเรียนที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 30 คน

5. ประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน หมายถึง คุณภาพของหน่วยการเรียน-การสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80

เลข 80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของจำนวนคำตอบที่นักศึกษาตอบถูกต้องจากแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน คิดเป็นร้อยละ 80

เลข 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของจำนวนคำตอบที่นักศึกษาตอบถูกต้องจากแบบประเมินผลหลังการเรียน คิดเป็นร้อยละ 80

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอสาระสำคัญตามลำดับดังนี้ คือ แนวคิดพื้นฐานของหน่วยการเรียนรู้ การเรียนการสอน ความหมายของหน่วยการเรียนรู้ การสอน ลักษณะของหน่วยการเรียนรู้ การนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ในการเรียนการสอน ส่วนประกอบของหน่วยการเรียนรู้ การสร้างหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดลักษณะของกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้ทั้งในต่างประเทศและในประเทศ

แนวคิดพื้นฐานของหน่วยการเรียนรู้

แนวความคิดของหน่วยการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอนของการปรับปรุงการฝึกหัดครูในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นแนวความคิดที่มุ่งเน้นสมรรถภาพของการเป็นครูแต่ละคนเป็นสำคัญ พยายามส่งเสริมให้ครูได้แสดงสมรรถภาพของการสอนออกมาในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ พฤติกรรมและทัศนคติ สิ่งเหล่านี้ช่วยพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก กล่าวได้ว่าในการเรียนการสอนนี้มุ่งฝึกสมรรถภาพของครูอย่างแท้จริง ส่วนการประเมินผลนั้นจะพิจารณาถึงด้านความรู้ การสอน และผลของการสอนเป็นสำคัญ ซึ่งโปรแกรมนี้เรียกว่า การฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน (Competency- Based Teacher Education or Performance-Based Teacher Education - PBTE) วิธีการเรียนการสอนจะเปลี่ยนไปเป็นแบบส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เจริญไปตามขีดความสามารถของตน (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2519 : 2)

จากแนวความคิดพื้นฐานของการสอนที่เน้นในความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นและได้ผลดีต่อเมื่อเป็นความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนเห็นจุดมุ่งหมาย และประโยชน์ในการเรียน ทำให้เกิดการจัดโรงเรียนแบบไม่มีชั้น การสอนเฉพาะรายบุคคล และการสอนเป็นคณะโดยอาศัยบทเรียนสำเร็จรูปและหน่วยการเรียนรู้ เพื่อมุ่งส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ครูจำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทจากการจัดการสอน และดำเนินการสอนมาเป็นผู้จัดกิจกรรมต่างๆที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองปลูกฝังความรับผิดชอบ และนำตนเองได้ดีเป็นการส่งเสริมความเป็นอยู่ในระบอบประชาธิปไตย (บันลือ พุกกะวัน. 2519 : 117 - 118)

ความหมายของหน่วยการเรียนการสอน

หน่วยการเรียนการสอนในภาษาไทย มีผู้เรียกต่าง ๆ กันไป ได้แก่ โมดูล มอดูล บทเรียนโมดูล หน่วยการเรียนโมดูล หน่วยการสอนโมดูล โมดูลการเรียน โมดูลการสอน โมดูลการเรียนการสอน หน่วยการเรียน หน่วยการสอนหรือหน่วยการเรียนการสอน สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า “หน่วยการเรียนการสอน” (Instructional Module) ตามที่ ชมพันธุ์ ฤกษ์ ฌ อยุธยา (2530 : 106) ใช้อยู่ สำหรับความหมายของหน่วยการเรียนการสอน มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้ หน่วยการเรียนการสอน หมายถึง ชุดของประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ (Houston and others. 1972 : 1) แอเรนดส์ มาสลา และเวเบอร์ กล่าวว่า หน่วยการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมการเรียน ซึ่งจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และแสดงสมรรถภาพในการเป็นครูอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ฌ อยุธยา. 2528 : 55 ; อ้างอิงมาจาก Arends,Masla and Weber. 1973 : 6) ลอเรนซ์ กล่าวว่า หน่วยการเรียนการสอนไม่ใช่ตำราเรียน หรือสมุดแบบฝึกหัดอื่นๆ แต่คือ หน่วยการสอนที่มีเนื้อหาจบในตัวเอง สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนเองมากกว่าจะใช้ครู ซึ่งประกอบด้วยสื่อการเรียน และกระบวนการเพื่อที่จะใช้ถ่ายทอดเรื่องราวอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีส่วนประกอบได้แก่ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนและการประเมินผล (วิชัย คิสสระ. 2533 : 206 ; อ้างอิงมาจาก Lawrence. 1973 : 10) แนวคิดของคณะกรรมการ APEID (The Asian Programme of Education Innovation for Development) กล่าวว่าไว้ว่าหน่วยการเรียนการสอนคือ บทเรียนที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ในตัวเอง มีส่วนประกอบที่สำคัญคือ วัตถุประสงค์ คำแนะนำ กิจกรรมการเรียนและการประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนเรียนด้วยตัวเองมากกว่าที่จะให้ครูใช้ (APEID. 1975 : 6) พาร์สันและคนอื่นๆ (Parson and others. 1976 : 31) กล่าวว่าหน่วยการเรียนการสอน เป็นบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ด้วยตนเองอย่างสะดวกตามความสามารถของตนเอง จะใช้เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุด-มุ่งหมายที่ต้องการและสามารถเลือกใช้อุปกรณ์ต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม บุญมี ก้อนทอง (2518 : 21) กล่าวว่า หน่วยการเรียนการสอนหมายถึง บทเรียนหรือหน่วยใดหน่วยหนึ่งสำเร็จในตัวสร้างขึ้นสำหรับผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แน่นอน ส่วนเสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2526 : 5) ได้ให้ความหมายของหน่วยการเรียนการสอนว่า คือ ชุดกิจกรรมอย่างสั้นๆ ประมาณ 3-5 ชั่วโมง สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างบรรลุจุดมุ่งหมายเฉพาะในบทเรียน จะมีการทดสอบความพร้อมก่อนเรียน มีแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนการสอนไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปแบบของชุดการสอนตามเอกัตภาพ แต่อาจอยู่ในรูปอื่นๆ เช่น การสอนเน้นการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มเล็ก ๆ การเรียนทักษะจากวิทยากรของแหล่งชุมชน การใช้

วิทยุ หรือเทปตลับ เกม เป็นต้น และบุญชม ศรีสะอาด (2537 : 89) ได้ให้ความหมายซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต คือ หน่วยการเรียนการสอนหมายถึง บทเรียน หน่วยใดหน่วยหนึ่งที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา โดยประกอบไปด้วย กิจกรรม และสื่อการเรียนต่างๆ เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของบทเรียน สำหรับวิชัช วงษ์ใหญ่ (2528 : 39) ได้ให้ความหมายของหน่วยการเรียนการสอนว่าหมายถึง บทเรียนหน่วยการเรียนที่สร้างขึ้นให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง เป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบแบบแผนเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถของตนเอง มีการจัดบทเรียนประกอบด้วยวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมที่เหมาะสมและประเมิณผล ผู้เรียนสามารถทราบผลการเรียนของตนเองได้ นอกจากนี้ ชมพันธุ์ ฤกษ์รณ อุษยา (2528 : 104) ได้เสนอแนวคิดว่ หน่วยการเรียนการสอนไม่ใช่เป็นเพียงบทเรียนที่ใ้เรียนได้ด้วยตนเองเท่านั้น แต่หน่วยการเรียนการสอนยังเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สามารถนำไปสอนปกติในชั้นเรียนได้ด้วย โดยหน่วยการเรียนการสอนแต่ละหน่วยจะมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา กิจกรรม และการประเมิณผล ระบุไว้แน่ชัดตรงตามที่หลักสูตรวางไว้ทุกประการ

จากความหมายของหน่วยการเรียนการสอนที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่าหน่วยการเรียนการสอนเป็นบทเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่จัดการเรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตัวเอง หรือในชั้นเรียนปกติ โดยแบ่งเนื้อหาเป็นส่วนย่อย ๆ มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ มีกิจกรรมการเรียนให้เลือกหลายทางผู้เรียนสามารถเลือกได้ตามความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ สามารถวัดและประเมิณผลตนเองได้ โดยอาศัยเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในบทเรียน

ลักษณะของหน่วยการเรียนการสอน

ฮุสตันและคนอื่นๆ (Houston and others. 1972 : 47) ได้สรุปลักษณะสำคัญของหน่วยการเรียนการสอน ดังนี้

1. เป็นบทเรียนสำเร็จรูป
2. เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. มีจุดมุ่งหมายชัดเจน
4. เป็นการเรียนรายบุคคลตามความสามารถของแต่ละบุคคล เป็นการส่งเสริมให้เด็กช่วยตนเอง
5. มีกิจกรรมให้เลือกหลายอย่าง ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกกิจกรรมได้ตามความสนใจ
6. เน้นที่กระบวนการ

วิชิตฐ์ ขุมวรฐายี (2522 : 11) กล่าวว่า หน่วยการเรียนรู้การสอนมีลักษณะสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. เน้นตัวผู้เรียนมากกว่าผู้สอน โดยถือเอาความต้องการของผู้เรียนเป็นเครื่องกำหนด สิ่งที่จะเรียนไม่ใช่ถือเอาความรู้ของผู้สอน และอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีเป็นเครื่องกำหนดเนื้อหา เช่น แต่ก่อน

2. เน้นจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นประการสำคัญ ส่วนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตาม จุดประสงค์ให้ความสำคัญเป็นอันดับรองลงมา

3. เน้นการเรียนรู้แบบรายบุคคลและเป็นส่วนตัวซึ่งในแง่ผลดีของผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ได้เร็วหรือช้าตามขีดความสามารถของตน แต่มุ่งไปสู่จุดประสงค์ที่วางไว้

4. เป็นการรวมเอาแบบการสอนหลายๆ อย่างไว้ด้วยกัน แทนที่จะใช้วิธีสอนเพียงอย่าง เดียว

5. หน่วยการเรียนรู้การสอนเป็นกระบวนการ ไม่ใช่เป็นเพียงผลขั้นสุดท้ายของการเรียน จึงต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกันอยู่ตลอดเวลา

เสาวณีย์ สิกขบัณชิต (2526 : 8) อธิบายลักษณะของหน่วยการเรียนรู้การสอนที่ดีไว้ คือ

1. ผู้เรียนสามารถเรียนจนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ดูแล และให้ คำปรึกษา

2. จุดมุ่งหมายและกิจกรรมการเรียนรู้ควรจัดให้เป็นลำดับที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และ เกิดความรู้ตามลำดับไม่สับสน จะได้เป็นการเพิ่มความรู้ทีละน้อยๆ เป็นขั้นตอน

3. จูงใจผู้เรียนในทุกๆ กิจกรรมการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนสนใจด้วยความอยากรู้อยาก- เห็นอันจะเป็นผลให้การเรียนนั้นมีความหมายมากขึ้น

4. ภาษาที่ใช้ชัดเจนถูกต้องและเหมาะสมกับระดับความรู้ และระดับชั้นของผู้เรียน

5. เนื้อหามีความถูกต้อง คำอธิบายชัดเจน ทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจไขว่ไขว

6. ให้ผู้เรียนมีพัฒนาการหลายๆ ด้านในเนื้อหาบทเรียนบางเรื่อง บางตอน หรือบางบท อาจจะมีการจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการด้านเจตคติ มีความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าด้วย นอกเหนือจากความรู้

หน่วยการเรียนรู้การสอน เป็นวิธีการให้การศึกษาอย่างหนึ่ง มีความพิเศษแตกต่างกับ วิธีอื่น คือ เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งนี้เพราะ มนุษย์มีความแตกต่างกันในหลายด้าน เช่น ความสนใจ ความพร้อม ความต้องการ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม เศรษฐกิจ สถิติปัญหา ดังนั้น ผู้เรียนควรมีโอกาสได้เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ตามความถนัด และความสนใจ

ของตนเอง หน่วยการเรียนรู้การสอนนอกจากจะให้อิสระกับผู้เรียนแล้วยังเป็นเครื่องมือที่ลดภาระของผู้สอนให้น้อยลง ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามอัตราความเร็วตามระดับความสามารถในการเรียนของแต่ละบุคคล หน่วยการเรียนรู้การสอนมีลักษณะเด่นชัดในตัวเอง คือ มีจุดมุ่งหมายที่เด่นชัด มีกิจกรรมการเรียนและเนื้อหาครบถ้วน มีการประเมินผลเนื้อหา ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ มีการประเมินผลที่เหมาะสมในแต่ละหน่วย และมีคำเฉลยเอาไว้สำหรับการประเมินนั้น ๆ อย่างชัดเจน (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2526 : 7)

หน่วยการเรียนรู้การสอน เป็นรูปแบบหนึ่งในการพัฒนาสมรรถภาพการเรียนรู้ และสร้างตนเองโดยกำหนดความรู้ และทักษะของผู้เรียนที่เหมาะสมและตรงตามหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้การสอนคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผู้เรียนสามารถเสนอและเลือกรูปแบบการเรียนอันจะส่งผลต่อการบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้ (Walter and Carey. 1990 : 8 - 9)

หน่วยการเรียนรู้การสอนแตกต่างไปจากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม อยู่หลายประการ (ชมพันธุ์ ภูษธร ณ อุรุยา. 2528 : 100 - 101 ; อ้างอิงมาจาก Houston and others. 1972 : 74 - 75) ดังนี้

1. หน่วยการเรียนรู้การสอน หลักสูตรทั้งหลักสูตรจะต้องได้รับการพิจารณาก่อนที่จะกำหนดการเรียนการสอนในแต่ละส่วน การเรียนการสอนแบบดั้งเดิมผู้สอนจะคิด หรือพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาของตนเอง โดยไม่ได้คำนึงว่ากิจกรรมการเรียนการสอนนั้นจะมีความสอดคล้องเหมาะสมกับประสบการณ์การเรียนอื่น ๆ หรือไม่

2. หน่วยการเรียนรู้การสอนจะเน้นผู้เรียนมากกว่าผู้สอน ความสนใจของผู้เรียนจะเป็นเครื่องกำหนดสิ่งที่จะต้องเรียน ไม่ใช่กำหนดจากความเชี่ยวชาญของผู้สอน และสื่อการเรียนที่มีอยู่แล้ว

3. หน่วยการเรียนรู้การสอนให้ความสำคัญแก่จุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายต้องกำหนดขึ้นก่อน ต่อจากนั้นจึงกำหนดกิจกรรมการเรียนให้เหมาะสม ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดมุ่งหมาย

4. หน่วยการเรียนรู้การสอน เป็นการจัดการการเรียนการสอนแบบเป็นรายบุคคล และส่วนบุคคล หน่วยการเรียนรู้การสอนเป็นการจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลในแง่ที่ว่า ผู้เรียนแต่ละคนสามารถจัดการเรียนการสอนของตนเองแตกต่างกันไปตามเป้าหมาย และจุดมุ่งหมาย การเรียนแบบดั้งเดิมมักจะเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ส่วนการเรียนการสอน โดยหน่วยการเรียนรู้การสอนจะเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกับจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

5. หน่วยการเรียนรู้การสอนประกอบด้วย วิธีการเรียนการสอนแตกต่างกันหลายอย่าง

กิจกรรมการเรียนรู้อาจมีตั้งแต่การจัดกลุ่มย่อยเพื่อฝึกมนุษยสัมพันธ์ ไปจนถึงการทดลองการเรียนการสอนแบบโปรแกรม หน่วยการเรียนรู้การสอนไม่ได้หมายความว่าความถี่ในการใช้วิธีการสอนอย่างไรก็ตามอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ

6. หน่วยการเรียนรู้การสอนเป็นกระบวนการไม่ใช่ผลผลิต ดังนั้นจึงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และควรต้องพัฒนาและปรับปรุงใหม่อยู่เสมอ

ถึงแม้ว่าลักษณะดังกล่าวข้างต้นอาจจะเป็นลักษณะของวิธีการเรียนการสอนแบบอื่น ๆ ด้วยก็ตาม แต่การที่หน่วยการเรียนรู้การสอนมุ่งเน้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มุ่งเน้นผู้เรียนและจุดมุ่งหมายก็ถือเป็นเอกลักษณ์ของวิธีการเรียนการสอนแบบนี้

การนำหน่วยการเรียนรู้การสอนไปใช้ในการเรียนการสอน

ในสหรัฐอเมริกา ได้มีการตื่นตัวที่จะปรับปรุงการจัดการฝึกหัดครู โดยคำนึงถึงสมรรถภาพในการเป็นครูเป็นสำคัญ ซึ่งเรียกว่า “ Competency - Based Teacher Education ” หรือ “ Performance - Based Teacher Education ” ซึ่งชมพันธ์ ฤกษ์ชร ณ อยุธยา (2530 : 90) เรียกว่า “ การจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน ”

อีแลม (Elam) ได้เสนอว่า การจัดการฝึกหัดครูที่จะถือว่าเป็นแบบสมรรถฐานนั้นจะต้องมีลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ สมรรถภาพในการเป็นครู หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลสมรรถภาพในการเป็นครู การวัดและประเมินผลสมรรถภาพในการเป็นครู อัตราพัฒนาการเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาที่จะออกไปเป็นครู และการจัดการสอนเพื่อช่วยให้นักศึกษาได้บรรลุถึงสมรรถภาพในการเป็นครู รูปแบบของการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กัน และถือเป็นลักษณะหนึ่งของการเรียนการสอนตามหลักสูตรการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน คือ หน่วยการเรียนรู้การสอนซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และแสดงสมรรถภาพในการเป็นครูตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร (ชมพันธ์ ฤกษ์ชร ณ อยุธยา. 2530 : 91 - 93) นอกจากนั้น หน่วยการเรียนรู้การสอนสามารถใช้ได้ทั้งรายวิชาที่มีเนื้อหาวิชาเฉพาะ รายวิชาที่บูรณาการ และเนื้อหาวิชาที่มีการฝึกปฏิบัติ และหน่วยการเรียนรู้การสอนยังช่วยให้ผู้สอนประสบความสำเร็จในการเรียนการสอน (Bines and Watson. 1992 : 20)

สำหรับในประเทศไทย ชมพันธ์ ฤกษ์ชร ณ อยุธยา (2528 : 87 - 88) เป็นผู้วางรูปแบบของ “ หน่วยการเรียนรู้การสอน ” ในหลักสูตรการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน ของโครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูประถมศึกษา ซึ่งเป็นโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ นอกจากนั้น คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ยังได้มีการจัดสัมมนาการปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน เพื่อใช้ในการ

สอนวิชาชีววิทยาและวิทยาศาสตร์ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2517 : 1 - 2) ในปีพุทธศักราช 2518 ชมพันธุ์ ญูชรร ณ อยุธยา (2528 : คำนำ) ได้นำเรื่องหน่วยการเรียนการสอน มาเผยแพร่ในการเรียนการสอนแก่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร รวมทั้งเป็นวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ในเรื่อง การสร้างหน่วยการเรียนการสอน แก่สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง เป็นผลให้แนวคิดและหลักการของหน่วยการเรียนการสอนแพร่หลาย ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ (โสภณ กิมวังตะโก. 2533 : 2) แม้แต่ในสถาบันทางการแพทย์ ก็ได้จัดฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนการสอน แก่คณาจารย์ที่เป็นแพทย์จากวชิรพยาบาล (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2528 : 41)

ส่วนประกอบของหน่วยการเรียนการสอน

หน่วยการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบ สามารถยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลงได้ ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ลักษณะเนื้อหาวิชา และความเหมาะสมกับผู้เรียน โดยทั่วไปแล้วส่วนประกอบที่สำคัญและจำเป็นมี 5 ส่วนด้วยกัน คือ (Houston and others. 1972 : 125 - 132)

1. หลักการและเหตุผล (Rationale)
2. ความมุ่งหมาย (Objectives)
3. การประเมินผลก่อนการเรียน (Pre - assessment)
4. กิจกรรมการเรียน (Enabling Activities)
5. การประเมินผลหลังการเรียน (Post - assessment)

นอกจากนี้ หน่วยการเรียนการสอนของคณะกรรมการการศึกษาชีววิทยา ในระดับปริญญาตรี (The Commission on Undergraduate Education in the Biological Science หรือ CUEBS) มีรูปแบบที่ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 9 ประการคือ (บุญมี ก้อนทอง. 2518 : 21 -35)

1. จุดมุ่งหมายทั่วไปของบทเรียน (Purpose of Module)
2. ความรู้ และทักษะพื้นฐาน (Prerequisite Skill)
3. จุดมุ่งหมายของการสอน (Instructional Objectives)
4. การทดสอบพื้นฐานความรู้ (Diagnostic Pre - test)
5. อุปกรณ์ประกอบบทเรียน (Implementers for the Module)
6. โปรแกรมการเรียนในโมดูล (Module Program)
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับโมดูล (Related Program)

8. การทดสอบหลังการเรียนรู้ (Evaluative Post - test)

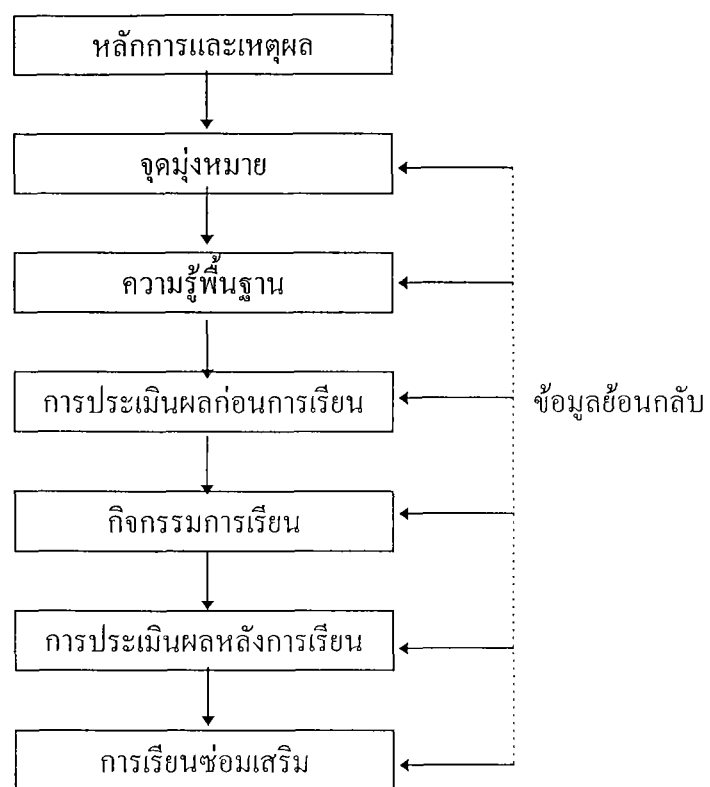
9. การประเมินผลโมดูลเพื่อปรับปรุงบทเรียน (Assessment of the Module)

สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกรูปแบบของ ชมพันธุ์ คุญชร ณ อยุธยา (2530 : 106) ซึ่งได้นำมาจากรูปแบบของแอเรนดส์ มาสลา และเวเบอร์ (Arends, Masla and Weber. 1973 : 6 - 14) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ประการ โดยได้ระบุนิยามพื้นฐาน และการเรียนซ่อมเสริม ให้กับผู้เรียนที่ยังไม่มีสมรรถภาพถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หน่วยการเรียนรู้การสอนรูปแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และแสดงสมรรถภาพตามที่กำหนดไว้ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนตามความสามารถของตนเอง ช่วยในการจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล ช่วยในการเรียนด้วยตนเอง และช่วยให้มีทางเลือกหลายๆ ทางในการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบ 7 ประการของหน่วยการเรียนรู้การสอนซึ่งจะใช้ในการวิจัยนี้ มีดังต่อไปนี้

1. หลักการและเหตุผล (Rationale)
2. จุดมุ่งหมาย (Objectives)
3. ความรู้พื้นฐาน (Prerequisites)
4. การประเมินผลก่อนการเรียนรู้ (Pre - assessment)
5. กิจกรรมการเรียนรู้ (Instructional Alternatives)
6. การประเมินผลหลังการเรียนรู้ (Post - assessment)
7. การเรียนซ่อมเสริม (Remediation)

ดังแสดงไว้ในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้การสอน(ชมพันธุ์ คุญชร ณ อยุธยา. 2530 : 107)

การสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน

การสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน เป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถของบุคคลหลายฝ่าย นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการสร้างหน่วยการเรียนรู้สอนไว้หลายทัศนะดังนี้

ชมพันธุ์ ภูษธร ณ อุษยา (2530 : 115-117) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างหน่วยการเรียนรู้สอนไว้ว่า

1. ในการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน ผู้สร้างจะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรอยู่เสมอ ควรจะพิจารณาอย่างรอบคอบว่าจุดมุ่งหมายของหน่วยการเรียนรู้การสอนที่สร้างขึ้น สร้างสมรรถภาพให้แก่ผู้เรียนที่จะสำเร็จการศึกษา ตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรหรือไม่ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนต้องสอดคล้องกับปรัชญาในการเรียนการสอนของหลักสูตร เรื่องต่างๆ เหล่านี้ควรระบุไว้อย่างชัดเจนในหลักการและเหตุผล

2. ในการกำหนดสมรรถภาพที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และแสดงให้เห็นนั้นควรจะคำนึงถึงคำถามต่อไปนี้ คือ

2.1 ถ้าเป็นการวัดความรู้ จะต้องคำนึงถึงความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริง

2.2 ถ้าเป็นการวัดเจตคติ จะต้องคำนึงถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับเจตคติที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงออก

2.3 ถ้าเป็นการวัดการปฏิบัติ จะต้องคำนึงว่าพฤติกรรมอะไรที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติให้เห็นได้

2.4 ถ้าต้องการวัดประสิทธิภาพในการทำงาน จะต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียน และภายใต้สภาพการณ์ในเวลานั้นด้วย

3. หลังจากที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายแล้ว ผู้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนจะต้องกำหนดสมรรถภาพพื้นฐานที่จำเป็น สำหรับผู้เรียนเฉพาะเรื่องที่เป็นพื้นฐานจริง ๆ ของหน่วยการเรียนรู้การสอน ถ้าเป็นไปได้สมรรถภาพพื้นฐานควรมีน้อยที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้โปรแกรมการเรียนยืดหยุ่นได้ และเพื่อให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่จะเลือกเรียนได้มากที่สุด

4. ในการสร้างแบบการประเมินผลก่อนการเรียนรู้ ผู้สร้างจะต้องมั่นใจว่าเกณฑ์ที่สร้างขึ้นนั้นใช้วัดสมรรถภาพของผู้เรียนที่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายอย่างแท้จริง และข้อสำคัญอีกประการหนึ่งคือในการประเมินผล จะต้องคำนึงถึงความเป็นจริง และจะต้องให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน ดังนั้นวิธีการวัดผลจะมีประสิทธิภาพมากที่สุดหากได้คำนึงถึงภาคปฏิบัติ และมีลักษณะที่ช่วยในการวินิจฉัยข้อบกพร่อง

5. การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีทางเลือกแก่ผู้เรียนหลายๆ ทาง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในสิ่งที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จมากที่สุด สอดคล้องกับวิธีการเรียนของผู้เรียนและช่วยให้ได้เรียนรู้ในระยะเวลาอันสั้น นอกจากนี้ผู้เรียนควรมีโอกาสเลือกสร้างกิจกรรมของตนเองด้วยความช่วยเหลือของอาจารย์ ผู้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนต้องระลึกอยู่เสมอว่าผู้เรียนมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการแสดงความสามารถในสมรรถภาพที่ระบุไว้ มิใช่การเรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้

6. ถ้าผู้สร้างกิจกรรมการเรียนรู้เห็นว่ากิจกรรมต่างๆ นั้นควรจัดเรียงลำดับ การจัดลำดับกิจกรรมก็ควรทำให้ชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงลักษณะแผนงานทั้งหมด

7. กิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่ให้ผู้เรียนเลือกเรียนนั้น ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกหัดอย่างเท่าเทียมกัน

8. การสร้างแบบประเมินผลหลังการเรียนรู้ใช้วิธีการเดียวกับการสร้างแบบประเมินผลก่อนการเรียนรู้ และข้อทดสอบควรเชื่อถือได้

9. ผู้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนอาจระบุกิจกรรมการเรียนรู้ซ่อมเสริมได้ตามความเหมาะสม ถึงแม้ว่าโดยปกติแล้วกิจกรรมการเรียนรู้ซ่อมเสริมควรขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะ และเมื่อได้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนที่สมบูรณ์ทั้งโปรแกรมแล้ว กิจกรรมการเรียนรู้ซ่อมเสริมอาจนำมาใช้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้

10. คำอธิบายของหน่วยการเรียนรู้การสอนควรสั้นและชัดเจน

11. ผู้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนควรให้ผู้ร่วมงานหลายๆ คน และผู้เรียนช่วยกันได้วิจารณ์หน่วยการเรียนรู้การสอน เพื่อจะได้นำข้อวิจารณ์เหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขบทเรียนที่สร้างขึ้น

12. เมื่อสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้สร้างควรได้ทบทวนอีกครั้งว่าหน่วยการเรียนรู้การสอนนั้น เน้นถึงสมรรถภาพที่สัมพันธ์กับพัฒนาการของผู้เรียน หรือไม่ และเป็นตัวอย่างที่ดีมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้การสอนหรือไม่

13. ในขั้นสุดท้ายผู้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนต้องคำนึงอยู่เสมอว่า บทเรียนที่สร้างขึ้นนั้นยอมเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้เสมอ

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2526 : 35) ได้สรุปลำดับขั้นตอนในการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน ไว้ดังนี้

1. กำหนดผู้เรียน และเลือกหัวเรื่อง
2. เลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่อง
3. วางแผนในการสร้าง

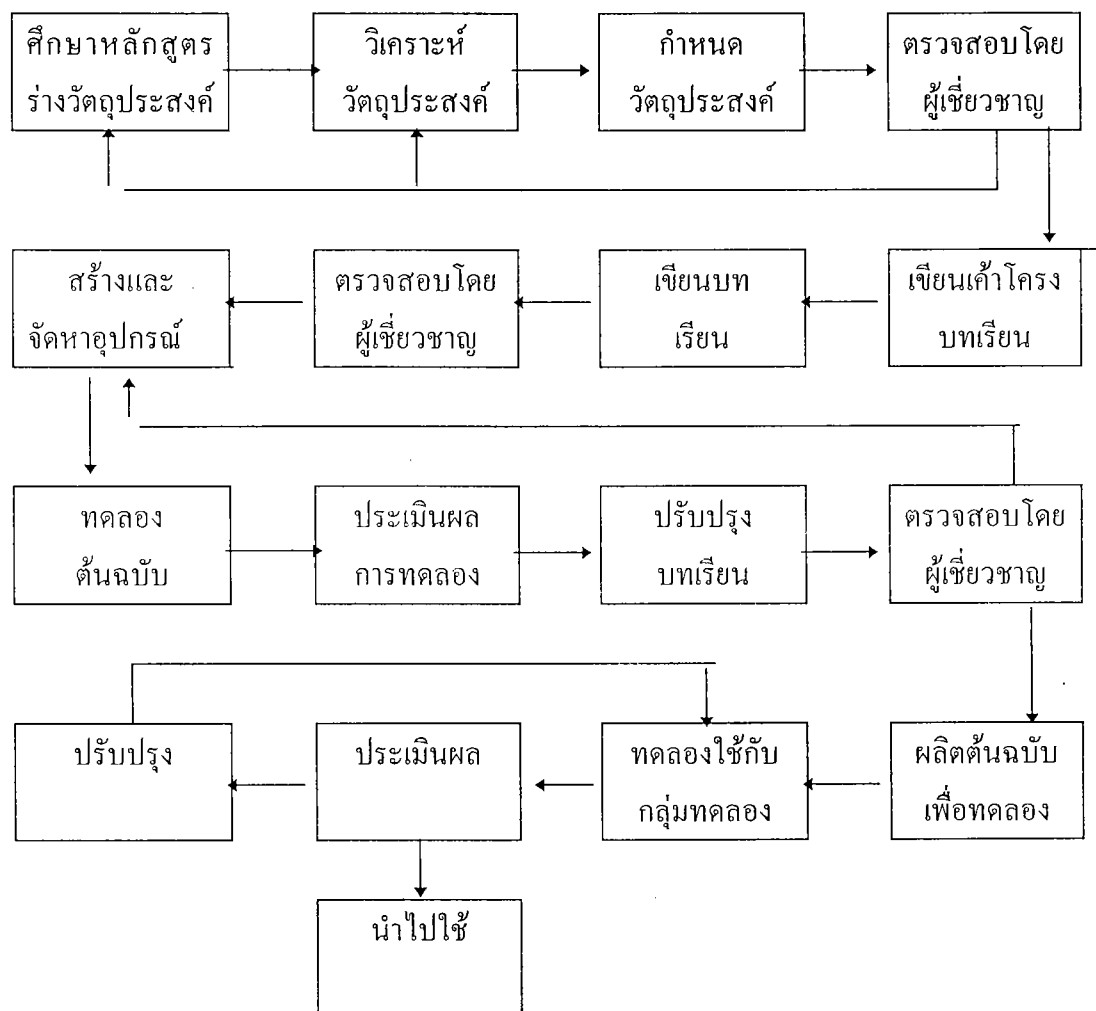
4. ตั้งจุดมุ่งหมายของหน่วยการเรียนรู้การสอนตามที่ต้องการให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผล
5. เลือกกิจกรรมให้ผู้เรียนกระทำ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย
6. กำหนดรูปแบบ และส่วนประกอบที่สำคัญของหน่วยการเรียนรู้การสอน
7. เขียนต้นร่างหน่วยการเรียนรู้การสอน
8. ทบทวนแก้ไข
9. ทดลองใช้กับผู้เรียนโดยเลือกคนที่เก่ง ปานกลาง และอ่อนจากกลุ่มที่จะใช้บทเรียนนั้น ๆ แล้วแก้ไข
10. นำไปทดลองใช้อีกครั้ง แล้วทำการปรับปรุงแก้ไข
11. สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน

คณะกรรมการโปรแกรมนวัตกรรมการศึกษาเพื่อการพัฒนาของเอเชีย (The Asian Programme of Education Innovation for Development) (APEID. 1975 : 5) อธิบายว่า การสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนที่มีประสิทธิภาพ ควรมีการวางแผนเพื่อให้ส่วนย่อยๆของบทเรียนมีความสัมพันธ์กัน โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

1. เลือกเรื่อง หรือเนื้อหาวิชาที่จะนำมาสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน
2. กำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไป โดยแยกเป็นด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย
3. เขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่มุ่งหวังจะให้ผู้เรียนแสดงหลังจากเรียนจบแล้ว และระบุการประเมินผลให้ชัดเจนว่า จะสังเกตอย่างไร และใช้เกณฑ์อะไรในการประเมินผล
4. เขียนข้อคำถามให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินผล และเป็นหลักในการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน
5. เขียนหน่วยการเรียนรู้การสอน และกำหนดกิจกรรมของผู้เรียนโดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ จัดเตรียมอุปกรณ์การทดลองบทเรียน วิธีการทดลองให้ชัดเจน
6. สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
7. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบก่อนนำไปใช้
8. ทดลองหน่วยการเรียนรู้การสอนกับผู้เรียนทั้งรายบุคคล และกลุ่มย่อย
9. ประเมินผลแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม
10. นำไปทดลองกับกลุ่มทดลองแล้วประเมินผลการเรียน

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาหลายๆท่านจะเห็นได้ว่า กระบวนการในการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนทุกๆขั้นตอนล้วนแต่มีความสำคัญทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนนับว่าเป็นขั้นเริ่มต้นที่สำคัญ หากผิดพลาดก็จะส่งผลสู่ขั้นต่างๆต่อไป สุตตัน และคนอื่นๆได้เขียนภาพ (Flowchart) แสดงการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนไว้

ดังแสดงในภาพประกอบ 3 (เสาวณีย์ สิกขบัณฑิต. 2526 : 35 อ้างอิงมาจาก Houston and others. 1972 : 76)

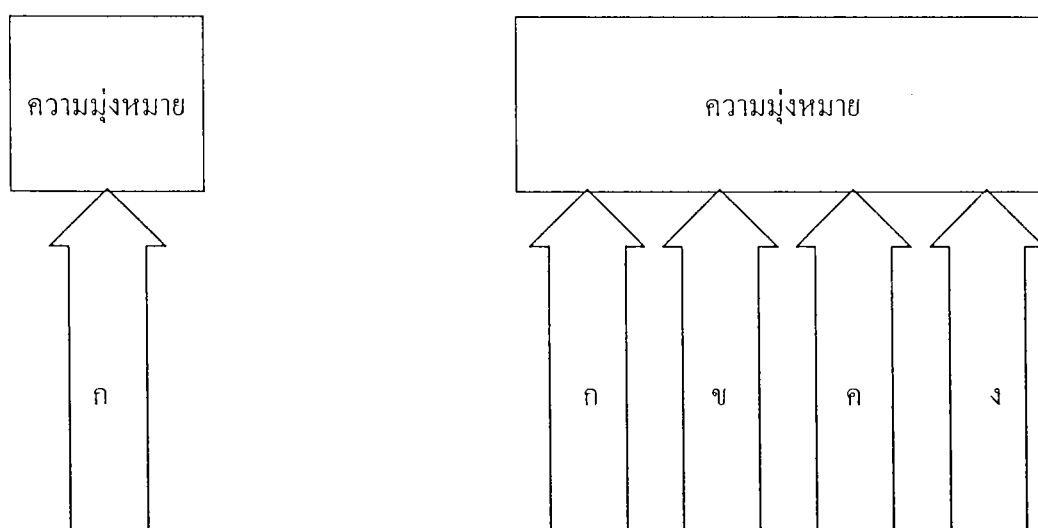

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนในการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน

การกำหนดลักษณะของกิจกรรมในหน่วยการเรียนการสอน

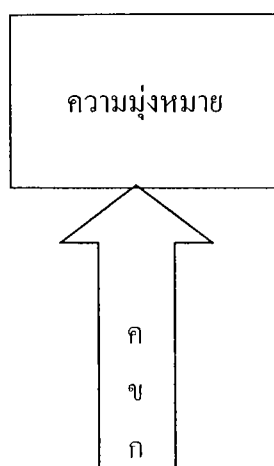
ขั้นตอนของการออกแบบกิจกรรมเป็นขั้นตอนที่สำคัญ การเลือกแบบกิจกรรมต้องเหมาะสมและสัมพันธ์โดยตรงกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดในแต่ละหน่วยการเรียนการสอน ฮุสตัน และคนอื่นๆ (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2526 : 36 ; อ้างอิงมาจาก Houston and others. 1972 : 132 -134) ได้กำหนดลักษณะของกิจกรรมหน่วยการเรียนการสอนไว้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 กิจกรรมแบบง่าย (Simple Case) มีจุดมุ่งหมายและกำหนดกิจกรรมเพียงอย่างเดียว โดยผู้เรียนจะเลือกทำกิจกรรมใดก็ได้เพียงกิจกรรมเดียวเท่านั้น ซึ่งทุกกิจกรรมบรรลุผลสำเร็จเหมือนกันและมีคุณค่าเท่ากัน

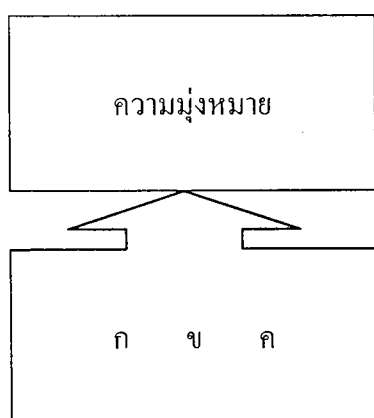
ภาพประกอบ 3 ลักษณะการจัดกิจกรรมแบบกิจกรรมเดียว และแบบหลายกิจกรรมแต่เลือกเพียงกิจกรรมเดียว

ลักษณะที่ 2 กิจกรรมแบบลูกโซ่ (Liner Related) มีกิจกรรมหลายกิจกรรม แต่ผู้เรียนจะต้องทำให้เสร็จตามขั้นตอนที่กำหนดไว้เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของบทเรียน เช่น กำหนดกิจกรรมไว้ 3 อย่าง (ก ข ค) ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมต่อเนื่องกันไป คือทำกิจกรรม ก ให้เสร็จสมบูรณ์ก่อนแล้วจึงไปทำกิจกรรม ข และ ค ตามลำดับ และต้องทำกิจกรรมให้ครบทั้ง 3 กิจกรรมจึงจะบรรลุจุดมุ่งหมายนั้นได้

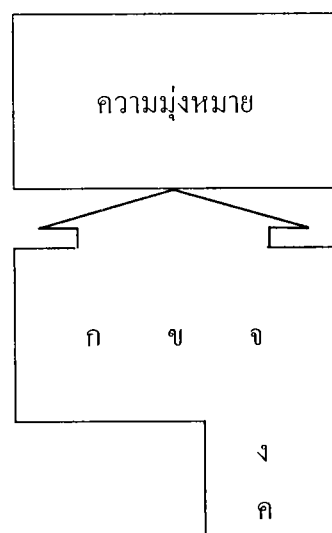

ภาพประกอบ 4 ลักษณะการจัดกิจกรรมแบบหลายกิจกรรมต่อเนื่องกัน

ลักษณะที่ 3 กิจกรรมแบบผสม (Mosaic Related) มีกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนกิจกรรมใดก่อนหรือหลังก็ได้ แต่ต้องเรียนให้ครบทุกกิจกรรม เช่น อาจจะจัดกิจกรรม ก ข และ ค ไว้เพื่อให้ผู้เรียนเลือก ผู้เรียนจะเลือกกิจกรรม ก ข หรือ ค ก่อนก็ได้ แต่จะต้องเรียนให้ครบกิจกรรมทั้งหมด หรืออาจจะจัดกิจกรรม ก ข ค ง และ จ โดยกำหนดให้กิจกรรม ค ง และ จ เรียงตามลำดับ แต่จะเลือกเรียนกิจกรรมใดก่อนก็ได้จากกิจกรรม ก หรือ ข หรือ ค ง จ

(ก)

(ข)

ภาพประกอบ 5 ลักษณะการจัดกิจกรรมแบบหลายกิจกรรมแต่ไม่ต่อเนื่อง (ก) และแบบหลายกิจกรรมที่มีทั้งต่อเนื่อง และไม่ต่อเนื่อง (ข)

แบบกิจกรรมเหล่านี้ทำให้ผู้สร้างหน่วยการเรียนการสอนตัดสินใจได้ว่า ควรจะเลือกแบบกิจกรรมอย่างใดในหน่วยการเรียนการสอนของตน แบบกิจกรรมที่กำหนดในหน่วยนี้จะ เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้สอน ในการเลือกการเรียนซ่อมเสริม ในกรณีที่ผู้เรียนนั้นไม่ผ่าน การประเมินผลหลังการเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยผู้เรียนอาจจะเลือกกิจกรรมใหม่เพื่อให้ บรรลุจุดมุ่งหมายของหน่วย หรือควรจะทำกิจกรรมอะไรเพิ่มเติมในกรณีที่ไม่วางใจเนื้อหา หรือ ทักษะบางตอน หรือขาดสมรรถภาพบางอย่าง

การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน

ก่อนที่จะนำหน่วยการเรียนการสอนไปใช้ ควรมีการทดลองแก้ไขปรับปรุงให้ได้ มาตรฐานเสียก่อน เพื่อจะได้ทราบว่าหน่วยการเรียนการสอนมีคุณภาพเพียงใด มีสิ่งใดบกพร่อง การประเมินขั้นนี้ไม่ใช่เป็นการประเมินผลผู้เรียน แต่เป็นการประเมินผลตัวหน่วยการเรียน การสอนโดยการนำหน่วยการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับคนหลาย ๆ คน หลายๆกลุ่ม แล้ว ปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพก่อนที่จะเผยแพร่หรือนำออกใช้จริง

เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน อาจจะกำหนดเป็น 90/90 หรือ 85/85 หรือ 80/80 ขึ้นอยู่กับลักษณะวิชา (ในกรณีของการศึกษาแบบสมรรถฐาน เกณฑ์ ร้อยละ 90 จึงจะถือว่าใช้ได้ เรียกได้ว่าเป็นการเรียนเพื่อความรู้หรือเชี่ยวชาญ)

ความหมายของตัวเลข เช่น 90/90 นั้น 90 ตัวแรก เป็นคะแนนที่ได้จากการทำแบบ ฝึกหัดของผู้เรียนโดยเฉลี่ยร้อยละ 90 ส่วน 90 ตัวหลัง เป็นคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ หลังการเรียนโดยเฉลี่ยร้อยละ 90 (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2526 : 52)

การกำหนดค่ามิใช่ตั้งขึ้นมาเองตามความพอใจของผู้สร้างหน่วยการเรียนการสอน แต่ ควรจะเป็นผลจากการทดลองใช้ โดยปกติวิชาที่เป็นความรู้เป็นข้อเท็จจริงมักจะตั้งเกณฑ์ไว้ตั้ง แต่ 80/80 ขึ้นไป ถ้าเป็นวิชาทักษะอาจจะตั้งไว้ต่ำกว่านี้ได้บางกรณี นอกเหนือจากการหา ประสิทธิภาพของตัวหน่วยการเรียนการสอนที่กล่าวมาแล้วจะต้องใช้แบบทดสอบหลังการเรียน ฉบับเดียวกันในทุกวิธีที่จะนำมาเปรียบเทียบ (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2526 : 53)

งานวิจัยเกี่ยวกับหน่วยการเรียนการสอนในต่างประเทศ

หน่วยการเรียนการสอนเป็นสื่อการสอนที่สำคัญในการสร้างสมรรถภาพครูเป็นราย- บุคคลโดยเน้นการฝึกทักษะเฉพาะที่ใช้ในการสอนที่เกี่ยวกับการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน ในปี 1970 ซุทเตอร์ (Suiter) (โสภา กิมวังตะโก. 2533 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Christian. 1970 : 1 - 5) ได้สร้างหน่วยการเรียนการสอนสำหรับฝึกอบรมครูประจำการ เรื่อง การวิเคราะห์

ปฏิสัมพันธ์ (Interaction Analysis) นำไปใช้ในการเรียนการสอนได้รับผลสำเร็จสูงมาก จึงมีผู้นำเอาวิธีการสร้างหน่วยการเรียนการสอนกับวิชาอื่นๆ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ไรซ์ (Rice. 1977 : 4298 - A) ได้สร้างหน่วยการเรียนการสอนเพื่อฝึกหัดครูประจำการให้มีสมรรถภาพในการอ่าน โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากสมาคมการสอนอ่านสากล (International Reading Teaching Association) เป็นผู้ตรวจสอบและให้คำแนะนำ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาหน่วยการเรียนการสอนและนำไปทดลองกับครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเขตเมืองคาร์นส์ (Karns) 20 คน ซึ่งมีอาสาสมัครมาฝึกสมรรถภาพการอ่าน โดยใช้หน่วยการเรียนการสอน ผลปรากฏว่า หน่วยการเรียนการสอนสามารถทำให้ครูประจำการมีสมรรถภาพในการอ่านสูงขึ้นมาก และทุกคนชอบที่จะได้รับการบริการแบบนี้มากกว่าการบริการแบบเดิม

เอมส์ (Ames. 1982 : 3113 - A) ได้สร้างหน่วยการเรียนการสอนวิดีโอสำหรับเรียนด้วยตนเองเพื่อฝึกบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กวัยรุ่นที่เรียนช้า หน่วยการเรียนการสอนประกอบด้วย คู่มือการใช้หน่วยการเรียนการสอน และวิดีโอเทป จำนวน 8 หน่วย โดยมีความมุ่งหมายเพื่อสร้างหน่วยการเรียนการสอนสำหรับผู้ปกครองของเด็กวัยรุ่นที่เรียนช้า ผู้เชี่ยวชาญคนพิการ นักศึกษา นักวิชาการ และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หน่วยการเรียนการสอนวิดีโอสำหรับฝึกบุคลากรที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์มากสำหรับผู้ปกครองที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นคนเรียนช้า และเป็นประโยชน์กับนักศึกษาหลักสูตรบริการสุขภาพอนามัย รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านคนพิการ นักวิชาการ และผู้ประกอบการอาชีพที่เกี่ยวข้องกับผู้ไร้สมรรถภาพ

มอริสัน (Morrison. 1993 : 2706 - A) ศึกษาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอนในการสอนทักษะการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาปริญญาเอกทางการศึกษา ที่มหาวิทยาลัยอาร์แคนซอ ฟาเยตวิลล์ (The University of Arkansas, Fayetteville) และที่มหาวิทยาลัยอาร์แคนซอ ลิตเติลร็อก (The University of Arkansas, Little Rock) ที่รัฐอาร์แคนซอ ประเทศสหรัฐอเมริกา ชุดหน่วยการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเป็นการเรียนด้วยตนเอง ประกอบด้วย 5 หน่วยคือการอบรมห้องสมุดทั่วไป งานอ้างอิง วารสารและบรรณนิวารสาร แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม และเครื่องมือแบบทดสอบห้องสมุดของไรซ์ (Rice's Library Test) ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนการสอน ได้นำไปทดลองใช้เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หน่วยการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นควบคู่กับแบบทดสอบของไรซ์ กับนักศึกษากลุ่มที่ไม่ใช้หน่วยการเรียนการสอนแต่ใช้แบบทดสอบของไรซ์ อย่างเดียว พบว่า นักศึกษาที่ใช้หน่วยการเรียนการสอนทำแบบทดสอบความสามารถในการใช้ห้องสมุดของไรซ์ ได้ด้วยคะแนน 86.6 % ในขณะที่นักศึกษาที่ไม่ใช้หน่วย

การเรียนการสอนได้คะแนน 73.2 %

โรว์แลนด์ (Rowland, 1995 : 2201 - A) ได้ทำการวิจัยซึ่งเป็นโครงการพิเศษที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลกลาง เกี่ยวกับโปรแกรมฝึกหัดครู เพื่อเตรียมครูที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่มีความผิดปกติด้านสมาธิสั้น (Attention Deficit Hyperactivity Disorder) (ADHD) โดยได้สร้างหน่วยการเรียนการสอนขึ้นเพื่อหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน โดยใช้แบบสอบถามก่อนและหลังการใช้หน่วยการเรียนการสอนประเมินความรู้ ความตระหนักและเข้าใจเกี่ยวกับ ADHD สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปี (The University of Mississippi) ผลการวิจัยได้เปรียบเทียบคำตอบจากแบบสอบถามก่อนใช้หน่วยการเรียนการสอนและหลังการใช้หน่วยการเรียนการสอน พบว่า การใช้หน่วยการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพต่อการเพิ่มความรู้ และการส่งเสริมความตระหนักเกี่ยวกับ ADHD ให้แก่ครูก่อนประจำการ

สตีเฟนส์ (Stephens, 1996 : 3830 - A) หาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอนที่มีกลยุทธ์ในการช่วยความจำต่างกันที่เอื้ออำนวยต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยสร้างหน่วยการเรียนการสอน 7 หน่วย ที่มีกลยุทธ์ต่างกัน สุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาวิทยาลัยจำนวน 235 คน เข้าสู่การทดลอง 7 แบบ โดยได้รับการนำเสนอด้านการสอน และแบบทดสอบอิงเกณฑ์ 4 ชุด ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียวกับข้อมูล พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในการทดลอง 7 แบบ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การใช้เครื่องช่วยความจำด้วยภาพ การแสดงและแบบทดสอบสามารถปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีกว่าการเรียนการสอนที่มีรายละเอียดทั่ว ๆ ไป ซึ่งสอดคล้องกับคาลแวนส์ (Kalvans, 1995 : 521 - A) ซึ่งได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของหน่วยการเรียนการสอนที่ใช้วัสดุการสอนที่มีภาพประกอบ พบว่ามีประสิทธิภาพดีกว่าหน่วยการเรียนการสอนที่ไม่มีภาพประกอบ

งานวิจัยเกี่ยวกับหน่วยการเรียนการสอนในประเทศ

ได้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอน โดยใช้หน่วยการเรียนการสอนในหลากหลายสาขาวิชา การวิจัยส่วนมากกระทำกันอยู่ 2 ลักษณะคือ การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการใช้หน่วยการเรียนการสอนกับการสอนปกติและการหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน เช่น

ในด้านวิชาสังคมศึกษา สมบูรณ์ ใจกลางดุก (2523 : 52) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อวิชาประชากรศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้หน่วย

ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้หน่วยการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู เรื่องสารรอบตัว พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะความคิดริเริ่ม ความคล่องในความคิดและความยืดหยุ่นมีความแตกต่างกันในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในวิชาคณิตศาสตร์ จีรัตน์ พิชัยภาพ (2532 : 102) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู ของสสวท. ในเรื่องเส้นตรงและมุม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 อวรุท พรหมมานอก (2534 : 140) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีระดับความสามารถทางการเรียนสูง ปานกลาง ต่ำ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยหน่วยการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครูของสสวท. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การสอนกับระดับความสามารถทางการเรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์กันต่อความรับผิดชอบในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ในวิชาช่าง ทวี กองศรีมา (2531 : 83) สร้างหน่วยการเรียนรู้เรื่องกบไสไม้ เพื่อใช้สอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์สำหรับนักศึกษาครู ผลการศึกษาสรุปได้ว่าหน่วยการเรียนรู้เรื่องกบไสไม้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพภาคทฤษฎีเท่ากับ 84.50/84.20 และภาคปฏิบัติเท่ากับ 81.33/82.51 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าภาคทฤษฎี 80/80 ภาคปฏิบัติ 70/70

ในด้านดนตรีศึกษา เสวี เย็นเปี่ยม (2531 : 68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาดนตรีไทยเรื่อง การตีฆ้องวงใหญ่ โดยใช้หน่วยการเรียนรู้กับการสอนปกติ ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้กับการสอนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้วิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในด้านศิลปประดิษฐ์ โสภภาพรณ อมตะเดชะ (2526 : 41 - 44) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้หน่วยการเรียนรู้กับการสอนปกติ เรื่อง บายศรี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปประดิษฐ์ของกลุ่มทดลองสูงกว่า และมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยการเรียนรู้การสอน ไพรัตน์ หลวงแนม (2538 : 68) สร้างและหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่อง การแกะสลักลายนูนสูง สำหรับนักศึกษาวิชาเอก โท ในสาขาวิชาหัตถกรรมสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง ผลการศึกษาสรุปได้ว่าหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่อง การแกะสลักลายนูนสูงที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพภาคทฤษฎีเท่ากับ 82.96/84.19 และภาค

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างและหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน เรื่องเทคนิคการครองใจคน วิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มทดลอง
2. การสร้างหน่วยการเรียนการสอน
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน
4. การดำเนินการทดลองประสิทธิภาพ และการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเลือกกลุ่มทดลอง

กลุ่มนักศึกษาที่ใช้ในการทดลองหาประสิทธิภาพ ของหน่วยการเรียนการสอน เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลักสูตร 2 ปี ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ ที่เรียนวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 การเลือกกลุ่มทดลองใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากนักศึกษาแผนกช่างไฟฟ้ากำลัง ชั้นปีที่1 ห้องเรียนที่2 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน และเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน

2. การสร้างหน่วยการเรียนการสอน มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างหน่วยการเรียนการสอนจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ ตลอดจนขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านหน่วยการเรียนการสอน

2.2 ศึกษาหลักสูตร และขอบข่ายของเนื้อหาวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม เพื่อเลือกหน่วยเรียนมาสร้างหน่วยการเรียนการสอน

2.3 วิเคราะห์เนื้อหาเรื่อง เทคนิคการครองใจคนและกำหนดสมรรถภาพที่จะให้เกิดแก่

(วิเชียร เกตุสิงห์. ม.ป.ป. : 131-132) ได้ข้อสอบที่มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20-.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ดังแสดงในภาคผนวก ง

1.6 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ไปทดลองกับนักศึกษา ที่เรียนวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นแบบ คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) โดยใช้สูตร KR- 20 (Guildford. 1978 : 427) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.86 ดังแสดงในภาคผนวก ง

1.7 นำแบบทดสอบที่ได้ไปใช้กับกลุ่มทดลองต่อไป

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา

2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจากตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 สร้างแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของไลเคอร์ท (Likert) โดยถามครอบคลุมในด้านเนื้อหา ขั้นตอนและกิจกรรมต่างๆ เกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อผู้วิจัยกำหนดไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมีดังนี้

- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.55-5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.55-4.54 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.55-3.54 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.55-2.54 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.55-1.54 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

2.3 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ข้อคำถามมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสอบถามไปสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่เรียนวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach.1971 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.69 ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ง

4. การดำเนินการทดลองประสิทธิภาพ และการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

4.1 ศึกษาหน่วยการเรียนรู้การสอนและคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หน่วยการเรียนรู้การสอน

4.2 ทดสอบกลุ่มทดลอง โดยให้ทำแบบทดสอบประเมินผลก่อนการเรียนรู้ (Pre-test) เรื่อง เทคนิคการครองใจคน เพื่อตรวจสอบความรู้ของนักศึกษา ก่อนที่นักศึกษาจะเรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้การสอน ถ้านักศึกษาทำคะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ไม่ต้องศึกษาบทเรียนดังกล่าวแต่ถ้าไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ต้องศึกษาบทเรียนเรื่อง เทคนิคการครองใจคน ในหน่วยการเรียนรู้การสอน

4.3 ให้นักศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดศึกษาบทเรียนในหน่วยการเรียนรู้การสอน โดยในหน่วยการเรียนรู้การสอนแต่ละตอนประกอบด้วยกิจกรรมบังคับซึ่งนักศึกษาทุกคนจะต้องปฏิบัติตาม และกิจกรรมเลือกซึ่งนักศึกษาสามารถเลือกปฏิบัติได้ตามความสนใจ และความสามารถของแต่ละบุคคล

4.4 การประเมินผลท้ายบทเรียน เป็นการประเมินผลหลังจากการศึกษบทเรียน และการทำกิจกรรมสิ้นสุดลง ถ้าผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จะต้องกลับไปทบทวนบทเรียน จนกว่าจะสามารถทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

4.5 การประเมินผลหลังการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลเมื่อนักศึกษาได้ศึกษาหน่วยการเรียนรู้การสอนครบทุกตอนแล้ว นักศึกษาต้องทำคะแนนได้ถึง 80 % จึงจะถือว่าผ่าน หากทำคะแนนได้ไม่ถึง 80 % จะจัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมต่อไป

4.6 นักศึกษาตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหน่วยการเรียนรู้การสอน หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนรู้การสอนแล้ว

ดังแสดงในภาพประกอบ 7

6.3 สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน

1. สูตรการหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอนของ เสาวณีย์ สิกขา-
บัณฑิต (2526 : 53)

$$E_1 = \frac{(\sum X / N)}{A} \times 100$$

$$E_2 = \frac{(\sum F / N)}{B} \times 100$$

เมื่อ E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการที่วัดได้ในหน่วยการเรียนรู้การสอน
คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน (ประสิทธิภาพ
ตัวแรก)

E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คิดเป็นร้อยละ จากการทำแบบประเมิน
ผลหลังการเรียนรู้ (ประสิทธิภาพตัวหลัง)

$\sum X$ คือ คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

$\sum F$ คือ คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบประเมินผลหลังการเรียนรู้

N คือ จำนวนนักศึกษา

A คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

B คือ คะแนนเต็มของแบบประเมินผลหลังการเรียนรู้

2. เกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดคือ 80/80

เลข 80 ตัวแรก หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ยของจำนวนคำตอบที่นักศึกษา
ตอบถูกจากแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน คิดเป็นร้อยละ 80

เลข 80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ยของจำนวนคำตอบที่นักศึกษา
ตอบถูกจากแบบทดสอบประเมินผลหลังการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 80

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากการประเมินผลหลังการเรียนรู้
ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้ที-เทสต์ (t-test) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ.
2536 : 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

การเรียนการสอนกับการสอนปกติ พบว่านักเรียนที่เรียนจากหน่วยการเรียนการสอนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบภายในกลุ่ม และพบว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีทัศนคติต่อวิชาประชากรศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน สุนทรอนุเพชร (2527 : 48) ได้ทดลองและหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษาเรื่อง ประชากรกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอนกับการสอนปกติ เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 90/90 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลปรากฏว่า ประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอนเท่ากับ 92.95/83.26 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ในด้านภาษาไทย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2529 : 149) ได้ทรงสร้างนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยสร้างบทเรียนในรูปของหน่วยการเรียนการสอน และนำไปทดลองสอนกับนักเรียนที่เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เพื่อศึกษาปฏิกริยาย้อนกลับที่เป็นความคิดเห็นของครูและนักเรียน เกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย ผลการทดลองพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการเรียนภาษาไทยดีขึ้นทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน นักเรียนได้รับความรู้จากบทเรียนต่าง ๆ ซึ่งมีความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหา และกิจกรรม ซึ่งแตกต่างไปจากบทเรียนตามหลักสูตร ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมจากวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง มิใช่เฉพาะวิชาภาษาไทยเท่านั้น อาทิ วรรณคดี ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมทั้งคำศัพท์ต่างๆ

ในด้านวิชาวิทยาศาสตร์ คัมภีร์ สุขศรี (2530 : 99) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ด้านความซื่อสัตย์ และมีใจเป็นกลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอนกับการสอนตามคู่มือพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอนกับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีผลสัมฤทธิ์ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับเจตคติและพัฒนาการทางเจตคติทางวิทยาศาสตร์ด้านความซื่อสัตย์และมีใจเป็นกลางไม่แตกต่างกัน ศรีผกา เจริญยศ (2533 : 67 - 68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์

ปฏิบัติ 80.07/81.72 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ในด้านนาฏศิลป์ โสภา กิมวังตะโก (2533 : 61) สร้างและหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน เรื่อง อยุธยาพราหมณ์ ในวิชานาฏศิลป์ สำหรับนักศึกษาครู วิชาเอกนาฏศิลป์ ผลการศึกษาสรุปว่า หน่วยการเรียนรู้การสอน เรื่อง อยุธยาพราหมณ์ มีประสิทธิภาพภาคทฤษฎีเท่ากับ 85.67/86.48 ภาคปฏิบัติเท่ากับ 80.56/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในภาคทฤษฎี 80/80 และในภาคปฏิบัติ 70/70 สอดคล้องกับการศึกษาของ อารมณ์ บุญสาธ (2535 : 68 - 69) ซึ่งสร้างและหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน กิจกรรมนาฏศิลป์ แดบวิทัศน์ เรื่อง ระบายว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ภาคทฤษฎี 89.77/90.11 และภาคปฏิบัติ 91.70/90.11 ภาคประยุกต์ 90.30/90.11 และรวมทุกกิจกรรม 61.00/90.11 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการประเมินก่อนและหลังการทดลองสอน โดยใช้หน่วยการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และชนัย วรรณะดี (2539 : 57) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ เรื่องรามเกียรติ์ของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้กับการเรียนด้วยวิธีปกติพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยการเรียนรู้การสอน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งต่างประเทศ และในประเทศ ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการใช้หน่วยการเรียนรู้การสอนใน 2 ลักษณะ คือ การวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้หน่วยการเรียนรู้กับการสอนปกติ พบว่าใช้ได้กับหลายวิชา และในทุกระดับชั้น และหน่วยการเรียนรู้การสอน สามารถให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทัดเทียม หรือ สูงกว่าการสอนปกติจากนั้นพบว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้การสอน มีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยการเรียนรู้การสอนอีกด้วย จึงนับว่าหน่วยการเรียนรู้การสอนมีคุณค่าต่อการศึกษายังยิ่ง

ผู้เรียน โดยผู้วิจัยขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา

2.4 กำหนดกิจกรรมในหน่วยของหน่วยการเรียนการสอน โดยกำหนดเป็นกิจกรรม บังคับและกิจกรรมเลือก เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหา

2.5 หน่วยการเรียนการสอน เรื่อง เทคนิคการครองใจคน ทั้งหมดมี 3 ตอน คือ พฤติกรรมของมนุษย์ การวิเคราะห์การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และเทคนิควิธีการสร้างมิตร

2.6 ดำเนินการสร้างหน่วยการเรียนการสอนตามขั้นตอนการสร้างหน่วยการเรียนการสอน

2.7 ให้ผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ตรวจสอบหน่วยการเรียนการสอน ที่สร้างขึ้น

2.8 นำหน่วยการเรียนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

2.9 นำหน่วยการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพก่อนนำไปใช้จริงกับนักศึกษากลุ่มทดลอง

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน คือ

1. แบบทดสอบเนื้อหาภาคทฤษฎี เพื่อประเมินผลก่อนการเรียนรู้ และหลังการเรียนรู้
2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert)

วิธีการสร้างเครื่องมือดำเนินการ

1. แบบทดสอบเนื้อหาภาคทฤษฎีเพื่อประเมินผลก่อนการเรียนรู้ และหลังการเรียนรู้
 - 1.1 ศึกษาจุดประสงค์และเนื้อหา เรื่อง เทคนิคการครองใจคน
 - 1.2 ศึกษาวิธีการสร้างข้อคำถาม เพื่อสร้างแบบทดสอบประเมินผลก่อนการเรียนรู้

และหลังการเรียนรู้ เรื่อง เทคนิคการครองใจคน

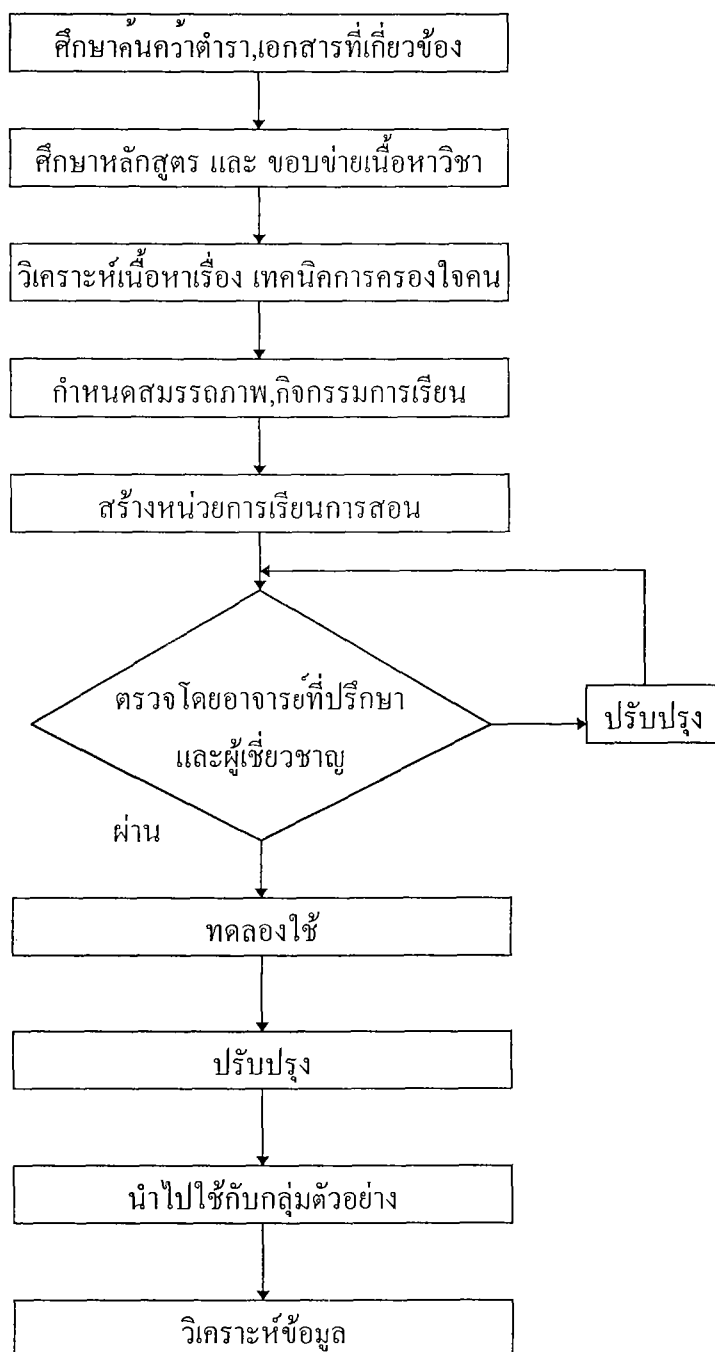
- 1.3 สร้างแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ

1.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจแก้สำนวนภาษา การใช้คำถาม พร้อมทั้งตรวจสอบเนื้อหาเพื่อแก้ไขปรับปรุง

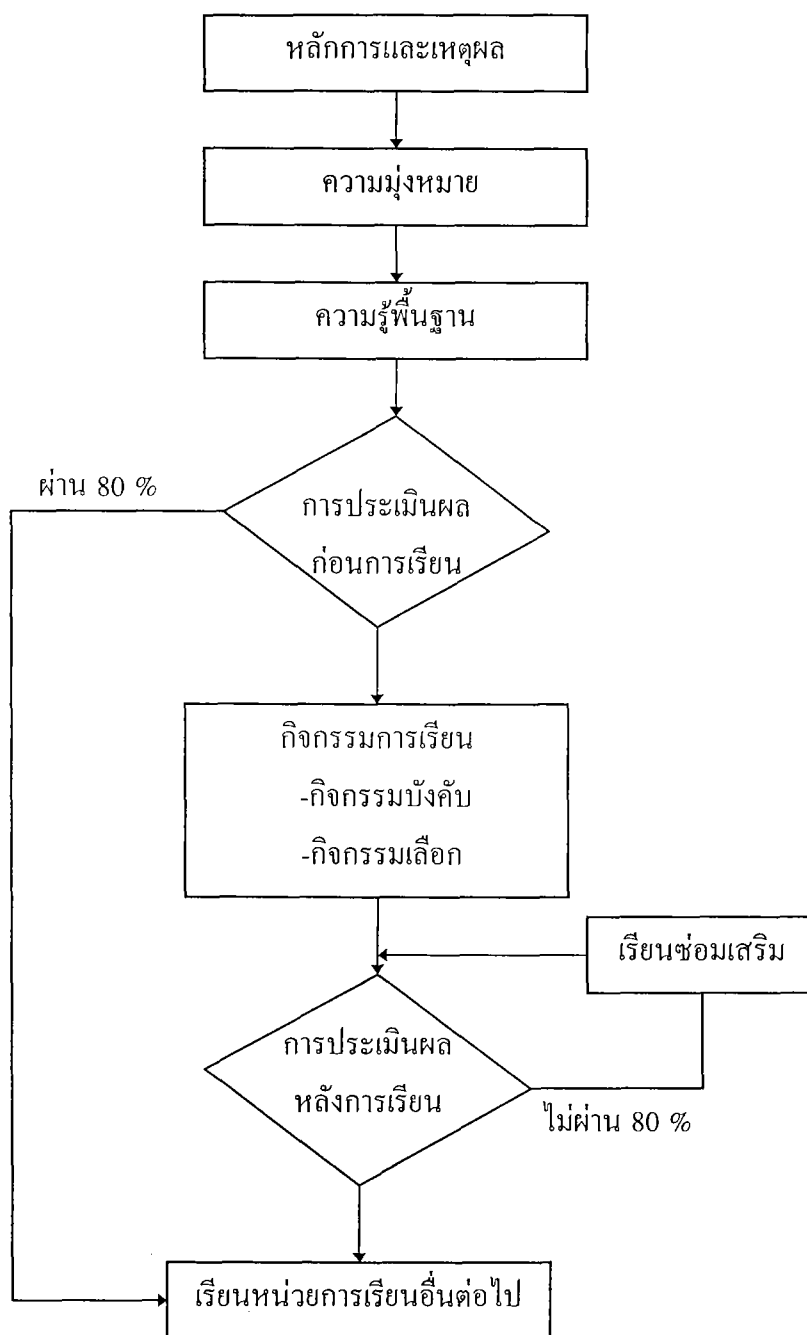
1.5 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่เรียนวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หา ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบโดยใช้เทคนิค 25% ของการเรทท์ (Garrett)

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง แสดงในภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนการสอน

การทดลองประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน เรื่อง เทคนิคการครองใจคน
ดำเนินการดังนี้

1. หน่วยการเรียนการสอน ตอนที่ 1 เรื่องพฤติกรรมมนุษย์ ใช้เวลา 150 นาที
2. หน่วยการเรียนการสอน ตอนที่ 2 เรื่องการวิเคราะห์การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ใช้เวลา 150 นาที

3. หน่วยการเรียนรู้การสอน ตอนที่ 3 เรื่องเทคนิควิธีการสร้างมิตร ใช้เวลา 150 นาที
4. การประเมินผลการเรียน

- 4.1 ประเมินผลก่อนการเรียน 50 นาที

- 4.2 ประเมินผลหลังการเรียน 50 นาที

- 4.3 สอบถามความคิดเห็น 50 นาที

5. การดำเนินการตามข้อ 1 - 4 ใช้เวลาทั้งหมด 12 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที

สำหรับกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลก่อนการเรียนและสอนด้วยวิธีการสอนแบบปกติโดยการบรรยาย การทำกิจกรรมรวมทั้งการตอบคำถามท้ายบท ใช้เนื้อหาเดียวกับกลุ่มทดลองและดำเนินการสอนด้วยตนเอง เมื่อสอนเสร็จสิ้นลงแล้ว ให้ทำแบบทดสอบประเมินผลหลังการเรียนชุดเดียวกันกับกลุ่มทดลอง

5. การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน

การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน ผู้วิจัยดำเนินการตามหลักการดังต่อไปนี้ (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2526 : 53)

- 5.1 การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน คิดจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนแต่ละตอน และคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินผลหลังการเรียน

- 5.2 การเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินผลหลังการเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้การสอน กับกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการสอนปกติ

- 5.3 ข้อมูลจากการสังเกตในการดำเนินการการเรียนการสอน โดยใช้หน่วยการเรียนรู้การสอน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ย คำนวณจากสูตร (Ferguson. 1981 : 49)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	คือ	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	คือ	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	คือ	จำนวนนักศึกษา

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณจากสูตร (Ferguson. 1981 : 68)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S คือ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N คือ จำนวนนักศึกษา
 $\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

6.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบประเมินผลก่อนการเรียน และหลังการเรียน ใช้เทคนิค 25 %ของการ์เรทท์ (Garrett) (วิเชียร เกตุสิงห์. ม.ป.ป. : 131-132)

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบประเมินผลก่อนการเรียน และหลังการเรียน ใช้สูตร KR-20 (Guildford. 1978 : 427)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} คือ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n คือ จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ
p คือ สัดส่วนของผู้ที่ตอบถูกในข้อหนึ่งๆ
q คือ สัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อหนึ่งๆ
 S_t^2 คือ ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด
 $S_t^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$

3. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหน่วยการเรียนการสอน ใช้สูตร สัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach. 1971 : 161)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α คือ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
K คือ จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 S_i^2 คือ ค่าความแปรปรวนของคะแนนในแบบสอบถามแต่ละข้อ
 S_t^2 คือ ค่าความแปรปรวนของคะแนนในแบบสอบถามทั้งฉบับ

$$df = \frac{(S_1^2/n_1 + S_2^2/n_2)^2}{\frac{(S_1^2/n_1)^2}{n_1-1} + \frac{(S_2^2/n_2)^2}{n_2-1}}$$

เมื่อ	t	คือ ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
	$\bar{X}_1$	คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
	$\bar{X}_2$	คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
	S_1^2	คือ ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มทดลอง
	S_2^2	คือ คะแนนความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มควบคุม
	n_1	คือ จำนวนนักศึกษาในกลุ่มทดลอง
	n_2	คือ จำนวนนักศึกษาในกลุ่มควบคุม

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลองและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	คือ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	คือ ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution
E_1	คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในบทเรียนคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
E_2	คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบประเมินผลหลังการเรียน
**	คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. การเปรียบเทียบคะแนนการประเมินผลก่อนการเรียน เรื่อง เทคนิคการครองใจคน ของนักศึกษากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
2. การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน เรื่อง เทคนิคการครองใจคน
3. การเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินผลหลังการเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
4. การเสนอความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มทดลองที่มีต่อหน่วยการเรียนการสอน เรื่อง เทคนิคการครองใจคน

1. การเปรียบเทียบคะแนนการประเมินผลก่อนการเรียนรู้ เรื่อง เทคนิคการครองใจคน ของ นักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เพื่อเปรียบเทียบคะแนนการประเมินผลก่อนการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการประเมินมาทำการทดสอบทางสถิติ โดยใช้ค่าที (t - test) แบบ Independent ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบคะแนนการประเมินผลก่อนการเรียนรู้ เรื่อง เทคนิคการครองใจคน ของ นักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	30	23.3666	4.098	1.232
กลุ่มควบคุม	30	22.1	2.670	

จากตาราง 1 แสดงว่าก่อนการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีคะแนน การประเมินผลก่อนการเรียนรู้ เรื่องเทคนิคการครองใจคน ไม่แตกต่างกัน

2. การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน

เพื่อหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน เรื่อง เทคนิคการครองใจคน ให้เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด คือ 80/80 โดยคิดจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนแต่ละตอน และคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินผลหลังการเรียนของกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการทดสอบมาทำการหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน เรื่อง เทคนิคการครองใจคน

การประเมินผล	N	(คิดเป็นร้อยละ)
แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน		
ตอนที่ 1	30	81.78
ตอนที่ 2	30	82.22
ตอนที่ 3	30	82.89
คะแนนเฉลี่ย (E_1)		82.30
แบบประเมินผลหลังการเรียน (E_2)	30	85.41

จากตาราง 2 แสดงว่า หน่วยการเรียนการสอนเรื่อง เทคนิคการครองใจคน มีประสิทธิภาพระหว่างคะแนนการประเมินแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน (E_1) และคะแนนที่ได้จากการประเมินผลหลังการเรียน (E_2) คิดเป็นร้อยละ 82.30/85.41

สรุปได้ว่า หน่วยการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.30/85.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80

3. การเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินผลหลังการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

เพื่อแสดงประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน เรื่องเทคนิคการครองใจคน ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินผลหลังการเรียนรู้ เรื่องเทคนิคการครองใจคน ของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาทำการเปรียบเทียบโดยทดสอบทางสถิติด้วยที (t - test) แบบ Independent ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินผลหลังการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	30	38.4333	2.6351	11.2516**
กลุ่มควบคุม	30	30.5333	2.801	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า การเรียนเรื่องเทคนิคการครองใจคนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอน นักศึกษากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักศึกษาที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอน เรื่องเทคนิคการครองใจคน มีผลการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนโดยใช้วิธีสอนปกติ

4. การเสนอความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มทดลองที่มีต่อหน่วยการเรียนรู้การสอน เรื่องเทคนิคการครองใจคน

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มทดลองที่มีต่อหน่วยการเรียนรู้การสอน เรื่องเทคนิคการครองใจคน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้นักศึกษากลุ่มทดลองแสดงความคิดเห็น ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มทดลองที่มีต่อหน่วยการเรียนรู้การสอน

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.
1.	หน่วยการเรียนรู้การสอนกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้การสอนชัดเจน	4.27	0.44
2.	จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ระบุแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้	3.97	0.55
3.	หน่วยการเรียนรู้การสอนช่วยทำให้การเรียนรู้เรื่องเทคนิคการครองใจคนเข้าใจยิ่งขึ้น	4.60	0.49
4.	หน่วยการเรียนรู้การสอนช่วยให้มีความรู้เรื่องเทคนิคการครองใจคน	4.40	0.61
5.	หน่วยการเรียนรู้การสอนช่วยให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ และซื่อสัตย์ในการเรียน	4.87	0.34
6.	หน่วยการเรียนรู้การสอนช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ตามความสามารถของตนเอง	4.43	0.62
7.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ช่วยให้การเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมาย	4.30	0.53
8.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ช่วยให้เข้าใจเนื้อหา	4.47	0.56
9.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้เป็นกิจกรรมที่หลากหลาย และส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์	4.57	0.50
10.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้ความสนุกสนานในการเรียน	4.87	0.34
11.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้เป็นอิสระในการเลือกตามความสนใจ	4.93	0.25
12.	การจัดลำดับของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.47	0.62
13.	เวลาที่กำหนดไว้สำหรับการเรียนมีความเหมาะสม	4.37	0.55
14.	สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.30	0.59
15.	การประเมินผลหลังการเรียนรู้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	4.50	0.56
16.	การประเมินผลหลังการเรียนรู้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา	4.57	0.50

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D
17.	วิธีการต่างๆที่ใช้ในการประเมินผลมีความหลากหลาย	4.47	0.50
18.	วิธีการที่ใช้ประเมินผลมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	4.37	0.61
19.	นักศึกษาพอใจเกี่ยวกับการรับรู้ผลการเรียนทันทีที่เรียนจบในแต่ละเรื่อง	4.77	0.42
20.	นักศึกษาพอใจเกี่ยวกับการใช้หน่วยการเรียนการสอนเป็นบทเรียนประกอบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม	4.87	0.34
รวมเฉลี่ย		4.52	0.49

จากตาราง 4 ผลการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มทดลองที่มีต่อหน่วยการเรียนการสอน พบว่านักศึกษาเห็นด้วยในภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.49) และเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องต่อไปนี้ โดยเรียงตามลำดับ คือ กิจกรรมการเรียนที่กำหนดไว้ให้เป็นอิสระในการเลือกตามความสนใจ ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.25) หน่วยการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษามีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์ในการเรียน ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.34) กิจกรรมการเรียนที่กำหนดไว้ให้สนุกสนานในการเรียน ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.34) นักศึกษาพอใจเกี่ยวกับการใช้หน่วยการเรียนการสอนเป็นบทเรียนประกอบการเรียนรู้ วิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.34) นักศึกษาพอใจเกี่ยวกับการรับรู้ผลการเรียนทันทีที่เรียนจบในแต่ละเรื่อง ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.42) หน่วยการเรียนการสอนช่วยให้การเรียน เรื่องเทคนิคการครองใจคนเข้าใจยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) กิจกรรมการเรียนที่กำหนดไว้เป็นกิจกรรมที่หลากหลายและส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) และการประเมินผลหลังการเรียนครอบคลุมเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) ส่วนเรื่องอื่นๆนักศึกษาเห็นด้วยมากเช่นกัน ($\bar{X} = 4.50-3.97$ และ S.D. = 0.44 - 0.62)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่อง เทคนิคการครองใจคน วิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่ลงทะเบียนเรียน วิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

2.1 หน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่องเทคนิคการครองใจคน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทางการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนของชมพันธุ์ ฤกษ์ธร ณ อรุณยา (2530 : 106) ได้หน่วยการเรียนรู้การสอนที่ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอนคือพฤติกรรมมนุษย์ การวิเคราะห์การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และเทคนิควิธีการสร้างมิตร

2.2 แบบทดสอบเพื่อประเมินผลก่อนการเรียนรู้ และหลังการเรียนรู้ เรื่องเทคนิคการครองใจคน เป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นข้อสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.86

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหน่วยการเรียนรู้การสอน ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.69

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ประเมินผลก่อนการเรียนรู้ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบนักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบประเมินผลก่อนการเรียนรู้ เรื่องเทคนิคการครองใจคน

3.2 ดำเนินการสอนโดยผู้วิจัย เป็นผู้สอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในเนื้อหาเดียวกัน ใช้เวลาสอนกลุ่มละ 12 คาบ คาบละ 50 นาที เท่ากัน แต่ต่างกันที่วิธีสอน คือกลุ่มทดลองใช้หน่วยการเรียนรู้การสอน และกลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนปกติ

3.3 ประเมินผลหลังการเรียนรู้เมื่อทำการสอนทั้งสองกลุ่มเสร็จแล้วผู้วิจัยใช้แบบประเมินผลหลังการเรียนรู้ เรื่องเทคนิคการครองใจคน ชุดเดียวกับแบบประเมินผลก่อนการเรียนรู้

3.4 ทำการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มทดลองที่มีต่อหน่วยการเรียนการสอน เรื่องเทคนิคการครองใจคน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนการประเมินผลก่อนการเรียน เรื่องเทคนิคการครองใจคน ของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ค่าที (t - test)
2. หาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน โดยใช้สูตรหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน ของเสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2526 : 53)
3. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการประเมินผลหลังการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ค่าที (t - test)
4. ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มทดลองที่มีต่อหน่วยการเรียนการสอน เรื่องเทคนิคการครองใจคน โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ได้หน่วยการเรียนการสอน เรื่องเทคนิคการครองใจคน ที่มีประสิทธิภาพคิดเป็นร้อยละ 82.30/85.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80
2. ผลการทดสอบประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน เรื่องเทคนิคการครองใจคน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผลการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหน่วยการเรียนการสอน พบว่าโดยรวมนักศึกษามีความเห็นด้วยในระดับมาก และเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ กิจกรรมการเรียนที่กำหนดไว้ให้เป็นอิสระในการเลือกตามความสนใจ หน่วยการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษามีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์ในการเรียน กิจกรรมการเรียนที่กำหนดไว้ให้มีความสุขสนุกสนานในการเรียน นักศึกษาพอใจเกี่ยวกับการใช้หน่วยการเรียนการสอนเป็นบทเรียนประกอบการเรียน วิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคม นักศึกษาพอใจเกี่ยวกับการรับรู้ผลการเรียนทันทีที่เรียนจบในแต่ละเรื่อง หน่วยการเรียนการสอนช่วยทำให้การเรียน เรื่องเทคนิคการครองใจคนเข้าใจยิ่งขึ้น กิจกรรมการเรียนที่กำหนดไว้เป็นกิจกรรมที่หลากหลาย และส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ การประเมินผลหลังการเรียนครอบคลุมเนื้อหาวิชา ส่วนเรื่องอื่นนักศึกษาเห็นด้วยมากเช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน เรื่องเทคนิคการครองใจคน โดยการคำนวณหาค่าร้อยละของการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนกับการประเมินผลหลังการเรียนรู้ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่าประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน เรื่องเทคนิคการครองใจคนในภาพรวมมีประสิทธิภาพคิดเป็นร้อยละ 82.30/85.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 เมื่อแยกพิจารณาบทเรียนในแต่ละตอนพบว่ามีประสิทธิภาพคิดเป็นร้อยละ 81.78, 82.22 และ 82.29 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นในบทเรียนแต่ละตอนพบว่าเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 0.44 และ 0.67 โดยลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของการประเมินผลก่อนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 23.3666$) กับค่าคะแนนเฉลี่ยของการประเมินผลหลังการเรียนรู้ ($\bar{X} = 38.4333$) พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาเพิ่มขึ้นคิดเป็น 15.0667 จึงเห็นได้ว่าหน่วยการเรียนการสอนเรื่อง เทคนิคการครองใจคน มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ ซึ่งทั้งนี้อาจเนื่องจากนักศึกษาสามารถทราบผลการเรียนของตนเองในแต่ละบทเรียนทันที และสามารถทบทวนทำความเข้าใจในเนื้อหาบางตอนที่ยังไม่เข้าใจจนกระทั่งผ่านเกณฑ์การประเมินได้ตลอดจนมีความเข้าใจในการเรียนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับไบน์และวัตสัน (Bine and Watson, 1992 : 20) ที่กล่าวว่าหน่วยการเรียนการสอนช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียนการสอน และสามารถนำไปใช้กับรายวิชาที่มีเนื้อหาเฉพาะ รายวิชาที่บูรณาการ และเนื้อหาวิชาที่มีการฝึกปฏิบัติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของทวี กองศรีมา (2531 : 83) ที่สร้างหน่วยการเรียนการสอนเรื่องกบไสไม้เพื่อใช้สอนวิชา อดสาหกรรมศิลป์สำหรับนักศึกษาครู และพบว่าหน่วยการเรียนการสอน เรื่องกบไสไม้มีประสิทธิภาพภาคทฤษฎีเท่ากับ 84.50/84.20 และภาคปฏิบัติเท่ากับ 81.33/82.51 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ภาคทฤษฎี 80/80 ภาคปฏิบัติ 70/70) นอกจากนี้โสภา กิมวงศ์โก (2533 : 61) ได้สร้างและหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอน เรื่องนุญฉายพราหมณ์ ในวิชานาฏศิลป์สำหรับนักศึกษาครู ผลการศึกษาพบว่าหน่วยการเรียนการสอน เรื่องนุญฉายพราหมณ์ มีประสิทธิภาพภาคทฤษฎีเท่ากับ 85.67/86.48 ภาคปฏิบัติเท่ากับ 80.56/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ภาคทฤษฎี 80/80 และภาคปฏิบัติ 70/70) และไพรัตน์ หลวงแนม (2538 : 68) ได้สร้างและหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอนเรื่อง การแกะสลักลายสูงนูนสำหรับนักศึกษาวิชาเอก และโท ในสาขาวิชาหัตถกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง พบว่า หน่วยการเรียนการสอน เรื่องการแกะสลักลายสูงนูนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพภาคทฤษฎีเท่ากับ 89.96/84.19 ภาคปฏิบัติเท่ากับ 80.07/81.72 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าหน่วยการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้ และสามารถนำไปใช้ให้เกิด

ประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนต่อไป

2. จากการเปรียบเทียบคะแนนประเมินผลก่อนการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม พบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่าทั้งสองกลุ่มมีความรู้พื้นฐานก่อนการเรียนรู้ เรื่อง เทคนิคการครองใจคนไม่แตกต่างกัน และจากการเปรียบเทียบคะแนนการประเมินผลหลังการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้กับการสอนปกติ พบว่า คะแนนของทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าหน่วยการเรียนรู้เป็นเทคนิคการสอนที่มีคุณภาพที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้เนื่องจาก

2.1 การสอนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้ เป็นวิธีที่แตกต่างจากที่เคยเรียนมา จึงทำให้นักศึกษามีความสนใจ และหน่วยการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษามีอิสระในตนเอง ในการเลือกกิจกรรมตามความสนใจและตามความสามารถ จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ดังที่ วิจิตร ศรีสอาน (2527 : 121) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ดีนั้น ผู้เรียนควรเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

2.2 การสอนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้มีเอกสารต่างๆ ที่นักศึกษาสามารถ ศึกษาได้ด้วยตนเองและทราบการประเมินผลได้ทันทีจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากครูผู้สอน มาเป็นเพียงผู้กำกับการเรียนรู้ ซึ่งแนะ ช่วยเหลือ ส่งเสริม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมที่กำหนดทำให้มีประสบการณ์ตรงเป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะสามารถแก้ปัญหาได้ (วิชัย คิสสระ. 2533 : 147)

2.3 การสอนโดยหน่วยการเรียนรู้มีกิจกรรมต่างๆ หลากหลายและ กระตุ้นความสนใจในรูปแบบเฉพาะบุคคล และเป็นกลุ่มซึ่งทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนรู้จักแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ดังที่ฮุสตันและคนอื่นๆ (Houston and others. 1972 : 47) ได้กล่าวว่า หน่วยการเรียนรู้มีกิจกรรมให้เลือกหลายอย่าง ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกกิจกรรมได้ตามความสนใจ และเสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2526 : 8)ยังได้สรุปว่าหน่วยการเรียนรู้เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้น ผู้เรียนควรมีโอกาสได้เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร อนุเพชร (2527 : 48) ซึ่งได้ทดลองและหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ประชากรกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้กับการสอนปกติเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 90/90 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลปรากฏว่า หน่วยการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 92.92/83.26 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 และในทำนองเดียวกันชัย วรรณะลี (2539 : 57) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ เรื่องรามเกียรติ์ของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอนกับการเรียนด้วยวิธีปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยการเรียนการสอน

3. ในด้านความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหน่วยการเรียนการสอน พบว่านักศึกษาเห็นด้วยว่าหน่วยการเรียนการสอนนั้นมีกิจกรรมการเรียนที่ให้ความเป็นอิสระในการเลือกตามความสนใจ ให้ความสนุกสนานในการเรียน ส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ ให้ความรู้และสามารถทราบผลการเรียนรู้ได้ทันทีและมีความพอใจในการใช้หน่วยการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโสภา กิมวงศ์โก (2533 : 62) และชัย วรรณะลี (2539 : 59) ที่พบว่านักศึกษาที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอนมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยการเรียนการสอน ซึ่งทั้งนี้อาจเนื่องจาก นักศึกษากลุ่มทดลองได้รับประสบการณ์แปลกใหม่จากการเรียนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้มีอิสระในการเรียนรู้ตามความสนใจ เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะจากการสังเกตของผู้วิจัยขณะทำการทดลอง พบว่านักศึกษามีความสนุกสนาน และสนใจเป็นพิเศษกับการทำกิจกรรมในด้านการแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมต่างๆในการประเมินตนเอง สอดคล้องกับรุ่งทิพา เสาร์สิงห์ และทักษิณา เครือหงส์ (2537 : 19-20) ที่กล่าวถึงบุคลิกภาพของนักศึกษาวิชาชีพว่า มีลักษณะชอบแสดงออกอย่างเปิดเผย และให้ความสนใจในการทำกิจกรรม และสอดคล้องกับวิชัช วงษ์ใหญ่ (2538 : 79) ซึ่งกล่าวว่า หน่วยการเรียนการสอนเป็นเทคโนโลยีที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบ มีกิจกรรมหลายอย่างให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ และบอกเกณฑ์การประเมินผลการเรียนไว้ด้วยจึงมีความสอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตรการศึกษาทั่วไป (General Education) ที่มุ่งเน้นในเรื่องของจิตใจ ความคิดสร้างสรรค์ ความมีอิสระ มีโลกทัศน์กว้างไกล และกระบวนการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นพื้นฐานด้านนี้ให้สมบูรณ์ก่อนที่จะมุ่งเน้นการฝึกเทคนิคต่างๆ จึงเห็นได้ว่าหน่วยการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้เนื้อหาวิชาได้ดียิ่งขึ้น มีโอกาสมีส่วนร่วมในการเรียนสนุกสนานในการเรียนอันเป็นการส่งเสริมให้แสดงความสามารถของตนอย่างเต็มที่

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า หน่วยการเรียนการสอนเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน โดยลดบทบาทของผู้สอน สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม มีอิสระในการเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายของการเรียนเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการมีส่งเสริม สนับสนุนให้มีการสร้างหน่วยการเรียนการสอนในวิชาอื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์เป็นไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษารั้ครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำหน่วยการเรียนการสอนไปใช้

ผู้ที่มีความสนใจที่จะนำหน่วยการเรียนการสอนไปใช้ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของหน่วยการเรียนการสอน และต้องศึกษาคู่มือการใช้ให้เข้าใจรวมทั้งต้องมีความรู้ในเนื้อหา นั้นอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

2.1 ควรมีการสร้างหน่วยการเรียนการสอนในวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ในหน่วยการเรียนการสอนอื่นๆอีก

2.2 ควรมีการสร้างหน่วยการเรียนการสอนในวิชาอื่นๆ

2.3 เนื่องจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการศึกษาทางด้านช่างและเทคโนโลยี จึงควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างหน่วยการเรียนการสอน เพื่อให้ได้สื่อการเรียนการสอนที่ดีมีคุณภาพ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยที่นำสื่อทางเทคโนโลยีทันสมัย มาสร้างหน่วยการเรียนการสอน เพื่อเป็นการส่งเสริมการศึกษาด้วยตนเอง

3.2 ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่น เช่น ความมีวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ เพื่อศึกษาว่าผู้เรียนที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอน และการเรียนโดยวิธีสอนปกติจะมีความแตกต่างกันอย่างไร

3.3 ควรมีการวิจัยศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอนของผู้เรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนที่ต่างกัน เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอนในการช่วยผู้เรียน

3.4 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มควบคุมว่ามีทัศนคติต่อการเรียนโดยวิธีสอนปกติอย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กันยา สุวรรณแสง. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2532.
- กิฟลี วรรณจิย์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือเกรียงไกร, 2538.
- คณะศิลปศาสตร์, สถาบัน. เทคโนโลยีราชมงคล, การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม.
ปทุมธานี : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2538.
- คัมภีร์ สุขศรี. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ด้านความซื่อสัตย์และมีใจเป็นกลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- จรัสรัตน์ พิชัยภาพ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามคู่มือครูของสสวท. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- จรรยา ทองถาวร. มนุษยสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์, 2533.
- ฉลอง ภิรมย์รัตน์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์, 2521.
- ชนัย วรรณละลี. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ เรื่องรวมเกียรติ์ ของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอนกับการเรียนด้วยวิธีปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- ชมพูพันธุ์ ภูษธร ณ อยุธยา. การฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน, 2528.
- _____. เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน, 2530.
- เชิดชัย ม่วงมี และ แสงอรุณ พจน์พัฒน์พล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุวิมล จุลวานิช เป็นผู้สัมภาษณ์, ณ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2540.
- ทวี กองศรีมา. การสร้างบทเรียนโมดูลเพื่อสอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์สำหรับนักศึกษาครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

- เทคโนโลยีราชมงคล, สถาบัน, การปฐมนิเทศข้าราชการครู. กรุงเทพฯ : กองการเจ้าหน้าที่
สำนักงานอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2531.
- เทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธราชวิทยาลัย รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ-
พระ. การพัฒนานวัตกรรมการเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- ธีระ ประพตกิจ. ที.เอ. จิตวิทยาการพัฒนาดตนเอง. กรุงเทพฯ : แมส พับบลิชซิง, 2536.
- บันลือ พุกกะวัน. การประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2519.
- บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2537.
- บุญมี ก้อนทอง. “บทเรียนโมดูลเพื่อเสริมสร้างความรู้,” วิทยาสาร. 26 (1) : 21-35 ;
มกราคม 2518.
- พล แสงสว่าง. ยุทธศาสตร์การสอนเพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาดตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 2 .
สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2537.
- ไพรัตน์ หลวงเนม. การสร้างบทเรียนโมดูลเรื่อง การแกะสลักลายปูนสูง สำหรับนักศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปรินิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.
อัดสำเนา.
- รุจิร ภูสาระ. การศึกษาเปรียบเทียบการสอนคณิตศาสตร์ระดับ มัธยมศึกษาปีที่1 ทดวิธีที่จะ
ให้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด โดยมีความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ต่ำ และใช้เวลาในการเรียน
การสอนน้อยที่สุด. ปรินิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- รุ่งทิวา เสาร์สิงห์ และ ทักษิณา เครือหงส์. “บุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้เรียนสายอาชีพ,”
วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา. 12 : 19-20 ; ตุลาคม 2537.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.
- วารินทร์ สายโอบเอื้อ และ สุนีย์ ชีรดากร. จิตวิทยาการศึกษา. นนทบุรี: โรงพิมพ์สถาน-
สงเคราะห์หญิงบ้านปากเกร็ด, 2522.
- วิจิตร ศรีสอาน. “เทคนิควิทยาการศึกษา,” ใน ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและ
เทคโนโลยีทางการศึกษา. หน้า 120-125. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษา-
ธิการ, 2527.

- วิชัย คิสสระ. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. “แนวคิดการอุดมศึกษา,” ครูปริทัศน์. 20 : 79 ; กันยายน - พฤศจิกายน 2538.
- _____. “หน่วยการเรียนรู้,” ใน รายงานสัมมนาวิชาการเรื่อง เทคโนโลยีเพื่อพัฒนา การสอนและเทคนิคการสอนระดับบัณฑิตศึกษาที่มีประสิทธิภาพ. หน้า 39-41. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- _____. พัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2519.
- วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.
- วิทยาเขตพายัพ, เทคโนโลยีราชมงคล, สถาบัน. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม. เชียงใหม่ : โครงการตำรา แผนกวิชาสามัญ, 2539.
- วิศิษฐ์ ชุมวรฐายี. “การสร้างหน่วยการเรียนการสอน,” เอกสารคณะวิชาวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ. 2 : 9-13 ; 2522.
- ไวรัช เจียมบรรจง. จิตวิทยาสังคม. นนทบุรี : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงบ้านปากเกร็ด, 2522.
- ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, มหาวิทยาลัย. การประเมินผลสัมฤทธิ์การใช้โมดูลในการ สอนชีววิทยา และวิทยาศาสตร์สาขาอื่น ๆ ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 28 กุมภาพันธ์-2 พฤศจิกายน 2517. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517.
- ศรีผกา เจริญศ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และความคิดสร้าง-สรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้บทเรียนโมดูล กับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ศิริยุภา พูลสุวรรณ. การหาประสิทธิภาพของสื่อการสอน โดยใช้วิธีวิเคราะห์อภิมาน. ปริญญาโท กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- สำเริง บุญเรืองรัตน์. การปฏิรูปการศึกษาเรื่องการวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ : สำนัก ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2517.

- สุพล วังสินธุ์. “ยุทธวิธีเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์,” วารสารแนะแนว, 29 (156) : ธันวาคม 2537 - มกราคม 2538.
- สุรางค์ จันทน์เอม. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2529.
- สุนทร อนุเพชร. การสร้างและการประเมินประสิทธิภาพของบทเรียนโมดูลวิชาสังคมศึกษา เรื่องประชาชนกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527. อุดรธานี.
- เสวี เย็นเปี่ยม. เปรียบเทียบผลการเรียนวิชาคณิตไทยเรื่องการตีโจทย์วงใหญ่โดยใช้บทเรียน โมดูลกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อุดรธานี.
- โสภา กิมวงศ์โก. การสร้างหน่วยการเรียนการสอนเรื่องอุทกภัยพราหมณ์สำหรับนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อุดรธานี.
- โสภารัตน์ อมตะเดชะ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะประดิษฐ์ในระดับ ปริญญาตรีโดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อุดรธานี.
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. หน่วยการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์- ศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2526.
- สมชาย เมืองจันทร์ , ฉัตรชัย โคมวิไล , เปรม แสงสาคร , ภาสกร บุญเพิ่มและวรรณรัตน์ เพ็ชรรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุวิมล จุลวานิช เป็นผู้สัมภาษณ์, ณ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2540.
- สมบูรณ์ ใจกลางดุก. ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อวิชาประชากร ศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้หน่วยการเรียนการสอนกับการสอน ปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อุดรธานี.
- อาภรณ์ บุญสาธ. การสร้างชุดหน่วยการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์แบบวิถีทัศน์ เรื่อง ระบายสีประติมากรรมปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อุดรธานี.
- อารี พันธุ์มณี. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์, 2534.

- อารี สันทรวี. การวิจัยและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- อนัญญา ประสงค์พร. “คุณเป็นเพื่อนแบบไหนกันแน่,” วารสารแนะแนว. 29 (160) :
สิงหาคม - กันยายน 2538.
- อาวุธ พรหมมานอก. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียน
วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนด้วยบทเรียนโมดูล
กับการสอนตามคู่มือครูของสสวท. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- Ames, Thomas Robert Howland. “ A Videotaped Instructional Module for the Training of
Personnel Working with Moderately, Severely and Profoundly Retarded
Adolescents and Adult,” Dissertation Abstracts International. 42 : 3113 - A ;
January, 1982.
- APEID Regional Planning Workshop. Module on the Construction of Modules. Queson
City : University of the Philippines, 1975.
- Bines, Hazel and David Watson. Developing Professional Education. Buckingham :
SRHE and Open University Press, 1992.
- Cronbach, Lee J. Essential of Psychological Testing. New York : Harper & Row, 1971.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. Tokyo : McGraw-
Hill, 1981.
- Guildford, Joy Paul. Fundamental Statistics in Psychology and Education. 6th ed. Tokyo :
McGraw Hill, 1978.
- Houston, Robert W. and others. Developing Instructional Modules, a Modular System for
Writing Modules. Houston : Texas College of Education, University of Houston,
1972.
- Kalvans, Barbara Lynn. “The Effects of Illustrated and Non - Illustrated Text on the
Achievement for Low Versus High Visual Learners,” Dissertation Abstracts
International. 56 (2) : 521 - A ; August, 1995.
- Morrison, Ray Leon. “The Effects of Learning Modules on Teaching Library Skills to
Doctoral Students in Education,” Dissertation Abstracts International. 53 (8) :
2706 - A ; February, 1993.

- Parson, J and others. "Criteria for Selecting Evaluation or Development of Learning Modules," Education Technology. 4 ; February, 1976.
- Rice, Charles Duane. "Competency - Based Instructional Modules for In - Service Education in Reading," Dissertation Abstracts International. 37 (6) : 4298 - A ; January, 1977.
- Rowland, Sidney. "The Development and Implementation of an Instructional Module that Prepares Preservice Teachers to Address the Needs of Students with Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) ," Dissertation Abstracts International. 56 (06) : 2201 - A ; December, 1995.
- Stephens, Jo Ann Hull. "The Instructional Effects of Varied Mnemonic Strategies in Facilitating Student Achievement of Different Learning Objectives," Dissertation Abstracts International. 56 (10) : 3830 - A ; April, 1996.
- Walter, Dick and Lou Carey. The Systematic Design of Instruction. 3rd ed. Glenview : Foresman and Company, 1990.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายละเอียดวิชา

รายละเอียดวิชา

วิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

รหัส 01-120-001

เนื้อหา

ศึกษาเกี่ยวกับ ปรัชญาและหลักธรรมในการดำรงชีวิต และการทำงานของบุคคล การสร้างแนวคิดและเจตคติต่อตนเอง ธรรมะกับการสร้างคุณภาพชีวิต บทบาทหน้าที่ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น การบริหารงานให้เข้ากับชีวิตและสังคม และการปรับตัวเพื่อร่วมกิจกรรมทางสังคม ศึกษาเทคนิคการครองใจคนและการสร้างผลิตผลในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

จากเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เป็นสมรรถภาพได้ดังต่อไปนี้

1. สามารถอธิบายถึง ความสำคัญของการมีเจตคติที่ดีในการดำรงชีวิต และกำหนดแนวคิด ปรัชญาในการดำรงชีวิตของตนเอง โดยนำหลักธรรมพื้นฐานมาเป็นแนวทางปฏิบัติ
2. สามารถอธิบายถึง ความสำคัญของการมีระเบียบวินัย และวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากการขาดระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
3. สามารถวิเคราะห์ถึงความสำคัญของค่านิยม ประเพณีไทย และวัฒนธรรมไทยต่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
4. สามารถอธิบายถึง ความสำคัญของการพัฒนาตนเอง และกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารตนเอง
5. สามารถอธิบายความหมายของพฤติกรรม และวิเคราะห์หาแนวทางการปรับพฤติกรรม
6. สามารถอธิบายความหมายของจิตวิทยาสังคม กระบวนการสังคมประกิต และวิเคราะห์ความสำคัญของกระบวนการสังคมประกิตต่อสังคม
7. สามารถอธิบายถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และกำหนดแนวทางการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของตนเอง เพื่อนำไปสู่การครองใจคน
8. สามารถอธิบายถึงความสำคัญของแรงจูงใจและทีมงานที่มีต่อประสิทธิภาพในการทำงาน
9. สามารถอธิบายถึงความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาวิชาชีพ ตลอดจนสามารถกำหนดแนวทางการปฏิบัติตนตามจรรยาวิชาชีพ และเพื่อการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

การแบ่งหน่วยการเรียนรู้การสอนของวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

เพื่อให้ นักศึกษามีสมรรถภาพดังกล่าว ผู้วิจัยได้จัดหน่วยการเรียนรู้การสอนในวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ออกเป็น 5 หน่วย ดังต่อไปนี้

หน่วยที่ 1	การสร้างแนวคิดและเจตคติของตนเอง
- ปรัชญาในการดำรงชีวิต
- หลักธรรมพื้นฐานในการดำรงชีวิต
- การเสริมสร้างแนวความคิดและเจตคติของตนเอง
หน่วยที่ 2	ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคล
- ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเอง
- การดำเนินชีวิตในครอบครัวอย่างมีความสุข
- การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
หน่วยที่ 3	กลยุทธ์การบริหารตนเอง
- หลักการและเทคนิคการบริหารตนเอง
- การนำธรรมะมาใช้ในการบริหารตนเอง
- การพัฒนาตนเอง
หน่วยที่ 4	เทคนิคการครองใจคน
- พฤติกรรมของมนุษย์
- การวิเคราะห์การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- เทคนิควิธีการสร้างมิตร
หน่วยที่ 5	การสร้างผลิตผลในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ
- การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน
- ทีมงานและการทำงานเป็นทีม
- คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาวิชาชีพ

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนที่ 4 เรื่อง เทคนิคการครองใจคน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ พฤติกรรมมนุษย์ การวิเคราะห์การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและเทคนิควิธีการสร้างมิตรเพื่อให้สามารถอธิบายความสำคัญของการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สามารถวิเคราะห์และปรับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อันจะส่งผลต่อการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ภาคผนวก ข
หน่วยการเรียนรู้การสอน
เรื่อง
เทคนิคการครองใจคน

หน่วยการเรียนรู้การสอน

หน่วยที่4

เทคนิคการครองใจคน

รหัส 01-120-001 วิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

หลักสูตร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สายช่างอุตสาหกรรม

เวลา 12 คาบเรียน

ผู้สร้าง สุวิมล จุลวานิช

หลักการและเหตุผล

อริสโตเติลกล่าวว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม” ธรรมชาติของมนุษย์ไม่สามารถอยู่คนเดียวในโลกได้ ต้องมีการติดต่อกับบุคคลอื่นอยู่เสมอ จึงต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่ เป็นกลุ่ม เป็นสังคม เพื่อการติดต่อพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และนอกจากนั้น โดยธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนต้องการความรัก การยอมรับ จากสังคมที่เขาเป็นสมาชิก มนุษย์ต้องรู้จักเข้าสังคม และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเข้าใจกัน คือ เข้าใจในพฤติกรรมมนุษย์ที่แสดงออก และสามารถวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ หรือการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการคบหาสมาคมและทำงานร่วมกัน อีกทั้งควรรู้จักเทคนิควิธีการสร้างมิตร สร้างสัมพันธภาพที่ดีในการติดต่อกับผู้อื่น การที่จะสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลที่เราจะสัมพันธ์ด้วยให้เกิดความพึงพอใจ รักใคร่ สามารถครองใจคนได้นั้น มนุษย์ต้องรู้จักตนเอง และเข้าใจผู้อื่น จึงจะครองใจคนได้และนำมาซึ่งความสุขในการอยู่ร่วมกันในสังคม

ในหน่วยการเรียนรู้การสอนนี้ จะกล่าวถึงเทคนิคการครองใจคน โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. พฤติกรรมมนุษย์
2. การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
3. เทคนิควิธีการสร้างมิตร

จุดมุ่งหมาย

เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้การสอนนี้แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. บอกความหมาย ประเภท และองค์ประกอบพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์
2. ยกตัวอย่างพฤติกรรมของมนุษย์ที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ และระบุแนวทางแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

3. อธิบายความหมายและความสำคัญของการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
4. อธิบายและวิเคราะห์โครงสร้างบุคลิกภาพ แบบแผนชีวิต และความสำคัญของความเอาใจใส่
5. วิเคราะห์การสื่อความหมายในรูปแบบต่างๆ ได้
6. เลือกวิธีการปรับตนให้เข้ากับผู้อื่นด้วยการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
7. อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจิตวิทยาสังคมและแนวทางการสร้างมนุษยสัมพันธ์
8. ตระหนักถึงความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์

ความรู้พื้นฐาน

ไม่จำเป็นต้องมี

การประเมินผลก่อนการเรียน

การประเมินผลก่อนการเรียน จะทำให้นักศึกษาทราบว่า ตนเองมีความรู้ในเนื้อหาวิชาของหน่วยการเรียนการสอนนี้มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะทำให้นักศึกษาสามารถดำเนินการเรียนได้อย่างถูกต้อง ในการประเมินผลก่อนการเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1. ทำการประเมินผลก่อนการศึกษบทเรียนแต่ละตอน ตามเอกสารที่จัดไว้ให้
2. การทำแบบทดสอบให้ใช้กระดาษคำตอบที่เตรียมไว้ให้ โดยเขียนชื่อ แผนกวิชา รหัสประจำตัว และ วัน เดือน ปี ให้ชัดเจน
3. ตรวจคำตอบ และเกณฑ์การพิจารณาจากเอกสารที่จัดไว้ให้ แล้วบันทึกคะแนนที่ได้ลงในช่องกรอกคะแนนของกระดาษคำตอบ
4. นำคะแนนที่ได้เทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80 % ถ้าคะแนนไม่ผ่านให้นักศึกษาเรียนหน่วยการเรียนการสอนนี้ ถ้าความรู้ในหน่วยการเรียนการสอนผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ให้เรียนหน่วยการเรียนการสอนต่อไป

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยให้ศึกษามีสมรรถภาพตามจุดมุ่งหมายที่ได้ระบุไว้ โดยให้นักศึกษาทำกิจกรรม 2 ประเภท คือ กิจกรรมบังคับ และกิจกรรมเลือก ตามเอกสารหมายเลข 3.2

การประเมินผลหลังการเรียน

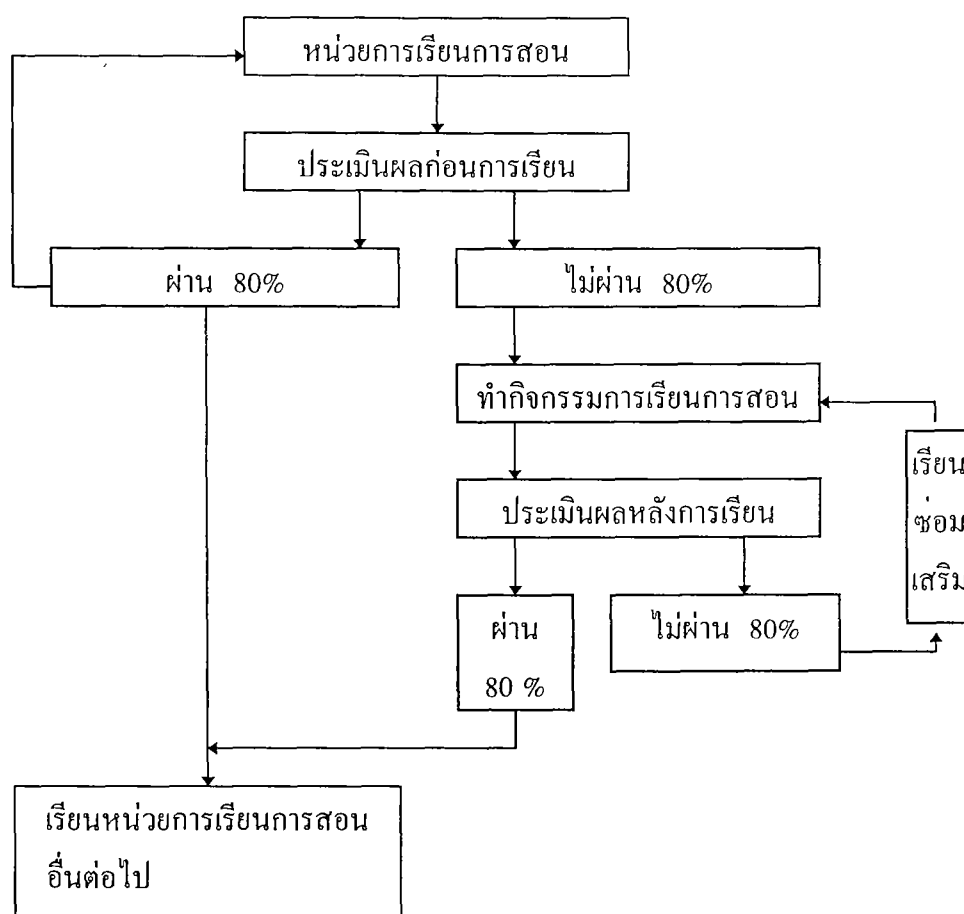
เมื่อนักศึกษา ศึกษาเนื้อหาครบ 3 ตอนแล้ว จะต้องทำการประเมินผลหลังการเรียน ซึ่งจะทำให้นักศึกษาทราบว่า ตนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ โดยใช้แบบทดสอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน โดยใช้กระดาษคำตอบที่จัดไว้ให้ เมื่อทำแบบ

ทดสอบเรียบร้อยแล้ว ให้ตรวจผลกับใบเฉลยคำตอบ และตารางเทียบคะแนนเป็นเปอร์เซ็นต์จากเอกสารที่จัดเตรียมไว้ให้ ถ้าสามารถทำคะแนนได้ 80 % หรือมากกว่า ถือว่าผ่าน และถ้านักศึกษาไม่ผ่าน ให้มีการเรียนซ่อมเสริม

การเรียนซ่อมเสริม

ถ้านักศึกษาคนใด ไม่ผ่านการประเมินผลหลังการเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ให้นักศึกษาปรึกษากับอาจารย์ผู้สอน และเลือกทำกิจกรรมการเรียนตามที่ระบุไว้ใหม่ หรืออาจคิดกิจกรรมการเรียนใหม่ก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้มีสมรรถภาพตามจุดมุ่งหมายของหน่วยการเรียนการสอน

ขั้นตอนในการเรียนการสอนนั้นอาจสรุปได้ดังนี้

หน่วยการเรียนการสอนนี้ ประกอบด้วยเอกสาร ดังนี้

เอกสารชุดที่ 1

คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หน่วยการเรียนรู้การสอน

คำแนะนำการใช้หน่วยการเรียนการสอน

เรื่อง เทคนิคการครองใจคน

(สำหรับอาจารย์)

1. หน่วยการเรียนการสอนเรื่อง เทคนิคการครองใจคน แบ่งเนื้อหาเป็น 3 ตอน คือ

- 1.1 พฤติกรรมมนุษย์
- 1.2 การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- 1.3 เทคนิควิธีการสร้างมิตร

2. หน่วยการเรียนการสอนนี้ ประกอบด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

เอกสารชุดที่ 1 คำแนะนำเกี่ยวกับหน่วยการเรียนการสอน ประกอบด้วย

- หมายเลข 1.1 คำแนะนำเกี่ยวกับหน่วยการเรียนการสอน สำหรับอาจารย์
- หมายเลข 1.2 คำแนะนำเกี่ยวกับหน่วยการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษา

เอกสารชุดที่ 2 เอกสารเกี่ยวกับการประเมินผลก่อนการเรียน ประกอบด้วย

- หมายเลข 2.1 แบบทดสอบการประเมินผลก่อนการเรียน
- หมายเลข 2.2 กระดาษคำตอบสำหรับการประเมินผลก่อนการเรียน
- หมายเลข 2.3 เฉลยคำตอบและเกณฑ์การประเมินผลก่อนการเรียน

เอกสารชุดที่ 3 เอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน ประกอบด้วย

- หมายเลข 3.1 บทนำเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน
- หมายเลข 3.2 กิจกรรมการเรียน
- หมายเลข 3.3 กิจกรรมเลือก
- หมายเลข 3.4 บัตรกิจกรรม

เอกสารชุดที่ 4 เอกสารเกี่ยวกับแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ประกอบด้วย

- หมายเลข 4.1 แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
- หมายเลข 4.2 กระดาษคำตอบสำหรับแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
- หมายเลข 4.3 เฉลยคำตอบและเกณฑ์แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

เอกสารชุดที่ 5 เอกสารเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียน ประกอบด้วย

- หมายเลข 5.1 แบบทดสอบการประเมินผลหลังการเรียน
- หมายเลข 5.2 กระดาษคำตอบสำหรับการประเมินผลหลังการเรียน
- หมายเลข 5.3 เฉลยคำตอบและเกณฑ์การประเมินผลหลังการเรียน

3. ขั้นตอนการใช้หน่วยการเรียนรู้การสอน

เมื่อนักศึกษาอ่านคำแนะนำการใช้หน่วยการเรียนรู้การสอน (เอกสารหมายเลข 1.1) เสร็จแล้วให้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ให้นักศึกษาศึกษาคำแนะนำการใช้หน่วยการเรียนรู้การสอน (เอกสารหมายเลข 1.2)

3.2 ให้นักศึกษาทำแบบประเมินผลก่อนการเรียนรู้จากเอกสารชุดที่ 2

3.3 อาจารย์ตรวจแบบประเมินผลก่อนการเรียนรู้ จากเฉลยคำตอบ (เอกสารหมายเลข 2.4)

3.4 นักศึกษาคนใดไม่ผ่านเกณฑ์ 80 % ให้นักศึกษาทำกิจกรรมการเรียนรู้จากเอกสารชุดที่ 3 สำหรับนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ 80 % ให้ผ่านไปเรียนหน่วยการเรียนรู้สอนอื่นต่อไป

3.5 หลังจากนักศึกษาทำกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละตอนแล้วให้ทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนในแต่ละตอน ในเอกสารชุดที่ 4 โดยอาจารย์เป็นผู้ตรวจจากเฉลยคำตอบ

3.6 หลังจากนักศึกษาทำกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาครบ 3 ตอน แล้วให้ทำการประเมินผลหลังการเรียนรู้ ในเอกสารชุดที่ 5 และอาจารย์ตรวจผลการประเมินจากเอกสารหมายเลข 5.3)

3.7 ให้นักศึกษาทำแบบสอบถามความคิดเห็น

คำแนะนำการใช้หน่วยการเรียนการสอน

เรื่อง เทคนิคการครองใจคน

(สำหรับนักศึกษา)

1. หน่วยการเรียนการสอนเรื่อง เทคนิคการครองใจคน แบ่งเนื้อหาเป็น 3 ตอน คือ

1.1 พฤติกรรมมนุษย์

1.2 การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

1.3 เทคนิควิธีการสร้างมิตร

2. หน่วยการเรียนการสอนนี้ ประกอบด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

เอกสารชุดที่ 1 คำแนะนำเกี่ยวกับหน่วยการเรียนการสอน

หมายเลข 1.2 คำแนะนำเกี่ยวกับหน่วยการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษา

เอกสารชุดที่ 2 เอกสารเกี่ยวกับการประเมินผลก่อนการเรียน ประกอบด้วย

หมายเลข 2.1 แบบทดสอบการประเมินผลก่อนการเรียน

หมายเลข 2.2 กระดาษคำตอบสำหรับการประเมินผลก่อนการเรียน

เอกสารชุดที่ 3 เอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน ประกอบด้วย

หมายเลข 3.1 บทนำเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน

หมายเลข 3.2 กิจกรรมการเรียน

หมายเลข 3.3 กิจกรรมเลือก

หมายเลข 3.4 บัตรกิจกรรม

เอกสารชุดที่ 4 เอกสารเกี่ยวกับแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ประกอบด้วย

หมายเลข 4.1 แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

หมายเลข 4.2 กระดาษคำตอบสำหรับแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

เอกสารชุดที่ 5 เอกสารเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียน ประกอบด้วย

หมายเลข 5.1 แบบทดสอบการประเมินผลหลังการเรียน

หมายเลข 5.2 กระดาษคำตอบสำหรับการประเมินผลหลังการเรียน

3. ขั้นตอนการใช้หน่วยการเรียนการสอน

เมื่อนักศึกษาอ่านคำแนะนำการใช้หน่วยการเรียนการสอน (เอกสารหมายเลข 1.2)

เสร็จแล้วให้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ทำแบบประเมินผลก่อนการเรียนจากเอกสารชุดที่ 2 โดย

1. การทำแบบทดสอบจะต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง

2. แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ

3. เขียนชื่อ แผนก รหัสประจำตัว วันเดือนปีในกระดาษคำตอบที่จัดไว้ให้

4. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว โดยเขียนตัวอักษรหน้าตัวเลือก ลงในช่องคำตอบต่อจากหมายเลขข้อของแบบทดสอบ เมื่อต้องการเปลี่ยนตัวเลือกให้ทำเครื่องหมายกากบาททับตัวเลือกที่ไม่ต้องการ แล้วเขียนตัวเลือกใหม่

5. ห้ามขีดเขียนเครื่องหมายใดๆ ในแบบทดสอบ

6. เมื่อเสร็จแล้ว ส่งให้อาจารย์เพื่อตรวจคำตอบ นักศึกษาต้องตอบแบบ ทดสอบได้อย่างน้อย 36 ข้อ จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

3.2 ถ้าไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ให้นักศึกษาศึกษาบทเรียน และทำกิจกรรมตามที่ ระบุในเอกสารชุดที่ 3

3.3 เมื่อทำกิจกรรมในบทเรียนแต่ละตอนเสร็จแล้ว ให้ทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ในเอกสารชุดที่ 4

3.4 หลังจากทำกิจกรรมในบทเรียนครบ 3 ตอนแล้ว ให้ทำแบบทดสอบประเมิน ผลหลังการเรียนรู้ ในเอกสารชุดที่ 5

3.5 ทำแบบสอบถามความคิดเห็น

เอกสารชุดที่ 2

แบบประเมินผลก่อนการเรียน

แบบทดสอบ

การประเมินผลก่อนการเรียนรู้

1. กิริยาอาการที่แสดงออกเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ต่างๆ เรียกว่าอะไร
 - ก. ปฏิกริยาสัมพันธ์
 - ข. การรับรู้
 - ค. พฤติกรรม
 - ง. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. พฤติกรรมใดจัดเป็นพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้
 - ก. การเต้นของหัวใจ
 - ข. ความรัก
 - ค. ความดันของโลหิต
 - ง. การยีน
3. คำตอบต่อไปนี้เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดพฤติกรรม ยกเว้นคำตอบใด
 - ก. การจูงใจ
 - ข. สาเหตุ
 - ค. จุดมุ่งหมาย
 - ง. การแสดงออกหรือการกระทำ
4. พฤติกรรมที่เกิดจากการมีจิตร่วมกัน เรียกว่าอะไร
 - ก. พฤติกรรมร่วม
 - ข. พฤติกรรมระหว่างบุคคล
 - ค. พฤติกรรมสังคม
 - ง. พฤติกรรมผูกพัน
5. สภาพที่ไม่สมดุล หรือภาวะการขาดที่เกิดขึ้นกับบุคคลนั้น เรียกว่าอะไร
 - ก. การจูงใจ
 - ข. ความต้องการ
 - ค. แรงขับ
 - ง. การเรียนรู้
6. อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 อันดับ ความต้องการใดจัดเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน
 - ก. ความต้องการทางสรีระ
 - ข. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย
 - ค. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ
 - ง. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต
7. สภาพภายในที่เป็นแรงผลักดัน และกำกับพฤติกรรมมนุษย์ให้บรรลุเป้าหมาย คืออะไร
 - ก. ความสนใจ
 - ข. เจตคติ
 - ค. แรงจูงใจ
 - ง. ความต้องการ

8. คำตอบใด จัดลำดับขั้นตอนแห่งการเกิดแรงจูงใจได้ถูกต้อง
- แรงขับ--> ความต้องการ--> พฤติกรรม-->ลดแรงขับ
 - แรงขับ--> พฤติกรรม--> ลดแรงขับ--> ความต้องการ
 - ความต้องการ--> พฤติกรรม--> แรงขับ--> ลดแรงขับ
 - ความต้องการ--> แรงขับ--> พฤติกรรม--> ลดแรงขับ
9. แรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากสัญชาตญาณและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต คือความต้องการในด้านใด
- ความต้องการความรัก
 - ความต้องการการพักผ่อน
 - ความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ
 - ความต้องการการยอมรับ
10. การแปลความหมาย หรือการตีความจากการรับสัมผัสทางประสาทสัมผัสโดยอาศัยประสบการณ์เดิม เรียกว่าอะไร
- เจตคติ
 - ความสนใจ
 - การรับรู้
 - การเรียนรู้
11. เมื่อเด็กหกล้ม คุณแม่ให้กำลังใจและชมว่าเก่งเมื่อไม่ร้องไห้ปรากฏว่าเด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จากที่เคยร้องไห้เมื่อหกล้ม มาเป็นไม่ร้องไห้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้จัดว่าเป็นผลอันเกิดจากอะไร
- การเรียนรู้
 - การรับรู้
 - การจูงใจ
 - กำลังใจ
12. พฤติกรรมต่อไปนี้นี้เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ยกเว้น พฤติกรรมใด
- วิธาล้างมือทุกครั้งก่อนรับประทานอาหาร
 - อารีขับรถได้คล่องแคล่วปลอดภัย
 - วิทยาพูดภาษาต่างประเทศกับชาวต่างชาติ
 - ชาญชัยสามารถทำงานโดยไม่เหน็ดเหนื่อยหลังจากทานยา
13. ความรู้สึกทำที่ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีผลทำให้บุคคลพร้อมจะแสดงออกหรือกระทำต่อสิ่งนั้นตามความรู้สึกที่มีอยู่ เราเรียกความรู้สึกและทำที่นั้นว่าอะไร
- ความพึงพอใจ
 - ความตั้งใจ
 - เจตคติ
 - ความคิดรวบยอด
14. การสรุปสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลสร้างขึ้นหรือสรุปจากเรื่องราว อาจได้มาจากการสังเกตเปรียบเทียบ การรวบรวม ฯลฯ เรียกว่าอะไร
- ความเข้าใจ
 - การรับรู้
 - การเรียนรู้
 - ความคิดรวบยอด

15. แนวทางในการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมของบุคคลเพื่อให้สังคมยอมรับ ควรเริ่มจากอะไรเป็นอันดับแรก
- ก. การยอมรับและเข้าใจในตนเอง ข. การมีมนุษยสัมพันธ์
ค. การให้ความรักแก่ผู้อื่น ง. การไม่เอาเปรียบ เห็นแก่ตัว
16. ภาวะต่อไปนี้เป็น สภาวะส่วนตัว(Ego State) ในตัวบุคคล ยกเว้นภาวะใด
- ก. ภาวะแบบพ่อแม่ ข. ภาวะแบบผู้ใหญ่
ค. ภาวะแบบเด็ก ง. ภาวะแบบอัตโนมัติ
17. ภาวะบุคคลในส่วนความอ่อนโยน เมตตา กรุณา มีความจริงใจต่อผู้อื่น คือภาวะแบบใด
- ก. พ่อแม่แบบควบคุม คำหยาบ ข. พ่อแม่แบบประคับประคอง
ค. แบบผู้ใหญ่ ง. แบบเด็กที่ได้รับการปรับมาแล้ว
18. ผู้ที่มีบุคลิกภาพเปรียบเสมือนเสาหิน ไม่ใช่ความรู้สึกเป็นเกณฑ์ คือบุคคลที่มีภาวะใด
- ก. แบบผู้ใหญ่ ข. พ่อแม่แบบควบคุม
ค. พ่อแม่แบบประคับประคอง ง. แบบเด็กที่ได้รับการปรับมาแล้ว
19. “นี่คุณ จบปริญญาตรีมาได้ยังไง คำว่า โอกาส ก็ยังพิมพ์ผิด ไปแก้มานะ” เป็นคำพูดที่ออกมาจากภาวะใด
- ก. พ่อแม่แบบประคับประคองให้โอกาสข. เด็กที่เป็นธรรมชาติ
ค. พ่อแม่แบบควบคุม คำหยาบ ง. ผู้ใหญ่ที่เป็นเจ้านาย
20. ความต้องการความใส่ใจในวัยเด็กซึ่งมีอิทธิพลจากต่อมไพเนียล คือความต้องการในลักษณะใด
- ก. การได้รับความชมเชย ข. การสัมผัสและต้อง
ค. ความสนใจ ง. การใส่ใจ
21. การใส่ใจทางลบ มีผลต่อคนเราอย่างไร
- ก. รู้สึกถูกลดคุณค่า และหมดกำลังใจ ข. ผู้ถูกใส่ใจจะพยายามเอาใจใส่งาน
ค. ผู้ถูกใส่ใจจะไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบ ง. ผู้ถูกใส่ใจจะพยายามปรับปรุงตนเอง
22. คำพูดที่ว่า “คุณเป็นเพื่อนที่ดีของเรา” จัดเป็นคำพูดการใส่ใจ แบบใด
- ก. แบบพิธีการ ข. แบบมีเงื่อนไข
ค. แบบหลอกลวง ง. แบบให้ผลทางบวก
23. คำพูดที่ว่า “ฉันจะยินดีมากถ้าเธอสอบได้คะแนนดีกว่านี้” จัดเป็นคำพูดการใส่ใจ แบบใด
- ก. แบบให้ผลทางลบ ข. แบบให้ผลทางบวก
ค. แบบมีเงื่อนไข ง. แบบพิธีการ

39. ลักษณะของบุคคลแบบใดที่ช่วยให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ก. มีความจริงใจอดทน	ข. มีการให้แบ่งปันกัน
ค. มีศีล สมาธิ ปัญญา	ง. มีความละเอียดอ่อน

40. ส่วนที่เป็นม่านบังตา ตามทฤษฎี โจฮารี (Johari Theory) คือพฤติกรรมแบบใด

ก. พฤติกรรมที่เราแสดงออกโดยไม่รู้สีกตัว แต่ผู้อื่นเห็น
ข. พฤติกรรมที่เป็นที่รู้ และเข้าใจทั้งตนเองและผู้อื่น
ค. พฤติกรรมที่ตนเองทราบดี แต่ผู้อื่นไม่ทราบ
ง. พฤติกรรมและอารมณ์ที่ทั้งตนเองและผู้อื่นไม่รู้และเข้าใจ

41. บุคคลที่จะมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คือคนที่มีจุดยืนแห่งชีวิตในลักษณะใด

ก. ชอบมองหาความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น	ข. มีความกระตือรือร้น กล้าเผชิญปัญหา
ค. ใช้ชีวิตเรียบง่ายไม่มีจุดหมายปลายทาง	ง. มั่นใจเชื่อใจในตนเองมากกว่าผู้อื่น

42. การให้เป็นหลักที่ก่อให้เกิดสัมพันธอันดีต่อกัน สอดคล้องกับหลักธรรมในข้อใด

ก. อิทธิบาท 4	ข. อริยสัจ 4
ค. สังคหวัตถุ 4	ง. ขรวาธรรม 4

43. การรู้จักตนเองและเข้าใจผู้อื่น คือธรรมะของหลักธรรมในข้อใด

ก. อริยมรรค 8	ข. ขรวาธรรม 4
ค. ทิส 6	ง. สัมปยุตธรรม 7

44. “เรามีส่วนเลวบ้างช่วงหัวเขา

จงเลือกเอาส่วนดีที่มีอยู่
เป็นประโยชน์โลกบ้างยังนำดู
ส่วนที่ชั่วอย่าไปรู้ของเขาเลย
จะหาคนมีดีโดยส่วนเดียว
อย่ามัวเพียวคั่นหาสหายเอ๋ย
เหมือนเที่ยวหาหนวดเต่าตายเปล่าเอ๋ย
ฝึกให้เคยมองแต่ดีมีคุณจริง”

คำกลอนของท่านพุทธทาส ช่วยส่งเสริมให้บุคคลมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพราะสอนให้บุคคลรู้จักอะไร

ก. การเลือกคบคน	ข. การมีจุดยืนแห่งชีวิตที่ถูกต้อง
ค. สอนให้ทำประโยชน์ต่อสังคม	ง. รู้จักคุณค่าของเวลาไม่ปล่อยให้เปล่าประโยชน์เหมือนหาหนวดเต่า

45. การยกย่องชมเชยในลักษณะใดถูกต้องเหมาะสม

- ก. ชมให้ตรงจุด สั้น ๆ มีความหมาย
- ข. ชมให้มากเพื่อความหมายที่แจ่มชัด และปลอบปลื้มใจ
- ค. ชมกันเป็นส่วนตัว จะได้ไม่เป็นการทับถมผู้อื่น
- ง. ไม่ต้องชมทุกครั้งเสมอไป เพื่อไม่ให้หลงตัวเอง

เอกสารหมายเลข 2.2

กระดาษคำตอบ การประเมินผลก่อนการเรียน ชื่อ แผนก รหัส วัน เดือน พ.ศ.					
หมายเลข ข้อสอบ	คำตอบ	ถูก	ผิด	คะแนน	เกณฑ์ที่กำหนด
1					ถ้าทำข้อสอบถูก 36 ข้อ หรือได้คะแนน 80 % ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ ถ้าทำข้อสอบถูกน้อยกว่า 36 ข้อ หรือได้คะแนนต่ำกว่า 80 % ถือว่า ไม่ผ่านเกณฑ์ ให้ทำกิจกรรมในบทเรียนต่อไป
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					

หมายเลข ข้อสอบ	ตัวเลือก	ถูก	ผิด	คะแนน	เกณฑ์ที่กำหนด	
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
39						
40						
41						
42						
43						
44						
45						
					คะแนนที่ได้	
					คะแนนเต็ม	45
					ผ่าน	ไม่ผ่าน

เอกสารหมายเลข 2.3

เฉลยคำตอบและเกณฑ์การประเมินก่อนการเรียน สำหรับอาจารย์				
เฉลยคำตอบ		ตารางเทียบคะแนนเป็นเปอร์เซ็นต์และเกณฑ์		
ข้อ	คำตอบ	คะแนน	เปอร์เซ็นต์	เกณฑ์ที่กำหนด
1	ค	45	100	ถ้าทำข้อสอบถูก 36 ข้อ หรือได้ คะแนน 80 % ขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์
2	ข	44	97.77	
3	ง	43	95.55	
4	ก	42	93.33	
5	ข	41	91.11	ถ้าทำข้อสอบถูกน้อยกว่า 36 ข้อ หรือ ได้คะแนนน้อยกว่า 80 % ถือว่า ไม่ผ่าน เกณฑ์ ให้ทำกิจกรรมในบทเรียน
6	ก	40	88.88	
7	ค	39	86.66	
8	ง	38	84.44	
9	ข	37	82.22	
10	ค	36	80.00	
11	ก	35	77.77	
12	ง	34	75.55	
13	ค	33	73.33	
14	ง	32	71.11	
15	ก	31	68.88	
16	ง	30	66.66	
17	ข	29	64.44	
18	ก	28	62.22	
19	ค	27	60.00	
20	ข	26	57.77	
21	ก	25	55.55	
22	ง	24	53.33	
23	ค	23	51.11	

เฉลยคำตอบ		ตารางเทียบคะแนนเป็นเปอร์เซ็นต์และเกณฑ์		
ข้อ	คำตอบ	คะแนน	เปอร์เซ็นต์	
24	ข	22	48.88	
25	ค	21	46.66	
26	ข	20	44.44	
27	ง	19	42.22	
28	ค	18	40.00	
29	ก	17	37.77	
30	ข	16	35.55	
31	ง	15	33.33	
32	ก	14	31.11	
33	ข	13	28.88	
34	ก	12	26.66	
35	ค	11	24.44	
36	ก	10	22.22	
37	ค	9	20.00	
38	ง	8	17.77	
39	ข	7	15.55	
40	ก	6	13.33	
41	ข	5	11.11	
42	ค	4	8.88	
43	ง	3	6.66	
44	ข	2	4.44	
45	ก	1	2.22	

เอกสารชุดที่ 3

ตอนที่ 1
พฤติกรรมมนุษย์

บทนำ

เรื่อง พฤติกรรมมนุษย์

จุดมุ่งหมาย

เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายความหมายของพฤติกรรมมนุษย์
2. อธิบายประเภทของพฤติกรรมมนุษย์
3. บอกองค์ประกอบพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์
4. ยกตัวอย่างของพฤติกรรมมนุษย์ที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์
5. ระบุแนวทางแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

เอกสารหมายเลข 3.2

ตอนที่ 1

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมบังคับ ให้นักศึกษาทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความหมาย และประเภทของพฤติกรรมจากเอกสาร และอธิบายถึงสาระสำคัญของเรื่องที่ศึกษาลงในบัตรกิจกรรม (เอกสารหมายเลข 3.4)
2. ศึกษากระบวนการของพฤติกรรมมนุษย์จากเอกสาร และอธิบายสูตร $S \rightarrow I \rightarrow R$ ในบัตรกิจกรรม (เอกสารหมายเลข 3.4)
3. แบ่งกลุ่มเป็น 6 กลุ่ม ศึกษาองค์ประกอบพื้นฐานของพฤติกรรม ตามศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ 6 ศูนย์
4. ศึกษาลักษณะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ จากเอกสาร เมื่อทำกิจกรรมบังคับครบหมดแล้ว นักศึกษาเข้าสู่กิจกรรมเลือกต่อไป

กิจกรรมเลือก ให้นักศึกษาเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้ อย่างน้อย 1 กิจกรรม

1. วิเคราะห์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ จากแผ่นโปรงใส ลงในบัตรกิจกรรม (เอกสารหมายเลข 3.4)
2. แสดงบทบาทสมมติของพฤติกรรม
3. วิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลในข่าวจากหนังสือพิมพ์
4. นักศึกษาเสนอกิจกรรมอื่นๆ ที่สนใจ

สื่อการเรียน

1. เอกสารเนื้อหาเรื่องพฤติกรรมมนุษย์
2. แผ่นโปรงใส พร้อมเครื่องฉายข้ามศีรษะ

พฤติกรรมมนุษย์

ความหมายของพฤติกรรม

พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การกระทำ (Action) หรือ การเคลื่อนไหว (Movement) หรือ การแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง (Response) ของสิ่งมีชีวิต (Organism)ทั้งหลาย

พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การกระทำที่แสดงออกมาโดยสามารถที่จะสังเกตเห็นได้ หรือสามารถใช้เครื่องมือวัดได้ เช่น การเดิน การพูด การเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต เป็นต้น(กันยา สุวรรณแสง. 2532 : 92)

ประเภทของพฤติกรรม

พฤติกรรมของมนุษย์ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ (Overt Behavior) ได้แก่ การกระทำใด ๆ ก็ตาม ที่ผู้อื่นสามารถสังเกตได้ เช่น การเขียน การอ่าน การเดิน หัวเราะ ตลอดจนการเต้นของหัวใจ หรือความดันของโลหิต ซึ่งสังเกตได้โดยใช้เครื่องมือทางการแพทย์ พฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้นี้ อาจเรียกว่า เป็นพฤติกรรมภายนอก

2. พฤติกรรมที่ผู้อื่นไม่สามารถสังเกตได้ (Covert Behavior) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในตัวของบุคคลนั้น จัดเป็นพฤติกรรมภายในที่เกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เข้าตัวเท่านั้นที่จะรู้ ถ้าไม่บอกบุคคลอื่นก็ไม่สามารถล่วงรู้ได้ เช่น ความคิด ความฝัน ความชื่นชม เป็นต้น พฤติกรรมภายในนี้ อาจเกิดขึ้นได้โดยรู้สึกตัวหรือไม่รู้สึกตัวก็ได้ เช่น ความเหนื่อย ความโกรธ ความเจ็บปวด ความรัก ความสุข เป็นต้น การศึกษาพฤติกรรมภายในนั้นจะสังเกตจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก เพื่อนำไปสู่การรู้จักบุคคลอย่างแท้จริง (สุรางค์ จันทร์เอม. 2529 : 2)

กิจกรรม

จงสรุปสาระสำคัญของสิ่งที่ได้ศึกษาข้างต้นนี้ ลงในบัตรกิจกรรม (เอกสารหมายเลข 3.4)

กระบวนการของพฤติกรรมมนุษย์

นักจิตวิทยาต่างกล่าวว่า พฤติกรรมทุกอย่างย่อมมีสาเหตุ (Every behavior is caused) กล่าวคือ อยู่ ามมนุษย์จะแสดงพฤติกรรมออกไปโดยไม่มีสาเหตุ หรือ แสดงออกไปโดยไม่มีเหตุผลไม่ได้ ต้นเหตุแห่งพฤติกรรมนั้น เรียกกันว่า สิ่งเร้า (Stimulus) สิ่งเร้าบางอย่างก็เป็นสิ่งเร้าภายนอก อันได้แก่ สิ่งแวดล้อมซึ่งอยู่นอกกายมนุษย์ และสิ่งเร้าบางอย่างก็เป็นสิ่งเร้าภายใน ได้แก่ การกระทำของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกาย เช่น ความหิวกระหาย เป็นต้น

ส่วนพฤติกรรมซึ่งกระทำตอบสิ่งเร้านั้น เราเรียกว่า ปฏิกริยาตอบสนอง (Response) พฤติกรรมของมนุษย์นั้น เป็นระบบของความเกี่ยวเนื่องระหว่างสิ่งเร้า การประสานสัมพันธ์ (Integration) และปฏิกริยาตอบสนอง ซึ่งเขียนออกมาเป็นสูตรว่า

Stimulus -----> Integration -----> Response

สูตร S ----> I -----> R เป็นสูตรทางจิตวิทยาของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง จะเห็นได้ว่า คนเรารับสิ่งเร้าได้โดยอวัยวะสัมผัสทำการประสานสัมพันธ์โดยอาศัยระบบประสาทส่วนกลาง และทำปฏิกริยาตอบสนองโดยอาศัยกล้ามเนื้อทำงานภายใต้การบังคับของประสาท (กันยา สุวรรณแสง. 2532 : 101 - 102)

กิจกรรม

ทำกิจกรรมลงในบัตรกิจกรรม (เอกสารหมายเลข 3.4)

คำแนะนำการจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้
เรื่อง องค์ประกอบพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์
(สำหรับอาจารย์)

ในการจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. อาจารย์จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่จำเป็นให้เรียบร้อย
2. อาจารย์ต้องศึกษาคู่มือศูนย์กิจกรรมเรื่องการสอนอย่างละเอียด
3. จัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสำหรับทำกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ โดยจัดโต๊ะเป็นกลุ่มให้เท่ากับจำนวนศูนย์กิจกรรมที่กำหนดไว้ในคู่มือ
4. ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละประมาณ 4-5 คน เพื่อเข้าศึกษาในศูนย์กิจกรรมเมื่อนักศึกษาอยู่ในกลุ่มใดก็ให้อยู่ในกลุ่มนั้นตลอดที่ทำกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้
5. อาจารย์แนะนำวิธีการเรียนแบบจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ให้นักศึกษา และควรเน้นให้นักศึกษามีความรับผิดชอบในการเรียน มีวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์
6. ในขณะที่นักศึกษาทำกิจกรรม อาจารย์เป็นเพียงผู้ดูแล และให้คำปรึกษา เมื่อนักศึกษาสงสัย หรือมีปัญหา
7. นักศึกษากลุ่มใดทำกิจกรรมเสร็จเร็วกว่ากลุ่มอื่น ให้นักศึกษากลุ่มนั้นไปทำกิจกรรมที่ศูนย์สำรอง
8. การเปลี่ยนศูนย์กิจกรรมจะทำได้เมื่อนักศึกษาไม่น้อยกว่า 2 กลุ่มทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นักศึกษาเข้าทำกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ที่ว่าง นักศึกษาจะทำกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ใดก่อนหลังก็ได้ แต่จะต้องทำกิจกรรมให้ครบทุกศูนย์การเรียนรู้
9. ให้นักศึกษาเก็บสื่อการเรียนรู้ไว้ที่เดิมให้เรียบร้อย ก่อนจะไปศึกษาในศูนย์อื่น

กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้

เรื่อง

องค์ประกอบพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์

เวลา 90 นาที

คำชี้แจง

ศูนย์การเรียนรู้เรื่อง องค์ประกอบพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ ประกอบด้วย
ศูนย์กิจกรรม ดังนี้คือ

ศูนย์ที่ 1	ความต้องการ
ศูนย์ที่ 2	การจูงใจ
ศูนย์ที่ 3	การรับรู้
ศูนย์ที่ 4	การเรียนรู้
ศูนย์ที่ 5	เจตคติ และความคิดรวบยอด
ศูนย์ที่ 6	ความสนใจ และความตั้งใจ

กิจกรรมขั้นนำ

การนำเข้าสู่บทเรียน โดยอาจารย์และนักศึกษาช่วยกันสรุปความหมาย และ
ประเภทของพฤติกรรม ตลอดจนกระบวนการของพฤติกรรมมนุษย์ให้เข้าใจว่า พฤติกรรม
ทุกชนิดที่เกิดขึ้นต้องมีสาเหตุ จากนั้นจึงแยกย้ายให้นักศึกษาเข้าศึกษาในศูนย์การเรียนรู้เพื่อ
ศึกษาองค์ประกอบพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์

ศูนย์ที่	เนื้อหา	สื่อการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ผลที่ได้รับ
1.	ความต้องการ	1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหาประกอบการเรียน 3. แบบฝึกหัด 4. บัตรเฉลย	1. นักเรียนอ่านบัตรคำสั่ง 2. นักเรียนอ่านเนื้อหาประกอบการเรียน 3. ยกตัวอย่างพฤติกรรมที่เกิดจากความต้องการ 4. ทำแบบฝึกหัด 5. ตรวจแบบฝึกหัดจากบัตรเฉลย	นักเรียนสามารถยกตัวอย่างพฤติกรรมที่เกิดจากความต้องการของมนุษย์
2.	การตั้งใจ	1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหาประกอบการเรียน 3. บัตรบันทึกผลการอภิปราย	1. นักเรียนอ่านบัตรคำสั่ง 2. นักเรียนอ่านเนื้อหาประกอบการเรียน 3. นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า “ในสภาพนักเรียน ตัวนักเรียนเองได้มีการแสดงออกอันเป็นแรงจูงใจทางสังคมหรือไม่อย่างไร” 4. จัดบันทึกสรุปผลการอภิปราย	1. นักเรียนสามารถอภิปรายถึงแรงจูงใจทางสังคมของตนเองได้ 2. สามารถสรุปผลการอภิปรายและจัดบันทึกได้

ศูนย์ที่	เนื้อหา	สื่อการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ผลที่ได้รับ
3.	การรับรู้	1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหาประกอบ การเรียนรู้ 3. รูปภาพประกอบ 4. บทกลอน 5. วิทย์ , เทป 6. แบบฝึกหัด 7. บัตรเฉลย	1. นักเรียนอ่านบัตร คำสั่ง 2. นักเรียนอ่านเนื้อหา ประกอบการเรียนรู้ 3. ดูรูปภาพ, อ่าน กลอน และฟังเทป 4. ทำแบบฝึกหัด 5. ตรวจแบบฝึกหัด จากบัตรเฉลย	นักเรียนสามารถ บอกความหมาย ของการรับรู้ได้ โดยการตีความ จากการดูรูปภาพ, อ่านกลอน และ ฟังเทป
4.	การเรียนรู้	1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหาประกอบ การเรียนรู้ 3. กรณีศึกษา วิเคราะห์กระบวนการ การเรียนรู้ 4. แบบฝึกหัด 5. บัตรเฉลย	1. นักเรียนอ่านบัตร คำสั่ง 2. นักเรียนอ่าน เนื้อหาประกอบ การเรียนรู้ 3. นักเรียนอ่านกรณี ศึกษาแล้วร่วมกัน วิเคราะห์กระบวนการ เรียนรู้ จากเรื่องที่อ่าน 4. ทำแบบฝึกหัด 5. ตรวจแบบฝึกหัด จากบัตรเฉลย	นักเรียนสามารถ วิเคราะห์ กระบวนการเรียน รู้ของบุคคลได้
5	เจตคติและ ความคิด รวบยอด	1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหาประกอบ บทเรียน 3. แบบฝึกหัด 4. บัตรเฉลย	1. นักเรียนอ่าน บัตรคำสั่ง 2. นักเรียนอ่าน เนื้อหาประกอบบท- เรียน	นักเรียนสามารถ สรุปความสำคัญ ของเจตคติ และ ความคิดรวบยอด ที่มีผลต่อ พฤติกรรมมนุษย์ ได้

ศูนย์ที่	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียน	ผลที่ได้รับ
			3. นักศึกษาร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญของเจตคติและความคิดรวบยอดที่มีผลต่อพฤติกรรมหรือการกระทำของมนุษย์ 4. ทำแบบฝึกหัด 5. ตรวจแบบฝึกหัดจากบัตรเฉลย	
6	ความสนใจ ความตั้งใจ	1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหาประกอบบทเรียน	1. นักศึกษาอ่านบัตรคำสั่ง 2. นักศึกษาอ่านเนื้อหาประกอบบทเรียน 3. ร่วมกันอภิปรายถึงความสนใจ และความตั้งใจของกลุ่ม และสรุปว่าความสนใจ ความตั้งใจมีผลต่อการกระทำ หรือการดำเนินชีวิตของนักศึกษาอย่างไร	นักศึกษสามารถวิเคราะห์ความสนใจความตั้งใจว่ามีผลต่อการดำเนินชีวิตได้
ศูนย์ สำรวจ	พฤติกรรม มนุษย์	1. บัตรคำสั่ง 2. แผ่นใส 3.ปากกาเขียนแผ่นใส	1. นักศึกษาอ่านบัตรคำสั่ง 2. นักศึกษายกตัวอย่างพฤติกรรมของบุคคลในทางที่พึงประสงค์และไม่	นักศึกษสามารถยกตัวอย่างพฤติกรรมของมนุษย์โดยทั่วยไปในทางที่พึงประสงค์และไม่พึง

ศูนย์ที่	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียนรู้	ผลที่ได้รับ
			ฟังประสงค์อย่างละเอียด 2 พฤติกรรม	ประสงค์
<u>กิจกรรมขั้นสรุป</u> อาจารย์และนักศึกษาช่วยกันสรุปองค์ประกอบพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์				

บัตรคำสั่ง
ศูนย์ที่ 1

1. ให้นักศึกษาอ่านเนื้อหาประกอบการเรียน ศูนย์ที่ 1
2. ให้นักศึกษาช่วยกันยกตัวอย่างพฤติกรรมที่เกิดจากความต้องการ 3 พฤติกรรม
3. ให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์
4. ให้นักศึกษาตรวจแบบฝึกหัดจากบัตรเฉลย
5. ให้เก็บเอกสารต่าง ๆ ไว้ที่เดิมให้เรียบร้อย
6. ให้นักศึกษาเปลี่ยนไปเรียนศูนย์กิจกรรมอื่นที่ว่าง ถ้าไม่มีศูนย์กิจกรรมว่างให้ไปทำกิจกรรมศูนย์สำรอง

เนื้อหาประกอบการเรียนศูนย์ที่ 1

ความต้องการ (Needs and Want)

ความต้องการที่จำเป็น (Needs) คือ ภาวะการขาด หรือ ภาวะที่ไม่สมดุลในสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล การขาดความสมดุล หรือความต้องการก็เป็นตัวชักนำให้บุคคลลงมือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อปรับให้ร่างกายอยู่ในสภาพสมดุลโดยพยายามแสวงหาซึ่งสิ่งสนองความต้องการ (ถลอง ภริมย์รัตน์. 2521 : 66) มนุษย์ทุกคนย่อมมีความต้องการด้วยกันทุกคน คือ ความต้องการทางกาย ทางใจ และทางสังคม ซึ่ง อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ เป็น 5 ชั้น (Hierarchy of Needs)

1. ความต้องการทางสรีระ (Basic Physiological Need) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดทางการดำรงชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ การนอนหลับ เพศ การขับถ่าย เป็นต้น

2. ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (Security and Safety Need) ได้แก่ ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ความต้องการความคุ้มครอง ความเป็นปึกแผ่น ปลอดภัยจากความวิตกกังวลต่าง ๆ

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Need) คือ ความต้องการความรัก อยากให้ตนเป็นที่รัก ต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มให้ยอมรับในตนเอง

4. ความต้องการได้รับความยกย่องนับถือ (Self Esteem Need) คือ ความต้องการให้ผู้อื่นยกย่องตน

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self - Actualization) คือความต้องการสูงสุดของบุคคลที่บุคคลต้องพยายามกระทำสิ่งต่างๆตามความเหมาะสม และตามความสามารถของตนเอง (อารี พันธุ์ณี. 2534 : 188-189)

ส่วนความต้องการ (Want) เป็นความต้องการในลักษณะของความรู้สึกอยากได้ อยากมี อยากเป็นของบุคคลที่เกิดอยู่ตลอดเวลา ก็เป็นสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมได้เช่นกัน

แบบฝึกหัดศูนย์ที่ 1

จงเติมข้อความลงในช่องว่างในข้อต่อไปนี้ให้ได้รับความสมบูรณ์

1. ความต้องการ หมายถึง
.....
2. เมื่อมนุษย์มีสภาวะการขาด เราจะปรับร่างกายให้อยู่ในสภาพสมดุลโดยการ
.....
3. “การนำเงินฝากธนาคารแบบร่วมนไทร เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ตนเองและบุตรธิดา”
จัดเป็นการตอบสนองความต้องการในด้าน.....
4. ลำดับความต้องการ (Needs) ของมนุษย์ ของ มาสโลว์ (Maslow) มี ชั้น คือ
.....
.....
.....
.....
.....
5. ความรู้สึกอยากมี อยากเป็น อยากได้ เป็นความต้องการที่ไม่จำเป็น มีผลต่อพฤติกรรมหรือไม่
.....

บัตรเฉลย

1. สถานะการขาด หรือสถานะไม่สมดุลในสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล
2. แสวงหาสิ่งที่ต้องการ
3. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย
4. 5 ^{ขั้น} คือ
 - ความต้องการที่จำเป็นพื้นฐาน
 - ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย
 - ความต้องการความรักความเป็นเจ้าของ
 - ความต้องการการได้รับการยกย่องนับถือ
 - ความต้องการความสำเร็จในชีวิต
5. มีผลต่อพฤติกรรม

บัตรคำสั่ง

ศูนย์ที่ 2

1. ให้นักศึกษาอ่านเนื้อหาประกอบการเรียน

2. ให้นักศึกษาร่วมกันอภิปราย

“ในสภาพนักศึกษา ตัวนักศึกษาเองได้มีการแสดงออกอันเป็นแรงจูงใจทางสังคมหรือไม่ อย่างไร”

3. เมื่ออภิปรายเสร็จแล้ว ให้จดบันทึก สรุปผลการอภิปราย

4. ให้นักศึกษาเก็บเอกสารต่าง ๆ ไว้ที่เดิมให้เรียบร้อย

5. ให้นักศึกษาเปลี่ยนไปเรียนศูนย์กิจกรรมอื่นที่ว่าง ถ้าไม่มีศูนย์กิจกรรมที่ว่างให้ไปทำกิจกรรมที่ศูนย์สำรอง

เนื้อหาประกอบการเรียนศูนย์ที่ 2

การจูงใจ (Motivation)

การจูงใจ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อพฤติกรรม การจูงใจ หมายถึง ภาวะภายในจิตใจของบุคคลที่พร้อมจะกระตุ้นนำทางให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปตามเป้าหมาย สิ่งที่อยู่ภายในที่มีแรงผลักดัน และกำกับพฤติกรรมมนุษย์ให้บรรลุเป้าหมาย คือ แรงจูงใจ (ฉลงกริมย์รัตน์. 2521 : 66)

ขั้นตอนแห่งการเกิดแรงจูงใจ ประกอบด้วยขั้นตอนที่เกี่ยวข้องเนื่องกัน 4 ขั้นตอน คือ

1. ความต้องการ คือภาวะการขาด ภาวะที่ไม่สมดุลของบุคคล
2. ขั้นแรงขับ เมื่อมีความต้องการเกิดขึ้นก็กระตุ้นให้เกิดแรงขับ เป็นการจูงใจจะนิ่ง

เฉยไม่ได้ นำไปสู่พฤติกรรม

3. ขั้นพฤติกรรม เมื่อมีแรงขับ แรงจูงใจก็จะผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรม

ออกมา แรงขับจะเป็นพลังให้แสดงพฤติกรรมรุนแรงมากน้อยต่างกัน

4. ขั้นลดแรงขับแรงขับจะลดลงหลังจากเกิดพฤติกรรมที่ได้สนองความต้องการ

ตัวอย่าง

“ คนขาดอาหาร มักเกิดความหิว ซึ่งจะมีอาการทางกายปรากฏเพียงเล็กน้อยไปจนถึงรุนแรง ทำให้กระวนกระวายหงุดหงิด หาอาหารเท่าที่พอหาได้ หรือพยายามหาอาหารหลาย ๆ อย่างมารับประทาน เมื่อรับประทานก็หายหิว”

องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจ

แรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จ ถ้าแรงจูงใจถูกสร้างขึ้นมากความสำเร็จในงานนั้นก็จะยิ่งมากขึ้น ความสำเร็จในงานจะผันแปรไป เนื่องจากมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์กับแรงจูงใจ 2 ประการ คือ

1. องค์ประกอบภายนอก ได้แก่ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา อาจเป็นตัวแปรทำให้แรงจูงใจเปลี่ยนแปลง
2. องค์ประกอบภายใน ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นภายในร่างกายของบุคคล ซึ่งเป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็นได้ ได้แก่ ความต้องการ เจตคติ ค่านิยม ความวิตกกังวล และความตั้งใจที่มีต่อการทำงาน

ประเภทแรงจูงใจ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจทางสรีระ (Physiological Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือตามสัญชาตญาณที่เกิดขึ้นเองตั้งแต่แรกเกิด มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ความหิว ความเหน็ดเหนื่อย ความต้องการทางเพศ เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายหลังซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้อื่น หรือสังคม เช่น ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การยอมรับ ความก้าวหน้า ชื่อเสียงเกียรติยศ เป็นต้น แบ่งเป็น 3 ชนิดคือ

2.1 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ (Affiliation Motive) แรงจูงใจที่ทำให้บุคคลมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับของบุคคลในสังคม ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธสูง คือ ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความเห็นใจผู้อื่นเสมอ พยายามประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่พอใจของทุกฝ่าย

2.2 แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) คือความต้องการที่จะได้มาซึ่งอิทธิพลเหนือคนอื่น ๆ ทำให้บุคคลแสวงหาอำนาจ ชอบแสดงตนในลักษณะผู้นำ ชอบถกเถียงโต้แย้ง

2.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความคาดหวังของบุคคลที่พยายามก้าวไปสู่ความสำเร็จ ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความพยายามทำงานให้สำเร็จโดยเลือกงานที่เหมาะสม และเป็นไปตามความสามารถ มีความตั้งใจในการทำงาน สามารถทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย (กิฟลี วรรณจิย์. 2538 : 91-94)

บัตรคำสั่ง
ศูนย์ที่ 3

1. ให้นักศึกษาอ่านเนื้อหาประกอบการเรียน ศูนย์ที่ 3
2. ให้นักศึกษาดูรูปภาพประกอบ, อ่านบทกลอน, ฟังเทป
3. ให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัด
4. ให้นักศึกษาตรวจแบบฝึกหัดจากบัตรเฉลย
5. เมื่อนักศึกษาทำกิจกรรมเสร็จแล้ว เก็บเอกสารต่าง ๆ ไว้ที่เดิมให้เรียบร้อย
6. ให้นักศึกษาเปลี่ยนไปเรียนศูนย์กิจกรรมอื่นที่ว่าง ถ้าไม่มีศูนย์กิจกรรมว่างให้ไปทำกิจกรรมศูนย์สำรอง

เนื้อหาประกอบการเรียนศูนย์ที่ 3

การรับรู้ (Perception)

การรับรู้ หมายถึง การแปล หรือการตีความจากการรับสัมผัสทางหู ตา จมูก ลิ้น ฯลฯ โดยแปลความหมายออกเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีความหมายตามที่เคยรู้จักเคยเข้าใจ จากประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล เช่น หูของเราได้ยินเสียงถ้าเราไม่ใส่ใจฟังเสียงนั้นก็ไม่มี ความหมาย แต่ถ้าเราใส่ใจฟังก็รู้ได้ทันทีว่าใครพูด เรื่องอะไร แสดงว่าหูของเราเกิดการ แปลความในส่วนสมองเกิดการรับรู้ว่า ใครพูดเรื่องอะไร จากการรับรู้นี้จะทำให้เกิดการ ตัดสินใจแล้วแสดงการตอบสนองซึ่งการตอบสนองหรือพฤติกรรมที่ตอบสนองจะเป็นเช่นไร ก็ขึ้นอยู่กับ การแปลความหมายนั้นๆ

ธรรมชาติของการรับรู้ การรับรู้ของบุคคลมีจุดน่าสนใจ ดังนี้

1. การเลือกสิ่งที่จะรับรู้ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมมีมากมาย ดังนั้นมนุษย์จะเลือกรับรู้ เฉพาะสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับตน หรือเป็นสิ่งที่เร้าที่มีลักษณะ ดังนี้
 - มีความเด่น คือ มีความเข้มของสี แสง เสียง หรือรส
 - มีความแปลกใหม่
 - มีการเคลื่อนไหว
 - ตรงกับความต้องการ
 - ตรงกับความสนใจ
2. การรับรู้สิ่งต่าง ๆ จะถูกจัดเป็นหมวดหมู่ ซึ่งขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์
 - ความใกล้ชิด สิ่งที่อยู่ใกล้ชิดกันเราจะจัดหมวดหมู่เป็นพวกเดียวกัน
 - ความคล้ายคลึง จะจัดให้เป็นหมู่พวกเดียวกัน
 - ความต่อเนื่อง สิ่งเร้า หรือวัตถุทั้งที่เป็นภาพนิ่ง หรือเคลื่อนไหวใดๆ ก็ตามที่ ปรากฏไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้มีการรับรู้จัดหมวดหมู่ได้ง่ายกว่าสิ่งเร้าที่ขาดการต่อเนื่อง
 - การประสานกันสนิท คนเราจะมีความโน้มเอียงที่จะรับรู้สิ่งที่เกือบสมบูรณ์ ให้สมบูรณ์แบบได้
3. ความคงที่ของการรับรู้ บุคคลจะรับรู้สิ่งที่คงที่เสมอ เช่น
 - ขนาดคงที่ ไม่ว่าเราจะวางเหรียญไว้ใกล้หรือไกล เราจะรู้สึกว่าขนาดคงที่เสมอ
 - รูปร่างคงที่ เช่น เราเห็นปากขวดกลมเสมอ
 - สีคงที่ เราจะเห็นกระดาษสีขาวเสมอ (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขต พายัพ. 2539 : 118 - 119)

คนกับควาย

ชายคนหนึ่ง	จี้ควาย	หมายที่หนึ่ง
จี้ไปครึ่ง	ลืมหินหมาย	จะไปไหน
เดินเวียนวน	ไร้ปลายทาง	ที่จะไป
หมดอาลัย	ต้องทนอยู่	คู่กับควาย
อันคนเรา	ถ้าไม่มี	เป้าประสงค์
ต้องเวียนวน	พลัดหลง	จากใจหมาย
ไม่สามารถ	สำเร็จกิจ	ชีวิตวาย
เปรียบดั่งคน	ที่จี้ควาย	แล้วลืมหิน

(พล แสงสว่าง. 2537 : 111)

แบบฝึกหัดศูนย์ที่ 3

จงเติมข้อความลงในช่องว่างในข้อต่อไปนี้อย่างเหมาะสม

1. ภาพที่นักศึกษาดูเป็นภาพ
2. บทกลอนที่นักศึกษารับทราบ เป็นบทกลอนเกี่ยวกับ
ให้ข้อคิด
3. เทปที่นักศึกษาฟัง เป็นเทปประเภท
4. จาก 3 ข้อข้างบน นักศึกษารับทราบสิ่งต่าง ๆ โดยอาศัยประสาทสัมผัสทางตา หู และแปลความสิ่งนั้น ๆ เรียกว่า
5. เมื่อเรากำลังใจลอย คิดถึงเรื่องอื่นในห้องเรียน อาจารย์เรียกเราก็เฉย เพราะกำลังใจลอยถือว่า มีการรับรู้เกิดขึ้น หรือไม่ เพราะ

บัตรเฉลย

1. หญิงสาว ,หญิงชรา
2. คนกับควาย , ให้ข้อคิด สอนให้มีเป้าหมายในชีวิต เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
3. เทปเพลง
4. การรับรู้
5. ไม่เกิด เพราะ ไม่ได้ยินเสียงอาจารย์เรียก ถ้าได้ยินแล้วลุกขึ้นยืน หรือขานรับจึงจะเกิดการรับรู้

บัตรคำสั่ง

ศูนย์ที่ 4

1. ให้นักศึกษาอ่านเนื้อหาประกอบการเรียน ศูนย์ที่ 4
2. ให้นักศึกษาอ่านกรณีศึกษาแล้วร่วมกันวิเคราะห์ กระบวนการเรียนรู้จากเรื่องที่อ่าน
3. ให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์
4. ให้นักศึกษาตรวจแบบฝึกหัดจากบัตรเฉลย
5. ให้เก็บเอกสารต่าง ๆ ไว้ที่เดิมให้เรียบร้อย
6. ให้นักศึกษาเปลี่ยนไปเรียนศูนย์กิจกรรมอื่นที่ว่าง ถ้าไม่มีศูนย์กิจกรรมว่างให้ไปทำกิจกรรมศูนย์สำรอง

เนื้อหาประกอบการเรียน ศูนย์ที่ 4

การเรียนรู้ (Learning)

การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากพฤติกรรมเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์ หรือการฝึกฝนมิใช่เป็นผลมาจากการตอบสนองตามธรรมชาติ หรือสัญชาตญาณ หรือวุฒิภาวะ หรือพิสัยต่าง ๆ หรืออุบัติเหตุ ความบังเอิญ (อารี พันธุ์มี. 2534 : 86)

ชนิดของการเรียนรู้ มีหลายประเภท ดังนี้

1. การเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไข (Conditioning Learning) บุคคลจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยการวางเงื่อนไข จำแนกเป็น 2 วิธี คือ

1.1 การเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก เช่น แม่ยิ้ม หรือชมว่าลูกเก่ง เป็นการให้กำลังใจขณะที่ลูกหกล้ม ปรากฏว่า ลูกได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากที่เคยร้องไห้ มาเป็นไม่ร้องไห้เมื่อหกล้ม

1.2 การเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ เช่น นักศึกษาทำรายงานดี อาจารย์จะยกย่องชมเชยเป็นตัวอย่าง นักศึกษาจะทราบผลแห่งการกระทำก็จะทำงานให้เรียบร้อยอยู่เสมอ

2. การเรียนรู้ทางวจนภาษา (Verbal Learning) เป็นการเรียนรู้ภาษาจากการฟัง คิด ถาม เขียน

3. การเรียนรู้ทางมอเตอร์ (Moter Learning) เป็นการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ โดยใช้ อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะการแสดง เป็นต้น

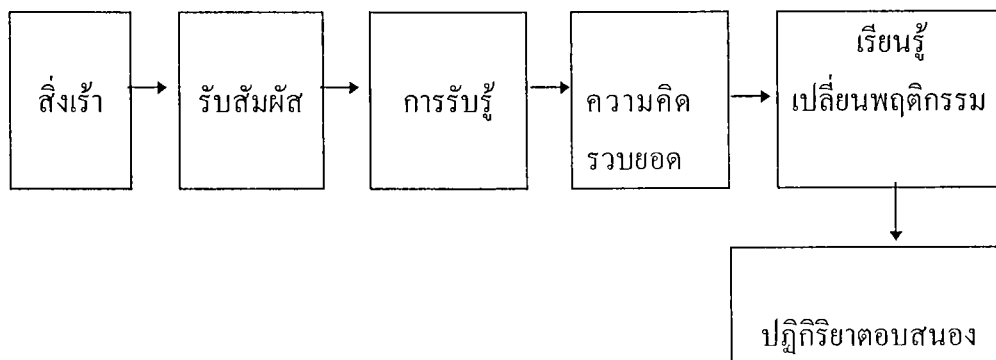
4. การเรียนรู้โดยการรับรู้ (Perceptual Learning) เป็นการเรียนรู้โดยการรับรู้ใน สิ่งเร้าและประสบการณ์โดยใช้อวัยวะรับสัมผัสเช่น เด็กๆ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากการดูโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ การอ่านหนังสือ เป็นต้น

5. การเรียนรู้โดยการแก้ปัญหา (Problem Solving Learning) ซึ่งอาจเรียนรู้แบบลองผิด ลองถูกในการแก้ปัญหาคำถามในชีวิต หรืออาจเรียนรู้โดยการแก้ปัญหาแบบความคิด ความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง เช่น เด็กอยากกินขนมที่วางอยู่บนชั้นวางของ แต่หยิบไม่ถึง ก็จะพิจารณาถึงความสัมพันธ์ ระหว่างชั้นที่วางขนม แก้วที่อยู่ใกล้ ๆ จนเกิดความคิดที่จะแก้ปัญหานี้ โดยนำแก้วมาวางและปีนขึ้นไปหยิบขนมได้

6. การเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) บุคคลจะเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมของบุคคลในด้านวัฒนธรรม ประเพณี และปทัสถานของสังคม เช่น การที่บุคคลได้รับสิ่งของ

ที่ดีหรือได้รับการอภัยจากผู้อื่นแล้ว เกิดความสบายใจ ต่อไปอาจจะแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น เช่นเดียวกัน

กระบวนการของการเรียนรู้ อาจเกิดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมาย หรืออาจเกิดขึ้นโดยบังเอิญ ไม่ได้มีการตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ไว้ก่อนก็ได้ การเรียนรู้ของบุคคลจะมีกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังแผนภูมิ

บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ได้ดี และมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมีบทบาทมาก การรับรู้สิ่งเร้าของบุคคลนอกจากจะขึ้นอยู่กับตัวสิ่งเร้า และประสาทรับสัมผัสของผู้รับรู้แล้ว ยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิมของผู้รับด้วย (กันยา สุวรรณแสง. 2532 : 196)

กรณีศึกษา

มนัส เป็นบุคคลที่เพื่อนๆทุกคนทราบกันดีว่า ขับรถเร็ว และเป็นโรคแพ้ช่องว่าง ไม่ว่าช่องทางไหนว่าง มนัสจะต้องเปลี่ยนช่องทางเข้าไปทันที รถของเขาจึงวิ่งไปด้วยความเร็ว และปาดซ้ายบ้าง ขวาบ้างและเป็นทางแยกที่มีสัญญาณไฟจราจรก็ต้องเร่งเครื่อง เพราะเกรงว่าจะติดสัญญาณไฟแดง จนเพื่อน ๆ ต่างก็ไม่อยากนั่งรถไปด้วยถ้าไม่จำเป็น

แต่ปัจจุบัน มนัสกลับกลายเป็นคนที่ขับรถดีขึ้น ไม่เป็นโรคแพ้ช่องว่าง โดยเฉพาะจะระมัดระวังเป็นพิเศษเมื่อใกล้ทางแยกที่มีสัญญาณไฟจราจร ถ้าสัญญาณไฟเหลืองมนัสจะเตรียมหยุดรถทันที เพราะเขาจำได้ดีในเหตุการณ์วันหนึ่ง ที่เขาเร่งเครื่องไปด้วยความเร็วใจ หมายจะให้ผ่านไฟแดง และในที่สุด เพียงแค่ชั่ววินาทีก็มีเสียงเบรคอย่างกะทันหัน และเสียงชนกันดังสนั่นเขารับรู้แต่เพียงว่า รถชนกลางสี่แยก เฉชะบุญ ที่เขารอดชีวิตมาได้อย่างปลอดภัยถึงแม้จะใช้เวลานานที่จะรักษาและพักฟื้นให้ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรงเหมือนเดิม

แบบฝึกหัดศูนย์ที่ 4

จงทำเครื่องหมายถูก(/) และผิด (X) ลงในช่องว่างหน้าข้อที่เห็นว่าถูกและผิด

.....1. การเรียนรู้ เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิม ไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่

ค่อนข้างถาวร

.....2. การสะดุ้งเมื่อถูกเข็มแทง หรือการชักเท้าหนี เมื่อมีของหล่น จัดเป็นการเรียนรู้

.....3. วันดีเคยได้รับการลูบให้นั่งบนรถโดยสารประจำทาง ในขณะที่วันดีตั้งครรภ์

ปัจจุบัน วันดีก็จะลูบให้หญิงมีครรภ์นั่งทุกครั้ง จัดเป็นการเรียนรู้โดยการรับรู้

.....4. การฝึกฝนเล่นดนตรีบ่อย ๆ ทำให้มีประสบการณ์สามารถเล่นได้อย่างคล่องแคล่ว

และไพเราะ จัดเป็นการเรียนรู้แบบมอเตอร์

.....5. การเรียนรู้ของบุคคลจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับวิธีการรับรู้

บัตรเฉลย

1. (/)
2. (X)
3. (X)
4. (/)
5. (/)

บัตรคำสั่ง
ศูนย์ที่ 5

1. ให้นักศึกษาอ่านเนื้อหาประกอบการเรียนศูนย์ที่ 5
2. นักศึกษาร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญของเจตคติ และความถี่รวบยอดที่มีผลต่อพฤติกรรม หรือการกระทำของมนุษย์
3. เมื่ออภิปรายเสร็จแล้วจดบันทึก สรุปผลการอภิปราย
4. ให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์
5. ให้นักศึกษาตรวจคำตอบจากบัตรเฉลย
6. ให้นักศึกษาเก็บเอกสารต่าง ๆ ไว้ที่เดิมให้เรียบร้อย
7. ให้นักศึกษาเปลี่ยนไปเรียนศูนย์กิจกรรมอื่นที่ว่าง ถ้าไม่มีศูนย์กิจกรรมว่าง ให้ไปทำกิจกรรมศูนย์สำรอง

แบบฝึกหัดศูนย์ที่ 5

จงเติมข้อความลงในช่องว่างต่อไปนี้ให้มีความสมบูรณ์

1. ความรู้สึกและท่าทีของคนเราที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งในทางที่พึงพอใจ และไม่พึงพอใจ และมีผลต่อการกระทำ เรียกว่า

2. องค์ประกอบของเจตคติประกอบด้วย

-

-

-

3. ความคิดรวบยอด หมายถึง

.....

4. เจตคติ และความคิดรวบยอด มีความสัมพันธ์กันในแนวใด

.....

บัตรเฉลย

1. เจตคติ
2. องค์ประกอบด้านความคิด, ด้านความรู้สึก, ด้านการกระทำ
3. ความคิดขั้นสุดท้ายในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความเข้าใจ หรือสรุปจากการเปรียบเทียบ
สังเกต หรือสร้างความหมายให้เข้าใจง่าย
4. คล้อยตามกัน

บัตรคำสั่ง
ศูนย์ที่ 6

1. ให้นักศึกษาอ่านเนื้อหาประกอบการเรียน
2. ให้นักศึกษาร่วมกันอภิปรายถึง ความสนใจ ความตั้งใจของกลุ่ม และสรุปว่าความสนใจ ความตั้งใจมีผลต่อการกระทำ หรือการดำเนินชีวิตของนักศึกษาอย่างไร
3. จัดบันทึกสรุปผลการอภิปราย
4. ให้นักศึกษาเก็บเอกสารต่าง ๆ ไว้ที่เดิมให้เรียบร้อย
5. ให้นักศึกษาเปลี่ยนไปเรียนศูนย์กิจกรรมอื่นที่ว่าง ถ้าไม่มีศูนย์กิจกรรมที่ว่าง ให้ไปทำกิจกรรมที่ศูนย์สำรอง

เนื้อหาประกอบการเรียนศูนย์ที่ 6

ความสนใจและความตั้งใจ (Interest and Attention)

ความสนใจและความตั้งใจ เป็นส่วนหนึ่งของเจตคติ คือ เป็นความรู้สึกในทางที่ดี ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งจะทำให้แนวโน้มของพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ดี เช่น ถ้า นักศึกษาศนใจคณิตศาสตร์ก็จะเข้าเรียน และตั้งใจเรียน ตลอดจนใช้เวลาส่วนใหญ่ไปเพื่อวิชา คณิตศาสตร์ มากกว่าอย่างอื่น

ความสนใจของบุคคลจะแตกต่างกันไป ตามความต้องการ ความถนัด รวมทั้ง สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นสำคัญ (คณะศิลปศาสตร์ เทคโนโลยีราชวมงคล. 2538 : 128)

ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจกับเจตคติ

1. ความสนใจเป็นความรู้สึกเฉพาะอย่าง และอยู่ในวงแคบกว่าเจตคติ เช่น เรามี เจตคติที่ไม่ดีต่อวิชางานฝีมือและสิ่งประดิษฐ์ แต่สนใจในการนำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์ เป็นสิ่งต่างๆ เป็นต้น

2. ถ้าเรามีเจตคติที่ดี ต่อสิ่งใด ก็จะทำให้ความสนใจต่อสิ่งนั้นมากกว่าอย่างอื่น

3. ความสนใจอาจก่อให้เกิดเจตคติในทางที่ดี หรือไม่ดีก็ได้ทั้งนั้น ขึ้นกับประสบการณ์ที่ได้รับหลายๆครั้งในระยะต่อมา ถ้าก่อให้เกิดเจตคติที่ดี ย่อมจะทำให้มีพลัง มุ่งมั่น ที่จะทำงานให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย (วารินทร์ สายโอบเอื้อ และ สุนีย์ ชีรดากร. 2522 : 129-130)

บัตรคำสั่งศูนย์สำรอง

1. ให้นักศึกษายกตัวอย่างพฤติกรรมของบุคคลทั้งพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์มาประเภทละ 2 พฤติกรรม ลงในแผ่นโป่งใสที่จัดเตรียมไว้ให้
2. ให้นักศึกษาเก็บเอกสารให้เรียบร้อยก่อนเข้าสู่ศูนย์กิจกรรมอื่น

ลักษณะพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของมนุษย์

พฤติกรรมของมนุษย์เมื่อพิจารณาด้านความสำคัญที่มีผลกระทบต่อสังคม อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

1. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- ไม่เป็นพิษภัย หรือเป็นที่เดือดร้อนแก่คนอื่น
- เป็นผู้ที่มีน้ำใจ รู้จักแบ่งปัน ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัวรู้จักเสียสละเอื้อเฟื้อช่วยเหลือ
- ควบคุมอารมณ์ เพื่อรักษาใจ และความคิดให้อยู่ในสภาวะปกติ ไม่ควรแสดง

ออกถึงอารมณ์โกรธ ฯลฯ

- มีสัมมาคารวะ นอบน้อมถ่อมตน ไม่อวดดี ดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น
- ยินดี ชื่นชมในคุณงามความดี และความสามารถของผู้อื่น
- ไม่หวนหวนความคิด ความรู้ ความดีที่ตนมี พร้อมทั้งจะบอกเล่าให้ผู้อื่นทราบ

2. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีลักษณะที่น่าสังเกต ดังนี้

- กระวนกระวาย และเครียด
- ก้าวร้าวทำลาย
- นิ่งเฉย คือ เงียบเฉยไม่สนใจใยดี ถอนตัวออกไป
- เพื่อฝัน เป็นการสร้างเรื่องตามภาพพจน์ตามที่ใจอยากให้เป็น
- พฤติกรรมถดถอย คือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับวุฒิภาวะ หรืออายุจริง
- การปฏิเสธ คือบุคคลปฏิเสธไม่ยอมรับรู้ในความจริงของสิ่งที่ก่อให้เกิดการ

กระทบกระเทือนใจอย่างรุนแรง

บุคคลที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เสมอ จะเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางบุคลิกภาพการดำเนินชีวิตประจำวันจะพบอุปสรรค ดังนั้น จึงควรหาแนวทางในการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม เพื่อให้สังคมยอมรับ ซึ่งมีหลักดังนี้

1. หลักแห่งความจริง จะต้องยอมรับและยึดหลักความจริง โดยที่ก่อนตัดสินใจ

กระทำใด ๆ จะต้องคิดพิจารณาให้รอบคอบว่า มีเหตุผลสมควร มีความเป็นไปได้ รู้จักควบคุมอารมณ์ สุขุม หนักแน่น

2. หลักแห่งความมีใจกล้า คือ พร้อมทั้งเผชิญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มั่นใจในตัวเอง

3. การยอมรับตนเองมีความเข้าใจในตนเอง ยอมรับในจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง

เพราะจะสามารถหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะนำไปสู่ความล้มเหลวได้ ทำให้เกิดการปรับตัว และยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น

4. ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่เห็นแก่ตัว
5. ให้ความรักแก่ผู้อื่น
6. การมีมนุษยสัมพันธ์ เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน และอยู่ร่วมกันด้วยดี คบหาสมาคมทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี (คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2538 : 131 - 132)

กิจกรรม

ทำกิจกรรมในบัตรกิจกรรม (เอกสารหมายเลข 3.4)

เอกสารหมายเลข 3.3

ตอนที่ 1

กิจกรรมเลือก

ให้นักศึกษาเลือกทำกิจกรรมต่อไปอย่างน้อย 1 กิจกรรม

1. วิเคราะห์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ จากแผ่นโปรงใส ลงในบัตรกิจกรรม (เอกสารหมายเลข 3.4)
2. แสดงบทบาทสมมติของพฤติกรรม
3. วิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลในข่าว จากหนังสือพิมพ์
4. นักศึกษาเสนอกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจ

เมื่อนักศึกษาทำกิจกรรมเลือกเสร็จแล้ว ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน จากแบบทดสอบและปฏิบัติตามคำแนะนำ (ตามเอกสารชุดที่ 4)

สื่อการเรียน

- แผ่น โปรงใสที่นักศึกษาเสนอพฤติกรรมจากศูนย์สำรวจ
- เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

เอกสารหมายเลข 3.4

ตอนที่ 1

บัตรกิจกรรม

1. สาระสำคัญของเรื่องที่ศึกษา มีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. $S \rightarrow I \rightarrow R$ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

3. ตัวอย่างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์

พฤติกรรมที่พึงประสงค์

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

-

-

-

-

-

-

4. วิเคราะห์พฤติกรรม (สำหรับกิจกรรมเลือก)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารชุดที่ 4
ตอนที่ 1

แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

1. คำตอบต่อไปนี้ เป็นกระบวนการทำให้เกิดพฤติกรรม ยกเว้น คำตอบใด

ก. การจูงใจ	ข. สาเหตุ
ค. จุดมุ่งหมาย	ง. การแสดงออกหรือการกระทำ
2. พฤติกรรมที่เกิดจากการมีจิตร่วมกัน เรียกว่าอะไร

ก. พฤติกรรมร่วม	ข. พฤติกรรมระหว่างบุคคล
ค. พฤติกรรมสังคม	ง. พฤติกรรมผูกพัน
3. พฤติกรรมใดจัดเป็นพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้

ก. การเต้นของหัวใจ	ข. ความรัก
ค. ความดันของโลหิต	ง. การยื่น
4. กิริยาอาการที่แสดงออกเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ต่างๆ เรียกว่าอะไร

ก. ปฏิกริยาสัมพันธ์	ข. การรับรู้
ค. พฤติกรรม	ง. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
5. อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ไว้ ความต้องการใด จัดเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน

ก. ความต้องการทางสรีระ	ข. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย
ค. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ	ง. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต
6. สภาวะที่ไม่สมดุล หรือภาวะการขาดที่เกิดขึ้นกับบุคคลนั้น เรียกว่า

ก. การจูงใจ	ข. ความต้องการ
ค. แรงขับ	ง. การเรียนรู้
7. สภาวะภายในที่เป็นแรงผลักดัน และกำกับพฤติกรรมมนุษย์ให้บรรลุเป้าหมาย คืออะไร

ก. ความสนใจ	ข. เจตคติ
ค. แรงจูงใจ	ง. ความต้องการ
8. แรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากสัจชาตญาณและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต คือความต้องการในด้านใด

ก. ความต้องการความรัก	ข. ความต้องการการพักผ่อน
ค. ความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ	ง. ความต้องการการยอมรับ

9. คำตอบใดจัดลำดับขั้นตอนแห่งการเกิดแรงจูงใจได้ถูกต้อง

ก. แรงขับ --> ความต้องการ --> พฤติกรรม --> ลดแรงขับ

ข. แรงขับ --> พฤติกรรม --> ลดแรงขับ --> ความต้องการ

ค. ความต้องการ --> พฤติกรรม --> แรงขับ --> ลดแรงขับ

ง. ความต้องการ --> แรงขับ --> พฤติกรรม --> ลดแรงขับ

10. เมื่อเด็กหกล้ม คุณแม่ให้กำลังใจและชมว่าเก่งเมื่อไม่ร้องไห้ ปรากฏว่า เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากที่เคยร้องไห้เมื่อหกล้มมาเป็นไม่ร้องไห้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้จัดว่าเป็นผลอันเกิดจากอะไร

ก. การเรียนรู้

ข. การรับรู้

ค. แรงจูงใจ

ง. กำลังใจ

11. พฤติกรรมต่อไปนี้นี้เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ยกเว้น พฤติกรรมใด

ก. วิธาล้างมือทุกครั้งก่อนรับประทานอาหาร ข. อารีขั้บรถได้อย่างคล่องแคล่วและปลอดภัย

ค. วิชายุคภาษาต่างประเทศกับ

ง. ซาญชัยทำงานกระฉับกระเฉง

ชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดี

ไม่เหน็ดเหนื่อยหลังจากได้ทานยา

12. การแปลความหมาย หรือการตีความจากการรับสัมผัสทางประสาทสัมผัส โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของบุคคล เรียกว่าอะไร

ก. เจตคติ

ข. ความสนใจ

ค. การรับรู้

ง. การเรียนรู้

13. การสรุปสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลสร้างขึ้นหรือสรุปจากเรื่องราวต่างๆอาจได้มาจากการสังเกต เปรียบเทียบ รวบรวม ฯลฯ เรียกว่าอะไร

ก. ความเข้าใจ

ข. การรับรู้

ค. การเรียนรู้

ง. ความคิดรวบยอด

14. ความรู้สึกและท่าทีที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงออก หรือกระทำต่องี้นั้นตามความรู้สึกที่มีอยู่ เราเรียกความรู้สึกและท่าทีนั้นว่าอะไร

ก. ความพึงพอใจ

ข. ความตั้งใจ

ค. เจตคติ

ง. ความคิดรวบยอด

15. แนวทางในการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมของบุคคล เพื่อให้สังคมยอมรับ ควรเริ่มจากอะไรเป็นอันดับแรก

ก. การยอมรับและเข้าใจในตนเอง	ข. การมีมนุษยสัมพันธ์
ค. การให้ความรักแก่ผู้อื่น	ง. การไม่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว

เอกสารหมายเลข 4.2

ตอนที่ 1

กระดาษคำตอบ แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน					
ชื่อ แผนก รหัส..... วันที่ เดือน พ.ศ.					
หมายเลข ข้อสอบ	ตัวเลือก	ถูก	ผิด	คะแนน	เกณฑ์ที่กำหนด
1					ถ้าทำข้อสอบถูก 12 ข้อ หรือได้คะแนน 80 % ขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์ ถ้าทำข้อสอบถูกน้อยกว่า 12 ข้อ หรือได้คะแนนต่ำกว่า 80% ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์ให้ทำการทบทวนบทเรียนตอนนี้ใหม่อีกครั้ง จนกว่าจะสามารถทำแบบทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนด
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					

คะแนนที่ได้	
คะแนนเต็ม	15
ผ่าน	ไม่ผ่าน

เอกสารหมายเลข 4.3

ตอนที่ 1

เฉลยคำตอบและเกณฑ์การประเมินผลแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน				
สำหรับอาจารย์				
เฉลยคำตอบ		ตารางเทียบคะแนนเป็นเปอร์เซ็นต์และเกณฑ์		
ข้อ	คำตอบ	คะแนน	เปอร์เซ็นต์	เกณฑ์ที่กำหนด
1	ง	15	100	ถ้าทำข้อสอบถูก 12 ข้อ หรือ ได้คะแนน 80 % ขึ้นไป ถือว่า <u>ผ่านเกณฑ์</u> ให้ผ่าน ไปศึกษาบทเรียนต่อไป ถ้าทำข้อสอบถูกน้อยกว่า 12 ข้อ หรือ ได้น้อยกว่า 80% ถือว่า <u>ไม่ผ่านเกณฑ์</u> ให้ ทบทวนบทเรียนใหม่ อีกจนกว่า จะสามารถทำแบบทดสอบผ่านเกณฑ์ที่ กำหนด
2	ก	14	93.20	
3	ข	13	86.60	
4	ค	12	80.00	
5	ก	11	73.20	
6	ข	10	66.60	
7	ค	9	60.00	
8	ข	8	53.20	
9	ง	7	46.60	
10	ก	6	40.00	
11	ง	5	33.20	
12	ค	4	26.60	
13	ง	3	20.00	
14	ค	2	13.20	
15	ก	1	6.60	

ตอนที่ 2
การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

เอกสารหมายเลข 3.1

ตอนที่ 2

บทนำ

การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

จุดมุ่งหมาย เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้วนักศึกษาสามารถ

1. อธิบายความหมายและความสำคัญของการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. อธิบายและวิเคราะห์โครงสร้างบุคลิกภาพของบุคคล
3. อธิบายความหมายและความสำคัญของความเอาใจใส่
4. อธิบายและวิเคราะห์จุดยืนแห่งชีวิตของบุคคล
5. วิเคราะห์การสื่อความหมายในรูปแบบต่าง ๆ
6. เลือกวิธีการปรับตนให้เข้ากับผู้อื่นได้ ด้วยการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคล

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมบังคับ ให้นักศึกษาทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. ฟังคำบรรยายเนื้อหา “การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล” ตามเอกสารจากอาจารย์ผู้สอน
2. ประเมินบุคลิกภาพของตนเอง โดยใช้ แบบวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์
3. ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม อภิปรายในเรื่องต่อไปนี้ (ในเอกสารหมายเลข 3.4)
 - ข้อดี ข้อเสียของโครงสร้างบุคลิกภาพในแต่ละส่วน
 - ความสำคัญของความใส่ใจ ที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลและแนวทางการให้ความใส่ใจ
 - วิเคราะห์หาแนวทางในการปรับพฤติกรรม เมื่อพบว่าเรามีโครงสร้างในส่วนใดส่วนหนึ่งมากเกินไป
 - ความสำคัญของการนำ การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ มาใช้ในการอยู่ร่วมกันในสังคม

4. วิเคราะห์จุดยืนแห่งชีวิตจากกรณีศึกษา

กิจกรรมเลือก ให้นักศึกษาเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 กิจกรรม

1. ประเมินโครงสร้างบุคลิกภาพของตนเอง
2. แสดงพฤติกรรมของโครงสร้างบุคลิกภาพแบบใดแบบหนึ่งตามที่สนใจ
3. แสดงบทบาทสมมติ การสื่อความหมายแบบต่างๆ
4. นักศึกษาเสนอกิจกรรมอื่นๆที่สนใจ

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสารเนื้อหา “การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล”
2. แบบวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
3. กรณีศึกษา
4. แบบประเมินโครงสร้างของบุคลิกภาพ

การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

(Transactional Analysis)

การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Transactional Analysis หรือ TA)

หมายถึง การวิเคราะห์การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อมีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาพบกัน

อีริก เบอว์น (Eric Berne) จิตแพทย์ชาวอเมริกัน เป็นผู้ริเริ่มและพัฒนาแนวคิดในเรื่องการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่ศึกษาได้รู้จักบุคลิกภาพของตนเอง เข้าใจพฤติกรรมของตนเองในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น เข้าใจความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมของบุคคลอื่น ตลอดจนช่วยให้แก่งัดง่าย ๆ ในการเสริมสร้างและปรับปรุงการติดต่อ ซึ่งจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปในทางสร้างสรรค์และพัฒนาในทางที่ดีขึ้น

แนวคิดที่สำคัญในเรื่อง การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่

1. สภาวะส่วนตัว (Ego State)
2. ความใส่ใจ (Stroke)
3. จุดยืนแห่งชีวิต (Life Position)
4. เกม (Games)

1. สภาวะส่วนตัว (Ego State)

เมื่อบุคคลคนหนึ่งทำการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นนั้น จะสังเกตเห็นได้ว่ามักจะเปลี่ยนน้ำเสียง คำพูด สีหน้า ท่าทาง แววตา ฯลฯ แตกต่างกันไปตามบุคคลที่กำลังติดต่อสื่อสารแต่ละคน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะส่วนตัว (Ego State) หรือบุคลิกภาพ (Personality Element) จากแบบหนึ่งไปสู่อีกแบบหนึ่ง ซึ่งเมื่อบุคคลเปลี่ยนไปอยู่ที่บุคลิกภาพแบบใดแล้ว ความรู้สึกอารมณ์และกระบวนการพฤติกรรมที่ผสมกลมกลืนกันนั้น ก็จะปรากฏออกมาเป็นภาพรวมของบุคลิกภาพของบุคคล

บุคลิกภาพของบุคคล แบ่งออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

1. บุคลิกภาพที่คล้ายกับคนที่ทำตัวเป็นพ่อแม่ หรือผู้ปกครองคนอื่น เรียกว่า “พ่อแม่” (Parent Ego State)
2. บุคลิกภาพที่มีลักษณะของผู้ที่มีวุฒิภาวะสมบูรณ์ หรือเป็นผู้ใหญ่ เรียกว่า “ผู้ใหญ่” (Adult Ego State)
3. บุคลิกภาพที่แสดงออกตามธรรมชาติของผู้ที่อยู่ในวัยเด็ก เรียกว่า “เด็ก” (Child Ego State)

บุคลิกภาพทั้ง 3 ดังกล่าวข้างต้น ไม่ใช่ “บทบาทของบุคคล” (Role) แต่เป็นความจริงทางจิตวิทยา (Psychology Reality) บุคคลโดยทั่วไปจะต้องมีบุคลิกภาพทั้ง 3 รวมอยู่ในตัวเอง ขึ้นอยู่กับว่าจะมีบุคลิกภาพโน้มเอียงไปในลักษณะใดมาก ก็จะมีพฤติกรรมไปในทางนั้น

ต่อไปนี้เป็นลักษณะของบุคลิกภาพในแต่ละประเภท คือ

1.1 บุคลิกภาพแบบพ่อแม่ (Parent Ego State) บิดา มารดา เป็นแหล่งที่สะสมความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรม ซึ่งบุคคลจะยึดมั่นแล้วนำมาประพฤติปฏิบัติ บุคลิกภาพแบบพ่อแม่นี้แสดงออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- พ่อแม่แบบเข้มงวดควบคุม (Critical Parent) มีลักษณะชอบตำหนิ คุกคาม กล่าว ตำหนิ สั่งสอน บังคับ ข่มขู่ ฯลฯ

- พ่อแม่แบบเมตตา เอาใจใส่ (Nurturing Parent) มีลักษณะชอบช่วยเหลือ ประคับประคอง ปลอดภัย ห่วงใย ให้กำลังใจ ฯลฯ

จากการวิเคราะห์ของ อีริค เบอร์น สรุปว่าในระยะ 5 ปีแรกของชีวิต เด็กจะรวบรวมและบันทึกเหตุการณ์ที่ได้เห็น ได้ยิน จากการกระทำของบิดามารดา แล้วลอกเลียนมาประพฤติปฏิบัติ ดังนั้น ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวจึงมีความสำคัญมาก เพราะถ้าบุคคลใดในเยาว์วัยได้เรียนรู้พฤติกรรมจากบิดามารดาในทางบวก ก็จะถ่ายทอดพฤติกรรมบวกนั้นมายังลูกของตนเองและบุคคลอื่น ๆ ในทางตรงข้ามถ้าบุคคลใดได้เรียนรู้พฤติกรรมในทางลบจากบิดามารดา ก็จะถ่ายทอดพฤติกรรมที่เป็นลบไปยังบุคคลใกล้ชิดในครอบครัว และบุคคลอื่นที่ติดต่อสื่อสารด้วย กล่าวโดยสรุป ถ้าบุคคลใดประพฤติคล้ายกับคนที่ทำตัวเป็นบิดามารดา หรือผู้ปกครองคนอื่น เราเรียกว่า บุคคลนั้นมีบุคลิกภาพแบบพ่อแม่

1.2 บุคลิกภาพแบบเด็ก (Child Ego State) ดังได้กล่าวแล้วว่า เด็กในวัย 5 ปีแรกของชีวิต จะจดจำและลอกพฤติกรรมของบิดามารดา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ภายนอกมาประพฤติปฏิบัติเมื่อเขาเจริญเติบโตขึ้น แต่ในขณะที่เดียวกันเด็กในวัยดังกล่าว ก็จะบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของเขา หรือกล่าวได้ว่าเป็นความรู้สึกของเขาที่มีต่อเหตุการณ์ที่เขาได้รับจากบิดามารดา แล้วนำมาประพฤติปฏิบัติโดยจะแสดงออกใน 2 ลักษณะ คือ

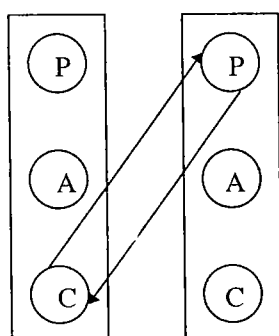
- เด็กที่เป็นธรรมชาติ (Natural Child) มีลักษณะที่เป็นธรรมชาติ คือ ร่าเริง สนุกสนานเป็นตัวของตัวเอง กระตือรือร้น มีความคิดเพื่อฝันสร้างวิมานในอากาศ อยากรู้
- เด็กที่ได้รับการปรับมาแล้ว (Adapted Child) มีลักษณะไม่เป็นตัวของตัวเอง ต้องฟังพ่อกับแม่คนอื่น ไม่กล้าตัดสินใจ ชอบขอคำแนะนำ ความช่วยเหลือ ฯลฯ

1.3 บุคลิกภาพแบบผู้ใหญ่ (Adult Ego State) เป็นบุคลิกภาพของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีเหตุผล มีจุดมุ่งหมาย มีการคิดใคร่ครวญตามข้อเท็จจริง ไม่ใช่อารมณ์ก่อนที่จะตัดสินใจหรือทำอะไร จะรวบรวมข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์ และประเมินผลอย่างรอบคอบเสียก่อน ผู้มีบุคลิกภาพเป็นผู้ใหญ่นั้น จะยึดถือแต่ “ที่นี่และเดี๋ยวนี้” อันเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึง ความเป็นผู้มีสุขภาพจิตสมบูรณ์ เป็นผู้ที่คิดอย่างมีเหตุผล ในขณะเดียวกันกับผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบพ่อแม่ และแบบเด็กจะใช้ความรู้สึก และปฏิกิริยาเป็นสิ่งที่ตอบโต้ในการสื่อสาร ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า บุคลิกภาพแบบผู้ใหญ่เปรียบเสมือนเสาหิน ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวที่จะอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงในปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

เมื่อได้ศึกษาถึงสภาวะหรือบุคลิกภาพแบบต่างๆ มาแล้ว แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ของ อีริก เบอว์น ได้ทำการวิเคราะห์การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลสองคนว่า ฝ่ายหนึ่งใช้สภาวะหรือบุคลิกภาพแบบใดในการติดต่อสื่อสาร และอีกฝ่ายหนึ่งตอบโต้ด้วยการใช้บุคลิกภาพแบบใด

ชนิดของการติดต่อสื่อสาร มี 2 แบบ คือ

1. แบบ “เป็นมิตร” (Complementary Transaction) หมายถึง การที่ทั้งสองฝ่ายช่วยให้การติดต่อนั้นสมบูรณ์ได้เรื่องได้ราว บรรลุจุดประสงค์ตามที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดต้องการ ซึ่งแสดงไคอะแกรมด้วยลูกศรขนานกัน ดังนี้

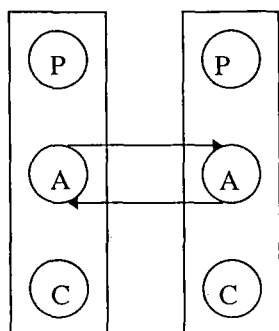
ลูก : แม่จำ รักหนูไหม

แม่ : รักซิจะ รักมากเลย

P = Parent

A = Adult

C = Child

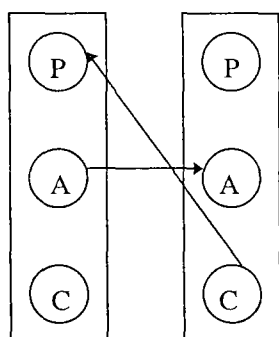

: เวลาที่โม่งแล้วคะ

: บ่ายโมงครึ่งแล้วคะ

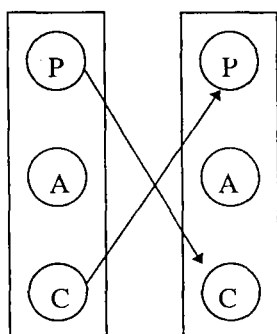
การติดต่อของคนทั้งสองจะดำเนินไปเรื่อย ๆ ด้วยลีลาถ้อยทีถ้อยอาศัย เมื่อการติดต่อเสร็จลงแล้วทั้งสองฝ่ายจะเกิดความรู้สึกพึงพอใจ ประทับใจ ไม่ขุนช่อง หมองใจหรือโกรธเคือง

2. แบบ “ไม่เป็นมิตร” หรือไม่ร่วมมือกัน (Crossed Transaction) ทำให้การติดต่อไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องการ

: เวลาที่โม่งแล้วคะ

: ไปดูเอาเองซิ

: ไม่สบายหรือเปล่า

: ไม่ต้องมายุ่งกับฉัน

การติดต่อแบบนี้พูดกันไม่รู้เรื่อง ถามอย่างหนึ่ง แต่กลับตอบอีกอย่างหนึ่งในลักษณะถามดี ๆ ทำให้ไม่ต้องหาเรื่องกัน ทำให้ไม่สามารถดำเนินการติดต่อกันไปได้ อาจถึงขั้นทะเลาะวิวาทกัน อันจะนำไปสู่การเป็นศัตรูกันได้

แนวความคิดของ การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จะทำให้บุคคลสามารถทราบและทำความเข้าใจ สภาวะส่วนตัวของตนเอง และของอีกฝ่ายหนึ่งในการติดต่อสื่อสารว่าเป็นแบบใด ทราบแนวทางที่จะปรับตนเองให้เข้ากันได้ หรือสอดคล้องกับอีกฝ่ายหนึ่งได้

2. ความใส่ใจ (Stroke)

หมายถึง การกระทำใด ๆ ของบุคคลหนึ่งที่มีผลกระทบต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการติดต่อสื่อสาร หรือการกระทำดังกล่าวอาจแสดงออกเป็นคำพูด น้ำเสียง สีหน้า แววตา การใช้ท่าทางหรือการสัมผัส ซึ่งจะมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของผู้เกี่ยวข้องในทางดีหรือไม่ดี อบอุ่น หรืออ้างว้าง ดีใจ หรือเสียใจ ฯลฯ ก็ได้

เรอเน สปีตซ์ (Rene Spitz) สังเกตว่า เด็กกำพร้าที่ถูกเลี้ยงไว้ในสถานสงเคราะห์มักจะมี อันตราย อ่อนแอ ผอมเกร็ง และเชื่องซึมมากกว่าเด็กที่อยู่กับพ่อแม่ สปีตซ์ พบว่า เด็กในวัยทารกนั้นมีต่อมเล็ก ๆ ชื่อว่า ต่อมไพเนียล ทำหน้าที่ควบคุมพัฒนาการทางร่างกาย และจิตใจของเด็ก ต่อมนี้จะได้รับการกระตุ้นให้ทำงานด้วยการสัมผัสทางผิวหนัง ถ้าเด็กทารกมิได้รับการสัมผัสและแตะต้องทางกายเลย เด็กจะไม่เจริญเติบโต ต่อมนี้จะค่อย ๆ ฝ่อลงและจะหายไปเมื่ออายุประมาณ 7 ปี จากการค้นพบ นี้เอง จึงทำให้เกิดความสนใจเรื่องของการสัมผัส และต่อนี้จึงนับมาว่าเป็นสิ่งจำเป็นต่อมนุษย์ เมื่อเป็นเด็กต้องการการสัมผัสแตะต้องทางกาย เพื่อความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย และเมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ขึ้น ความต้องการสัมผัสแตะต้องทางกายได้แปรเปลี่ยนเป็นความต้องการการสัมผัสแตะต้องทางใจ นั่นคือ เรื่องของการจู๋จิบ หรือการใส่ใจ (Stroke) นั่นเอง

การใส่ใจมี 5 ชนิด คือ

2.1 การใส่ใจที่ให้ผลทางบวก (Positive Stroke) หมายถึง การใส่ใจ ที่ผู้ให้ให้ได้อย่างจริงใจเหมาะสม สุภาพ และยกย่องให้เกียรติ ทำให้ผู้รับเกิดความอบอุ่นใจ ภาคภูมิใจ และกระตือรือร้น เช่น แสดงความยินดีเมื่อเพื่อนได้รับรางวัล

2.2 การใส่ใจที่ให้ผลทางลบ (Negative Stroke) หมายถึง การใส่ใจ ที่หยาบคาย กระด้าง ฯลฯ ซึ่งทำให้ผู้รับเกิดความขุ่นมัว โกรธ อับอาย หดความกระตือรือร้น กำลังใจถดถอย เช่น หัวหนาคำลुकน้องว่าทำงานไม่ได้เรื่อง

2.3 การใส่ใจที่ให้อย่างมีเงื่อนไข (Conditional Stroke) หมายถึง การใส่ใจ ที่ไม่มีลักษณะทั้งทางบวกหรือลบ แต่ผู้ให้ให้อย่างมีเงื่อนไข เช่น ฉันจะพอใจมากถ้าคุณทำงานชิ้นนี้ให้เสร็จภายในวันนี้

2.4 การใส่ใจที่หลอกลวง (Plastic Stroke) หมายถึง การใส่ใจ ที่ผู้ให้ได้ให้อย่างเสแสร้งไม่มีความจริง แก่งแย่งชิงดี ฯลฯ ซึ่งในระยะแรกอาจจะมีผลในแง่ดี แต่เมื่อข้อเท็จจริง

เผยออกมาแล้วก็จะส่งผลในแง่ลบทันที

2.5 การใส่ใจที่เป็นพิธีการ (Ritual Stroke) หมายถึง การใส่ใจ ที่กระทำเพียงเพื่อมารยาท หรือเพื่อดำเนินสัมพันธภาพในชีวิตประจำวัน เช่น การไหว้ การโค้ง การจับมือ ทักทายถามทุกข์สุข การพูดคุย ระหว่างบุคคลที่พบปะกันในสังคม

ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลใดนั้น หากท่านลองเอาใจผู้อื่นมาใส่ใจท่านบ้าง ก็จะทำให้ท่านตระหนักเป็นอย่างดีว่า บุคคลนั้นมีความรู้สึกอย่างไร ใฝหาความประทับใจและการยอมรับนับถืออะไรบ้างแล้วท่านจงใช้การใส่ใจที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้รับเกิดความพอใจ อบอุ่นใจ เกิดความรู้สึกเป็นมิตร เสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บังคับบัญชาสามารถใช้การใส่ใจ เป็นตัวกระตุ้น หรือจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ให้เกิดกำลังใจในการทำงานได้เป็นอย่างดี บุคคลทุกคนต้องการได้รับการใส่ใจทางบวก แต่ถ้าเขาไม่ได้รับเขาก็จะหันไปหาการใส่ใจทางลบ ทั้งนี้ตามหลักจิตวิทยาบอกว่า “การได้รับการใส่ใจยังดีกว่าไม่ได้รับการใส่ใจใด ๆ เลย”

3. จุดยืนแห่งชีวิต (Life Position)

การที่คนเราได้รับการใส่ใจ และประสบการณ์จากบิดามารดาและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาตั้งแต่ในวัยเด็ก ก็จะเก็บสะสมไว้ และก่อให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งเรียกว่า “จุดยืนแห่งชีวิต” (Life Position) อันหมายถึง เจตคติที่เรา มีต่อการกระทำของตนเอง และคนอื่น ๆ

จุดยืนแห่งชีวิตนั้น โดยปกติคนทุกคนจะมีทุกแบบสลับซับซ้อนกันไปตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม แต่คนบางคนก็มีจุดยืนแบบใดแบบหนึ่งอยู่ตลอดเวลา โดยสรุปแบ่งได้เป็น 4 แบบ คือ

1. ฉันไม่ดี-คุณดี (I'm not OK - You're OK .) คนที่ประเมินการกระทำของตนเองในลักษณะนี้จะมีความรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า และถูกกดขี่ หรือเรียกง่าย ๆ ว่า รู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้อื่น พฤติกรรมของผู้ที่มีความรู้สึกดังกล่าวจะแสดงออกในลักษณะของคนที่ไม่มีความสุข อิจฉาริษยาผู้อื่น ไม่มีความเชื่อมั่นหรือมั่นใจในตนเอง มองหาความช่วยเหลือจากผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา บางคนจะพยายามหลีกเลี่ยงหรือหนีห่างจากสังคม

2. ฉันดี-คุณไม่ดี (I'm OK - You're not OK) คือ ผู้ที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อบุคคลอื่น มองผู้อื่นในแง่ร้ายไม่เชื่อใจใคร ดังนั้น พฤติกรรมที่แสดงต่อผู้อื่นจึงเป็นไปในลักษณะที่ไม่สนใจ ไม่ให้การยอมรับนับถือ ไม่ไว้วางใจ คอยจับผิด ดิเสียนการกระทำของผู้อื่นอยู่เสมอ เพราะคิดว่าไม่ดีมีคุณค่าเท่ากับตัวเอง บุคคลประเภทนี้ไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทหรือตำแหน่งใด ก็จะไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างแท้จริง และดูเหมือนว่าจะเป็นคนที่ไม่มีความสุข ยิ่งกว่า

บุคคลแบบแรก

3. ฉันไม่ดี-คุณก็ไม่ดี (I'm not OK - You're not OK) เป็นความรู้สึกนึกคิดของคนที่ยึดมั่นในชีวิตคิดว่าตัวเองไม่มีคุณค่า และในขณะที่อยู่กับคนอื่น ๆ ก็เป็นเช่นนั้นด้วย พฤติกรรมของคนที่มีจุดยืนแห่งชีวิตแบบนี้จะเป็นคนที่ไม่รู้จะทำอะไรในปัจจุบันและอนาคต ไม่มีจุดหมายปลายทางและหากมีความรู้สึกมากมาย อาจถึงกับฆ่าคนอื่น และฆ่าตัวเองเพื่อให้พ้นสภาพผิดหวังในความรู้สึกของตน

4. ฉันดี-คุณก็ดี (I'm OK -You're OK) คนที่มีสุขภาพจิตสมบูรณ์ จะมีเจตคติต่อตนเองและผู้อื่นแบบนี้ กล่าวคือ ยอมรับการกระทำของตนเองอย่างรู้ตัว และมองการกระทำของคนอื่นในแง่ดีเป็นคนที่มีความสุขเข้ากับคนอื่นได้ดี มีความกระตือรือร้น ไม่หลบหลีกปัญหาของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น แต่จะกล้าเผชิญกับปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ บุคคลแบบนี้จะประสบความสำเร็จในชีวิตมากที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับ “จุดยืนแห่งชีวิต” ทั้ง 4 แบบดังกล่าวจะให้แนวทางแบบใหม่บางประการที่จะช่วยให้ท่านได้เข้าใจตัวท่านเองและผู้อื่น เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

4. เกม (Games)

ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น บุคคลจะแสดงบทบาทต่างกัน บางครั้งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะหันมาเล่นเกมหรือสวมหน้ากากเข้าหากัน ในความหมายของ การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ การเล่นเกม ก็คือพฤติกรรมระหว่างบุคคลแบบหนึ่ง ซึ่งถ้ามองผิวเผินแล้วจะเห็นว่าดีมีเหตุผล และเป็นจริง เนื้อแท้แล้วเป็นพฤติกรรมที่มีอุบายแอบแฝงอยู่ แล้วแกล้งแสดงออกมาเพื่อให้ได้สิ่งที่พอใจจากผู้อื่น อีริก เบอร์น ได้วิเคราะห์เกมชีวิตที่เป็นทางการพบว่ามีข้อได้เปรียบ 6 อย่างในการเล่นเกมนั้น คือ

1. Internal Psychology มักจะโทษคนอื่น มีความรู้สึกตำหนิผู้อื่นอยู่เสมอ เพื่อปิดความผิดและความรับผิดชอบ ข้อได้เปรียบคือ ตัวเองไม่รู้สึกผิดเพราะยกความผิดให้คนอื่น เช่น “ถ้าไม่เพราะเธอละก็.....”

2. External Psychology มักจะอ้างถึงคนอื่นไม่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับงานและความผิดอื่นๆ ข้อได้เปรียบคือ ตนไม่ต้องทำงาน เช่น ฉันไม่มีอะไรจะทำเพราะเขาบอกว่าไม่ต้องทำ (ความจริงตัวเองไม่ยอมทำด้วย)

3. Internal Social มีอยู่ในสมองแล้วเอามาใช้ได้ทันที เช่น คำพูดในงานเลี้ยง

4. External Social คือการติดต่อกันอย่างเปิดเผย เช่น การสนทนาในชีวิตประจำวัน

5. Biological เป็นวิถีทางที่จะได้การใส่ใจ โดยการเล่นเกมนั้น เช่นคนหนึ่งมักจะแสดง

บทบาทของเด็ก อีกคนหนึ่งจะแสดงเป็นพ่อแม่

6. Existential คือการดำเนินชีวิตผู้อื่นอยู่เสมอ มีความคิดว่าตนเองเหนือกว่าผู้อื่นเสมอ (I'm OK - You're not OK)

คนที่เล่นเกมอาจจะสวมบทบาทในการติดต่อสื่อสารกัน ดังนี้

- บท “ผู้ร้าย” (Persecuter) คือ ชอบดำเนินชีวิตผู้อื่นอยู่เสมอ ชอบบ่นตะคอก ดูว่า
จับผิด ดูถูก กดคนอื่น มักใช้ ภาวะพ่อแม่แบบเข้มงวด ควบคุม

- บท “พระเอก” (Rescuer) คือ ชอบเสนอตัวเองเพื่อให้ความช่วยเหลือคนอื่น
เพื่อการติดต่อดำเนินไปอย่างเรียบร้อย และได้รับประโยชน์ตามที่ต้องการ มักใช้ ภาวะพ่อแม่
แบบเมตตาช่วยเหลือ

- บท “ผู้เคราะห์ร้าย” (Victim) ผู้ที่ต้องให้ผู้อื่นช่วยเหลือเสมอ และมักอยู่ภายใต้
การกดขี่ของผู้อื่น มักเป็นภาวะเด็กที่ได้รับการปรับมาแล้ว (จรรยา ทองถาวร. 2533 : 41-46)

แบบวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อวัดและประเมินบุคลิกภาพของบุคคล
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล

วิธีการ

โปรดกาเครื่องหมาย (/) ลงในช่องคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของท่านมากที่สุด
ดังต่อไปนี้ (1 หมายถึงน้อย 7 หมายถึงมาก)

คะแนน

	1	2	3	4	5	6	7
1. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่							
2. มีเหตุผล							
3. ช่างเอาใจ							
4. มีเมตตากรุณา							
5. ชอบคาดการณ์ล่วงหน้า							
6. ใจเร็ว							
7. เห็นอกเห็นใจผู้อื่น							
8. ชอบการประเมิน							
9. แสวงหาสิ่งใหม่ ชอบรู้ชอบเห็น							
10. ชอบแสดงความรู้							
11. ยึดข้อเท็จจริง							
12. ตามใจตัวเอง							
13. เผด็จการ							
14. ชอบทดสอบทดลอง							
15. ชอบเอาชนะ							
16. ยึดมั่นในระเบียบข้อบังคับ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ							
17. ชอบคิดค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหา							
18. มีความคิดริเริ่ม							

	1	2	3	4	5	6	7
19. ชอบสั่งสอน							
20. รับฟังผู้อื่น							
21. ยอมเชื่อฟังคล้อยตามผู้อื่น							
22. ชอบดำเนินคดีเตียน							
23. รอบคอบ							
24. ใจง่าย							
25. มีข้อห้ามอยู่เสมอ							
26. เสนอวิธีการแก้ปัญหา							
27. ชอบอยู่ตามลำพัง							
28. อารมณ์แปรเปลี่ยนได้ง่าย							
29. ทำงานอย่างเป็นระบบ							
30. ใจอ่อน							

โปรดนำคะแนนที่ท่านตอบแต่ละข้อ มากรอกลงในตารางในใบจัดลำดับลักษณะบุคลิกภาพ แล้วบวกเป็นคะแนนรวม

ใบจัดลำดับลักษณะบุคลิกภาพ			
ลักษณะบุคลิกภาพ	หมายเลขข้อ	คะแนน	คะแนนรวม
แบบพ่อแม่ (Parent Ego State)	1		
	4		
	7		
	10		
	13		
	16		
	19		
	22		
	25		
	28		
แบบผู้ใหญ่ (Adult Ego State)	2		
	5		
	8		
	11		
	14		
	17		
	20		
	23		
	26		
	29		
แบบเด็ก (Child Ego State)	3		
	6		
	9		
	12		
	15		

ลักษณะบุคลิกภาพ	หมายเลขข้อ	คะแนน	คะแนนรวม
แบบเด็ก (Child Ego State)	18		
	21		
	24		
	27		
	30		
เมื่อได้คะแนนรวมของแต่ละแบบแล้ว คะแนนรวมในส่วนของบุคลิกภาพแบบใด ได้คะแนนมากที่สุด แสดงว่าท่านมีบุคลิกภาพโน้มเอียงไปในลักษณะนั้นๆ (จรรยา ทองถาวร. 2533 : 46-49)			

กรณีศึกษา “นายสมชาติ”

นายสมชาติ กิตติ สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สาขาวิชาชีพ “ช่างอุตสาหกรรม” เป็นผู้ที่มีความสามารถสูงถึงระดับเกียรตินิยมอันดับ 1 มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.80 ในขณะที่ยังเรียนปีสุดท้าย ก่อนสอบ 1 เดือนได้มีบริษัทสุริเอนิจเนียร์ จำกัด ได้มาขอรับตัวเข้าทำงานเลยเมื่อสอบเสร็จแล้ว และได้ตำแหน่งงานเป็น Engineer Supervisor ในโรงงาน ซึ่งจะต้องทำงานทางด้านช่าง ดูแลเครื่องจักร และควบคุมคนงาน 85 คน โดยให้อัตราเงินเดือนสูงมากและสูงกว่าบริษัทอื่น ๆ โดยทั่วไป

บุคลิกลักษณะของนาย สมชาติ ก่อนข้างจะเป็นบุคคลที่ไม่ค่อยพูด แต่การทำงานเรียบร้อยเป็นคนละเอียดถี่ถ้วน ผลงานที่ปรากฏเป็นที่พอใจของนายจ้าง นั่นก็คือ สามารถควบคุมคุณภาพการผลิต และมีผลเสียน้อยที่สุด จนเป็นที่รักใคร่ของเจ้านายมาก และมอบความไว้วางใจให้เป็นผู้ที่คอยควบคุมดูแลการทำงานของคนงานด้วย แต่นายสมชาติก็ยังมีผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปอีก 2 คน คือ ผู้จัดการฝ่ายโรงงานและรองผู้จัดการฝ่ายโรงงาน ในระดับเดียวกันกับนายสมชาติมี Electronic Engineer Supervisor อีกคนหนึ่ง ชื่อ นาย ยอดตรง ที่ดูแลและควบคุมเครื่องจักรที่เป็น Electronic อีกส่วนหนึ่ง นายยอดตรงมักจะเป็นคนตลกขบขัน และมีมนุษยสัมพันธ์ดี พวกคนงานรักใคร่มาก เมื่อเลิกงานแล้วก็มักจะมีการพบปะสังสรรค์กับคนงานอยู่เสมอ ส่วนนายสมชาติมักจะกลับบ้านไม่ค่อยได้ร่วมพบปะสังสรรค์กับผู้อื่น ในบางครั้งแม้ผู้บังคับบัญชาจะชวนไปทานข้าวเย็น นายสมชาติก็มักจะปฏิเสธอยู่เนื่อง ๆ

อยู่มาวันหนึ่ง เครื่องจักรที่นายสมชาติควบคุมเกิดขัดข้องไม่สามารถผลิตได้ ต้องหยุดการใช้งาน หน้าที่ของนายสมชาติต้องมีการแก้ไขซ่อมแซม นายสมชาติได้ขอความช่วยเหลือคนงานให้ยกเครื่องถอดเครื่องเพื่อตรวจสอบว่าจะต้องซ่อมจุดไหนคนงานส่วนใหญ่มาช่วยก็จริง แต่ประเดี๋ยวก็หายไป นายสมชาติก็ต้องเวียนส่งคนงานคนอื่น มาช่วยอยู่ตลอดเวลา จนมีอารมณ์โกรธสุดขีด ได้คำทออย่างหยาบคายลั่นโรงงาน ผู้จัดการฝ่ายโรงงานต้องลงมาดู และพิจารณาจากสถานการณ์ รวมทั้งคำพูดที่นายสมชาติได้กล่าววาจาอย่างรุนแรงใส่ผู้จัดการฝ่ายโรงงาน จนผู้จัดการฝ่ายโรงงานต้องเชิญเข้าไปในห้องส่วนตัวเพื่อสงบสติอารมณ์ แต่นายสมชาติก็ยังไม่หายโกรธ เพราะมีใจมุ่งที่จะให้งานสำเร็จเรียบร้อยโดยเร็ว พวกคนงานทั้งหลายแทนที่จะกลัวกลับจับกลุ่มนินทา และหัวเราะกันอย่างครื้นเครง เมื่อนายสมชาติ

ค่อยคลายโทสะลงก็กลับเข้าทำงานต่อ แต่เมื่อใช้ใครคนนั้นก็มักจะยืม และก็เลี้ยงออกไปอีก เหมือนกับเป็นการยั่วให้โกรธ จนกระทั่งนายสมชาติได้กล่าวคำพูดที่รุนแรง ดังนี้ “พวกคุณ นี่ดีแต่ทำไปเล่นไป ไม่มีประสิทธิภาพทำให้เครื่องจักรเสียบ่อย ๆ อย่างนี้จะเอาคุณภาพ อย่างไร ต่อให้มีเจ้านายก็คนที่มีความพมาทำ ก็ทำไม่ไหวเพราะพวกคุณมีแต่ทำลาย ไม่เคย มีใครคำนึงถึงผลเสียหายที่เกิดขึ้นเลย ผมพยายามทุกอย่างที่จะรักษาคุณภาพของทุกอย่างไม่ให้เสียหาย แต่พวกคุณก็ทำลายอยู่ตลอดเวลา”

คำพูดของนายสมชาติ นี้เอง เลยเป็นเหตุการณ์ให้กรรมกรในโรงงานหยุดงานเป็นการประท้วง

ท่านช่วยคิดดูซิว่า เรื่องนี้เป็นอย่างไร กรุณาวิเคราะห์พฤติกรรมของคน และหาแนวทางแก้ไข (คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2539 : 125)

กิจกรรมเลือก

ให้นักศึกษาเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 กิจกรรม

1. ประเมินโครงสร้างบุคลิกภาพของตนเอง
2. แสดงพฤติกรรมของโครงสร้างบุคลิกภาพแบบใดแบบหนึ่งตามที่สนใจ
3. แสดงบทบาทสมมติการสื่อความหมายแบบต่างๆ
4. นักศึกษาเสนอกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจ

เอกสารหมายเลข 3.4

ตอนที่ 2

บัตรกิจกรรม

กลุ่มที่

อภิปรายเรื่อง

.....

33 d- " 21

[illegible]

แบบประเมินโครงสร้างบุคลิกภาพ

ของ ดร. ธีระ ประพฤติกิจ

ข้อแนะนำ

แบบทดสอบนี้ต้องการวัดความรู้สึกของท่าน เกี่ยวกับบุคลิกภาพของท่าน
ขอให้นำตัวเลขที่บอกระดับความมากน้อยของลักษณะของท่านดังต่อไปนี้ ไปใส่ไว้ในช่อง
ว่างหน้าข้อ (ทำในกระดาษคำตอบ)

0 - ไม่จริงเลย	4 - จริงค่อนข้างมาก
1 - ไม่ค่อยจริง	5 - จริงมาก
2 - จริงเพียงเล็กน้อย	6 - จริงมากที่สุด
7 - จริงพอสมควร	

ข้าพเจ้าเป็นคน

- 1. ชอบวิพากษ์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็น
- 2. เชื่อว่าการดิ้นรนและการลงโทษทำให้สังคมดีขึ้น
- 3. มีความเชื่อมั่นและเป็นตัวของตัวเอง
- 4. ยึดมั่นต่อจารีตประเพณี และความถูกต้องเป็นหลัก
- 5. ชอบเป็นผู้นำ
- 6. ชอบแนะนำสั่งสอนผู้อื่น
- 7. ชอบเห็นใจคนอื่น
- 8. ชอบช่วยเหลือคนอื่น
- 9. รักและห่วงใยตนเอง
- 10. ชอบสงสารคนอื่น
- 11. ห่วงใยต่อความรู้สึก
- 12. ชอบปกป้อง และทุกข์ร้อนแทนคนอื่น
- 13. ชอบคิดแก้ปัญหา
- 14. ชอบใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์
- 15. ชอบค้นคว้าศึกษาหาความรู้
- 16. ชอบความสงบไม่วุ่นวาย

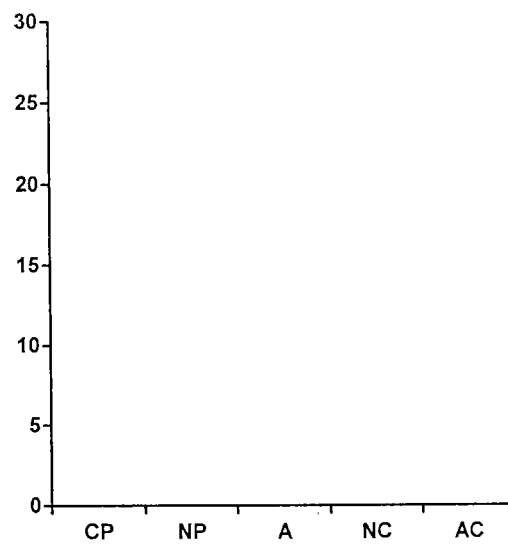
-17. ชอบคิดและทำมากกว่าพูด
-18. ชอบพึ่งพาตนเอง
-19. ชอบคิดริเริ่มและสร้างสรรค์
-20. กระตือรือร้นต่อสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ
-21. ชอบความตื่นเต้นและการผจญภัย
-22. ชอบชีวิตที่สนุกสนานร่าเริง
-23. ชอบชีวิตอิสระเสรี ไม่ชอบให้ใครบีบบังคับ
-24. ชอบชีวิตที่สบายไม่จริงจัง
-25. ชอบคล้อยตามคนอื่น
-26. เอาใจคนเก่ง
-27. ชอบการประนีประนอมไม่ขัดใจใคร
-28. ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ง่าย
-29. รู้สึกไม่สบายใจเมื่อต้องขัดแย้งกับคนอื่น
-30. ชอบคิดมากเมื่อทำความผิดหรือขัดใจใคร

เมื่อทำแบบประเมินเสร็จแล้ว ให้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. แบ่งลักษณะในแบบประเมินทั้ง 30 ข้อ ออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้ 1 - 6, 7 - 12, 13 - 18, 19 - 24 และ 25 - 30
2. รวมคะแนนที่ท่านประเมินตัวเองไว้ในแต่ละส่วน ท่านจะได้คะแนน 5 ชุด
3. เอาคะแนนทั้ง 5 ชุด ไปทำกราฟแท่ง
4. กำหนดภาวะบุคลิกภาพได้แท่งกราฟ จะได้บุคลิกภาพ 5 ลักษณะ ดังนี้
 - คะแนนชุดที่ 1 หมายถึง CP (Critical Parent)
 - คะแนนชุดที่ 2 หมายถึง NP (Nurturing Parent)
 - คะแนนชุดที่ 3 หมายถึง A (Adult)
 - คะแนนชุดที่ 4 หมายถึง NC (Natural Child)
 - คะแนนชุดที่ 5 หมายถึง AC (Adapted Child)
5. นำกราฟแท่งที่ได้มาเปรียบเทียบกับรูปทรง หรือความสูงใกล้เคียงกับแบบบุคลิกภาพ 5 แบบที่ให้ไว้ ว่าท่านมีบุคลิกภาพแบบใด

กระดาศำตอบ

						รวม
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	
13	14	15	16	17	18	
19	20	21	22	23	24	
25	26	27	28	29	30	

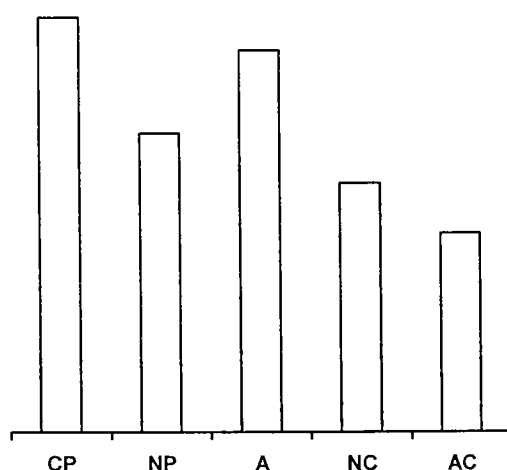
บุคลิกภาพแบบที่ 1

บุคลิกภาพคนใจดำ

คนใจดำจะมี CP สูง และ AC ต่ำกว่าภาวะอื่น ๆ คนใจดำจะมีอยู่ 2 ประเภท คือ ใจดำแต่ฉลาด (A) สูง พวกนี้ใจดำ แต่มีสติ มีเหตุผล ปล่อยใจตัวเองได้ดี เอาตัวรอดได้ ไม่เสียจริตได้ง่าย อีกประเภทหนึ่ง ใจดำแต่โง่ และอ่อนแอ พวกนี้มักก้าวร้าวรุนแรงและเสียจริตได้ง่าย

NP สูงมากเกินไป (สูงกว่า A หรือเกิน 30 คะแนน) จะเป็นคนมีเมตตาสูง และจะสงสารขอความช่วยเหลือคนอื่นจนตัวเองเดือดร้อน อึดอัด คนที่ได้รับความช่วยเหลือก็อึดอัด

NP ต่ำเกินไป ต่ำกว่า CP เป็นคนใจร้ายใจดำ ไร้น้ำใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

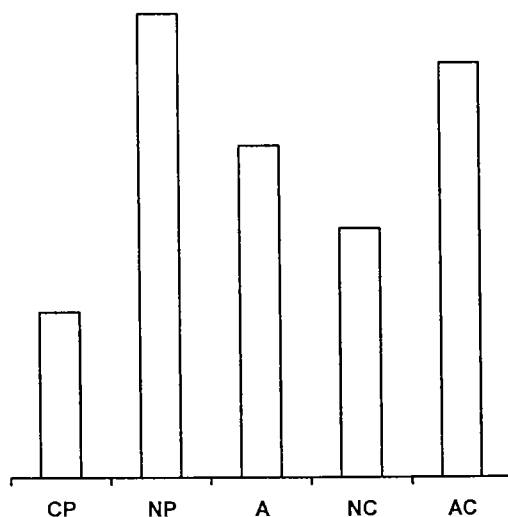

บุคลิกภาพแบบที่ 2
บุคลิกภาพคุณแม่คนเก่ง

จะมี NP และ AC สูงกว่าแทบใด ๆ ทำให้เป็นคนที่ตั้งใจดี ทั้งชีวิตกังวล ชอบห่วงใยความรู้สึก และชอบเอาใจคนอื่น ไม่ค่อยสนใจความสุขของตนเอง ครู และนักสังคมสงเคราะห์จะอยู่ในกลุ่มนี้

A สูงเกินไปจะกลายเป็นคนชอบใช้สมองอยู่ตลอดเวลาขาดชีวิตชีวาแบบเครื่องจักรขาดความสัมพันธ์กับผู้อื่น

ถ้า A ต่ำเกินไป ต่ำกว่าครึ่ง จะขาดเหตุผลใช้แต่อารมณ์ชอบพึ่งพา ไม่เป็นตัวของตัวเองชักจูงได้ง่าย

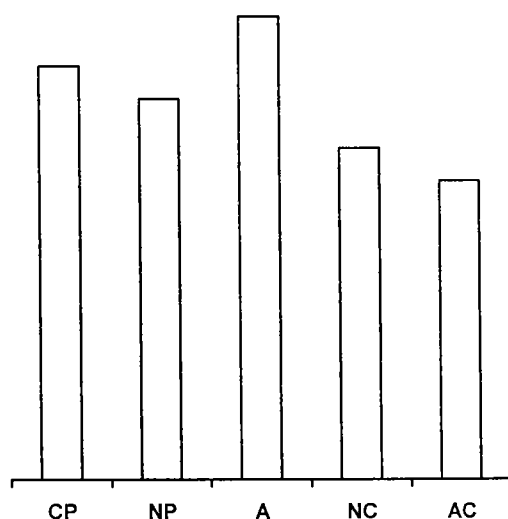
บุคลิกภาพแบบที่ 3

บุคลิกภาพนักวิชาการ

บุคคลที่เป็นนักวิชาการ นักวิทยาศาสตร์ ศาสตราจารย์สติเฟื่อง มักจะมีจุดเด่น คือ A สูงทำให้เป็นคนชอบคิดค้น แก้ปัญหา พิสูจน์ทฤษฎี ทำให้ชีวิตเคร่งเครียด สันโดษ แยกตัว พุดน้อย NC ต่ำ ไม่ชอบสูงส่งกับใคร บางครั้งดื้อรั้นเชื่อมั่นในตนเอง (CP สูง AC ต่ำ) และดูเหมือนไม่มีน้ำใจ (NP) ต่ำ เป็นชายจะถูกภรรยาหย่าร้าง เป็นหญิงจะไม่ได้แต่งงาน

NC ถ้าสูงมากเกินไป เกิน 30 คะแนน หรือสูงกว่า A จะเป็นคนชอบสนุกสนาน จี๋เล่น ขาดสมาธิ ไม่น่าเชื่อถือ เจ้าชู้ เพราะชอบเปลี่ยนแปลงบ่อยๆ ขาดหลักเกณฑ์ของชีวิต จิตใจ รวนเร

ถ้า NC ต่ำเกินไป ต่ำกว่า AC หรือต่ำกว่าครึ่ง จะเป็นคนซึม คิดมาก ย้ำคิดย้ำทำ ยึดมั่น

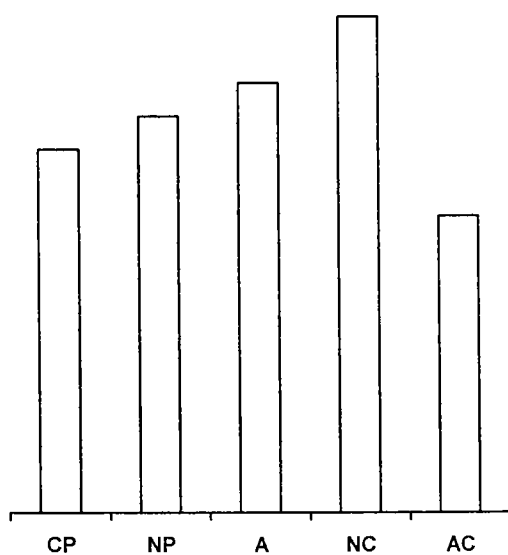
บุคลิกภาพแบบที่ 4

บุคลิกภาพคอนฮวน

คอนฮวนสุภาพบุรุษนักรัก ใช้ชีวิตแบบเจ้าสำราญ กระล่อนใจดำเมื่อต้องการจะเลิกรักแต่ช่างเอาใจถ้าต้องการเอาชนะใจผู้หญิง

AC ถ้าสูงมากสูงกว่า NC หรือเกิน 30 คะแนน จะเป็นคนชอบประนีประนอม ไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบวิตกกังวลกลัวเหตุการณ์ล่วงหน้า กังวลต่อความรู้สึกของผู้อื่น

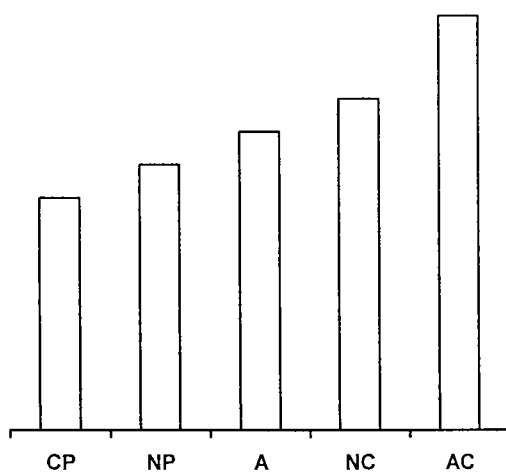
ถ้า AC ต่ำเกินไป ต่ำกว่า CP จะเป็นคนดื้อรั้น ไม่ยอมคน ไม่ยืดหยุ่นใจแข็งชอบเอาชนะ บิดเถิอระเบียบกฎเกณฑ์มากเกินไป

บุคลิกภาพแบบที่ 5

บุคลิกภาพที่ไม่เป็นตัวของตัวเอง

จากการวิจัยซ้ำ ๆ หลายครั้ง พบว่าเป็นคนประเภทไม่เป็นตัวของตัวเอง ถูกชักจูงได้ง่าย เสพติดได้ง่าย ผู้หญิงที่ถูกคลุมถุงชน หรือชายที่เสพติดได้ง่าย AC สูงมากไม่เป็นตัวของตัวเอง อ่อนแอ

เอกสารชุดที่ 4
ตอนที่ 2

แบบทดสอบท้ายบทเรียน

แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

1. ภาวะต่อไปนี้ เป็น สภาวะส่วนตัว (Ego State) ในตัวบุคคล ยกเว้น ภาวะใด

ก. ภาวะแบบพ่อแม่	ข. ภาวะแบบผู้ใหญ่
ค. ภาวะแบบเด็ก	ง. ภาวะแบบอัตโนมัติ
2. ผู้ที่มีบุคลิกภาพเปรียบเสมือนเสาหิน ไม่ใช่ความรู้สึกเป็นเกณฑ์ คือบุคคลที่มีภาวะใด

ก. แบบผู้ใหญ่	ข. พ่อแม่แบบควบคุม
ค. พ่อแม่แบบประทับประคอง	ง. แบบเด็กที่ได้รับการปรับมาแล้ว
3. ภาวะของบุคคลในส่วนของความอ่อนโยน เมตตากรุณา มีความจริงใจต่อผู้อื่น คือภาวะใด

ก. พ่อแม่แบบควบคุม คำหิ	ข. พ่อแม่แบบประทับประคอง
ค. แบบผู้ใหญ่	ง. แบบเด็กที่ได้รับการปรับมาแล้ว
4. “นี่คุณ จบปริญญาตรีได้ยังไง คำว่า โอกาส ก็ยังพิมพ์ผิด ไปแก้มานะ” เป็นคำพูดออกมาจากภาวะใด

ก. พ่อแม่ที่ประทับประคองให้โอกาส	ข. เด็กที่เป็นธรรมชาติเพราะพูดตามความรู้สึก
ค. พ่อแม่แบบเข้มงวด คำหิ	ง. ผู้ใหญ่ที่เป็นเจ้านาย
5. การใส่ใจทางลบ มีผลต่อคนเราอย่างไร

ก. รู้สึกถูกลดคุณค่า และหมดกำลังใจ	ข. ผู้ถูกใส่ใจจะพยายามเอาใจใส่งาน
ค. ผู้ถูกใส่ใจจะไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบ	ง. ผู้ถูกใส่ใจจะพยายามปรับปรุงตนเอง
6. ความต้องการการใส่ใจในวัยเด็ก ซึ่งมีอิทธิพลจากต่อมไพเนียล คือความต้องการในลักษณะใด

ก. การได้รับคำชมเชย	ข. การสัมผัสและตักต้อน
ค. ความสนใจ	ง. การใส่ใจ
7. คำพูดที่ว่า “ฉันจะยินดีมาก ถ้าเธอสอบได้คะแนนดีกว่านี้” จัดเป็นคำพูดให้ การใส่ใจแบบใด

ก. แบบให้ผลทางลบ	ข. แบบให้ผลทางบวก
ค. แบบมีเงื่อนไข	ง. แบบพิธีการ

15. ลูก : แม่หนูกินช็อกโกแลตได้ไหม

แม่ : ไม่ได้หรอก แล้วก็อย่ามายุ่ง ไม่เห็นหรือว่าแม่กำลังทำงาน ไป....ไป

คำสนทนานี้จัดเป็นการสื่อสารแบบใด

ก. แบบซ่อนเร้น

ข. แบบขัดแย้ง

ค. แบบคล้อยตาม

ง. แบบมีเงื่อนไข

เอกสารหมายเลข 4.2

ตอนที่ 2

กระดาษคำตอบ

แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

ชื่อ แผนก รหัส

วันที่ เดือน พ.ศ.

หมายเลข ข้อสอบ	ตัวเลือก	ถูก	ผิด	คะแนน	เกณฑ์ที่กำหนด
1					ถ้าทำข้อสอบถูก 12 ข้อ หรือได้คะแนน 80 % ขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์ ถ้าทำข้อสอบถูกน้อยกว่า 12 ข้อ หรือได้คะแนนต่ำกว่า 80% ถือว่า ไม่ผ่านเกณฑ์ให้ทำการทบทวนบทเรียนตอนนี้ใหม่จนกว่าจะสามารถทำแบบทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนด
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					

คะแนนที่ได้		
คะแนนเต็ม		15
ผ่าน	ไม่ผ่าน	

เอกสารหมายเลข 4.3

ตอนที่ 2

เฉลยคำตอบและเกณฑ์การประเมินผลแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

สำหรับอาจารย์

เฉลยคำตอบ		ตารางเทียบคะแนนเป็นเปอร์เซ็นต์และเกณฑ์		
ข้อ	คำตอบ	คะแนน	เปอร์เซ็นต์	เกณฑ์ที่กำหนด
1	ง	15	100	ถ้าทำข้อสอบถูก 12 ข้อ หรือได้คะแนน 80 % ขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์ให้ผ่านไปศึกษาบทเรียนต่อไป ถ้าทำข้อสอบถูกน้อยกว่า 12 ข้อ หรือได้คะแนนน้อยกว่า 80% ถือว่า ไม่ผ่าน ให้ทำการทบทวนบทเรียนใหม่จนกว่าจะสามารถทำแบบทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนด
2	ก	14	93.20	
3	ข	13	86.60	
4	ค	12	80.00	
5	ก	11	73.20	
6	ข	10	66.60	
7	ค	9	60.00	
8	ง	8	53.20	
9	ข	7	46.60	
10	ข	6	40.00	
11	ค	5	33.20	
12	ก	4	26.60	
13	ค	3	20.00	
14	ง	2	13.20	
15	ข	1	6.60	

ตอนที่ 3

เทคนิควิธีการสร้างมิตร

บทนำ

เทคนิควิธีการสร้างมิตร

จุดมุ่งหมาย เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้การสอนนี้แล้วนักศึกษาสามารถ

1. อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจิตวิทยาสังคม
2. อธิบายและวิเคราะห์ความหมายของกระบวนการสังคมประกิต
3. อธิบายและวิเคราะห์ความสำคัญของกระบวนการสังคมประกิตต่อสังคม
4. ระบุแนวทางการสร้างมนุษยสัมพันธ์
5. อธิบายวิธีใช้เทคนิควิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์
6. ระบุหลักธรรมที่สอดคล้องกับมนุษยสัมพันธ์

เอกสารหมายเลข 3.2

ตอนที่ 3

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมบังคับ ให้นักศึกษาทุกคนทำกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความรู้เบื้องต้น ความหมาย และขอบข่ายของจิตวิทยาสังคม จากเอกสาร แล้วตอบคำถามในบัตรกิจกรรม (ตามเอกสารหมายเลข 3.4)
2. ฟังคำบรรยายเรื่อง “สังคมประชิด” ตามเอกสาร
3. วิเคราะห์ความสำคัญของกระบวนการสังคมประชิดต่อสังคม ในบัตรกิจกรรม (ตามเอกสารหมายเลข 3.4)
4. ศึกษายุทธวิธีเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์จากแผ่นโปรงใส โดยมีอาจารย์เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะ สรุป

กิจกรรมเลือก ให้นักศึกษาเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 กิจกรรม

1. กิจกรรม “ทายใจ”
2. กิจกรรม “พัฒนาความเข้าใจผู้อื่น”
3. กิจกรรม “คุณเป็นเพื่อนแบบไหน”
4. นักศึกษาเสนอกิจกรรมอื่นๆ ที่สนใจ

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสารเนื้อหาประกอบการศึกษา
2. แผ่นโปรงใสเรื่อง “ยุทธวิธีเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์”
3. เครื่องฉายข้ามศีรษะ
4. แบบกิจกรรมต่างๆ

เทคนิควิธีการสร้างมิตร

หลักความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจิตวิทยาสังคม

จุดเริ่มต้นของการศึกษาจิตวิทยาสังคม (Social Psychology) คือ ความพยายามศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของมนุษย์ และพฤติกรรมของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม เพื่อจะตอบคำถามที่ว่า ทำไมมนุษย์ต้องติดต่อสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน และอยู่ร่วมกันเป็นสังคม จิตวิทยาสังคมเป็นสาขาหนึ่งของวิชาการศึกษาทางสังคมศาสตร์ โดยมุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมมนุษย์ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระตุ้นทางสังคม

ความหมายของจิตวิทยาสังคม (Social Psychology)

จิตวิทยาสังคม (Psychology) หมายถึง ศาสตร์ หรือวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ และสัตว์โดยทั่วไป

สังคม (Social) หมายถึง กลุ่มชน สถาบัน องค์กร ตลอดจนชนบทรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรมที่ยึดถือปฏิบัติกันมา

ดังนั้น จิตวิทยาสังคม หมายถึง ศาสตร์แขนงหนึ่งที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ อันเป็นผลสะท้อน หรืออิทธิพลทางสังคม เพื่อก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจสามารถทำนาย และควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายของจิตวิทยาสังคม

ลินด์เกรน (Lindgren) ได้แบ่งขอบข่ายของจิตวิทยาสังคมตามระดับของพฤติกรรมเป็น 3 ระดับ คือ

1. พฤติกรรมระดับบุคคล (Individual Behavior) ในระดับนี้มุ่งศึกษาในด้านทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ แรงจูงใจ ตลอดจนลักษณะนิสัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ต้องการโดยเฉพาะเพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมของเขา และนำไปสู่ความเข้าใจพฤติกรรมของบุคคล
2. พฤติกรรมระหว่างบุคคล (Interpersonal Behavior) จัดเป็นพฤติกรรมโต้ตอบระหว่างบุคคล ซึ่งจัดว่ามีความสำคัญมากที่สุด เพราะเป็นการเกี่ยวข้องระหว่างบุคคลนี้เอง อาจเป็นการกำหนดพฤติกรรมของบุคคลต่อไปในสังคม ส่วนใหญ่มาจากการอบรมเลี้ยงดู ตลอดจนสื่อมวลชน ซึ่งมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความเชื่อ ความรัก ความก้าวร้าว การแข่งขัน ความขัดแย้ง เป็นต้น
3. พฤติกรรมระดับกลุ่ม (Group Behavior) เป็นการศึกษาพฤติกรรมที่แสดงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันภายในกลุ่มเดียวกัน หรือความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในระหว่างกลุ่ม ใน

เรื่องต่างๆเช่น จารีตประเพณี ค่านิยมของกลุ่ม ความเป็นผู้นำบทบาททางสังคม พฤติกรรม
กลุ่มจึงเป็นการศึกษาพฤติกรรมเป็นส่วนรวม (สุรางค์ จันทน์เอม. 2529 : 1-3)

ให้นักศึกษาทำกิจกรรมในบัตรกิจกรรม (เอกสารหมายเลข 3.4)

กระบวนการสังคมประภคิต (Socialization Process)

บุคคลเมื่อเริ่มเกิดเป็นทารก และเติบโตขึ้น เขาก็จะเริ่มเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเขาไปจนตลอดชีวิต การเรียนรู้ที่เขาได้รับมานี้ อาจจะได้มาโดยการอบรมสั่งสอนจากบุคคลอื่น หรือโดยการสังเกตจากบุคคล และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะบุคคลสามารถรับรู้ต่อสิ่งต่าง ๆ ได้และสามารถคิดหาเหตุผลได้อีกด้วย

กระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ และยึดถือปฏิบัติร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นเป็นการพูด การประพฤติตามขนบธรรมเนียมประเพณี การกิน การอยู่ตลอดจนความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติจะเป็นแนวทางให้บุคคลสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างสุขสบาย สามารถมีชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี กระบวนการดังกล่าว เรียกตามภาษาจิตวิทยา ว่า “กระบวนการสังคมประภคิต” (Socialization Process)

กระบวนการสังคมประภคิตจึงเป็นกระบวนการอบรมเลี้ยงดูปะทะสังสรรค์ จัดเกล้า ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไป ให้สอดคล้องกับความคาดหวังของสมาชิกในกลุ่ม สถาบัน หรือองค์การ เมื่อบุคคลนั้นเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนสิ้นชีวิต

ตัวแทนของกระบวนการสังคมประภคิต

ในการสั่งสอนอบรมมนุษย์ให้รู้จักระเบียบของสังคมนั้น ต้องมีตัวแทนทำหน้าที่ถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ที่คาดหวังไปยังบุคคลที่เป็นสมาชิกใหม่นั้น ตัวแทนทางสังคม ได้แก่

1. ครอบครัว เป็นสังคมแรกสุดของบุคคล โดยมีบิดามารดา หรือสมาชิกในครอบครัว ทำหน้าที่ให้การอบรมเลี้ยงดูโดยตรง ซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการหล่อหลอมบุคลิกภาพของเด็กดั่งนั้น บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของเด็กจะคล้ายคลึงไปในแนวเดียวกับครอบครัว ไม่ว่าจะเป็น ความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ
2. เพื่อน เมื่อเด็กเริ่มโตขึ้นก็จะมีเพื่อนอาจเป็นเพื่อนเล่นชั่วครว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมโรงเรียน เด็กย่อมเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนที่เล่นด้วย เช่น เรียนรู้การรักพวกพ้อง ร่วมมือกัน แข่งขันกัน รู้กติกาการเล่น การอยู่ด้วยกัน เป็นต้น
3. โรงเรียน เป็นตัวแทนของสังคมที่ให้การศึกษอบรมอย่างมีแบบแผน เด็กได้เรียนรู้วิชาการ ปลูกฝังคุณธรรมความดี ระเบียบวินัย การรู้จักคิด รู้จักพูด ขนบธรรมเนียมประเพณี การวางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ฯลฯ
4. กลุ่มอาชีพ กลุ่มอาชีพต่างๆ ก็จะมีระเบียบปฏิบัติเฉพาะของตน สมาชิกใหม่ก็ต้องเรียนรู้ระเบียบปฏิบัติของอาชีพที่ตนเป็นสมาชิกด้วย

5. ตัวแทนศาสนา จัดเกลาพฤติกรรมบุคคลในแง่หลักศีลธรรม คำสอน ความประพฤติที่ถูกที่ควร ศาสนามีอิทธิพลด้านความเชื่อ และแนวคิดต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

6. สื่อมวลชน เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดเกลาทางสังคมด้านต่าง ๆ ความเชื่อ ค่านิยม แบบอย่างของความประพฤติ (ไวรรัช เจียมบรรจง. 2522 : 47-50)

ให้นักศึกษาทำกิจกรรมในบัตรกิจกรรม (ตามเอกสารหมายเลข 3.4)

ยุทธวิธีเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม จะอยู่คนเดียวในโลกไม่ได้ จึงต้องมีการติดต่อกับบุคคลอื่นเสมอ ๑การที่เราจะอยู่ในโลกนี้ได้อย่างมีความสุข เราต้องเป็นผู้เข้าหาสังคม มีสัมพันธภาพที่ดี มนุษยสัมพันธ์จึงเกิดขึ้น

ความหมายของมนุษยสัมพันธ์

มนุษยสัมพันธ์ มาจากคำว่า มนุษย์ + สัมพันธ์ เมื่อนำมาสมaskan ก็หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือระหว่างกลุ่ม หรือระหว่างบุคคลกับกลุ่ม อย่างไรก็ตาม มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมาย คือ

- มนุษยสัมพันธ์เป็นวิธีการที่ก่อให้เกิดวัตถุประสงค์ และจงใจให้คนในกลุ่มได้ร่วมกันทำงานอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพ โดยมีความพึงพอใจในทางเศรษฐกิจและสังคม
- มนุษยสัมพันธ์ คือ การรวมคนให้ทำงานร่วมกันในลักษณะที่มุ่งให้เกิดความร่วมมือ ประสานงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้บังเกิดผลบรรลุตามเป้าหมาย
- มนุษยสัมพันธ์ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยใช้ศิลปะในการที่จะเข้ากับคน โดยให้ชนะใจคน ครองใจคน ให้เขาร่วมมือกับเราด้วยความเต็มใจ และรู้สึกเป็นสุข
- มนุษยสัมพันธ์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยศาสตร์และศิลป์ในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่เมตตา ความจงรักภักดี และความร่วมมือ

จึงสรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์ เป็นศาสตร์และศิลป์ในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ในการปฏิบัติงาน หรือ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (จรูญ ทองถาวร. 2533 : 2)

มนุษยสัมพันธ์ เป็นศาสตร์เพราะมีหลักการทฤษฎี สามารถสอนให้เป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีได้

มนุษยสัมพันธ์ เป็นศิลป์เพราะบางคนต้องอาศัยพรสวรรค์ โดยไม่ต้องศึกษา แต่มีความสามารถที่จะทำตนให้เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีได้

ธรรมชาติของมนุษย์

การที่เราจะสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นกับบุคคล เราควรทำความเข้าใจกับธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ไม่ชอบให้ใครตำหนิ
2. อยากมีชื่อเสียง
3. จะทำอะไรสำเร็จก็ต่อเมื่อมีความต้องการ
4. สนใจตัวเองมากกว่าตัวของคนอื่น
5. ชอบคนหน้ายิ้มมากกว่าหน้าบึ้ง
6. มีความสนใจในชื่อของตนเอง
7. ต้องการให้คนอื่นฟังเมื่อตนพูด
8. ชอบให้คนอื่นพูดในเรื่องที่ตนสนใจ
9. ไม่ชอบให้ใครโต้เถียง
10. อยากให้คนอื่นเห็นด้วยกับความคิดของตน
11. ชอบเห็นการรับผิดชอบเมื่อทำผิด
12. ต้องการความเป็นกันเอง
13. อยากให้คนอื่นยอมรับว่าตนมีค่า

ประโยชน์ของการมีมนุษยสัมพันธ์

มนุษยสัมพันธ์ เป็นการศึกษาค้นคว้าที่จะอยู่ร่วมกัน ประกอบกิจการงานร่วมกัน และมีสัมพันธภาพต่อกัน ประโยชน์ของการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พอสรุปได้ดังนี้

1. ทำให้เกิดความราบรื่นในการคบหาสมาคม มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน
2. ทำให้เกิดความพอใจ ยินดี ในการปฏิบัติงาน
3. ทำให้เกิดความสามัคคี รักใคร่ ประองคองกัน
4. ทำให้เกิดความสำเร้งในงานที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน
5. ทำให้เกิดปัจจัยในการเพิ่มผลผลิต
6. เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา และความขัดแย้ง

ยุทธวิธีเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์

ยุทธวิธีเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์มีหลายวิธี ไม่ใช่สูตรสำเร็จ เป็นเพียงแนวคิด เพื่อนำไปสู่การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเท่านั้น

1. การรู้จักตนเอง สิ่งที่เราควรตรวจสอบ และวิเคราะห์เกี่ยวกับตัวเรา ได้แก่
 - ความรู้ความสามารถ
 - บุคลิกภาพ อุปนิสัย
 - สุขภาพอนามัย
 - หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ตำแหน่งในสังคม

- สภาพความเป็นอยู่ สภาวะเศรษฐกิจ

เมื่อสามารถตรวจสอบตัวเองได้แล้ว เราก็จะมีช่องทางแก้ไขตนเอง ปรับปรุง
คุณภาพชีวิตของเราให้ดีขึ้น ดังที่ท่านพุทธทาสภิกขุ กล่าวว่า

จงรู้จัก	ตนเอง	คำนี้หมาย
ว่าค้นพบ	แก้วได้	ในตัวท่าน
หานอกตัว	ทำไม	ให้ป่วยการ
ดอกบัวบาน	มีมณี	ที่เอกอุคม
เพื่อนมนุษย์	ค้นหา	มาให้ได้
การตรัสรู้	หรือรู้	สิ่งใดใด
ล้วนมาจาก	ความรู้	ตัวตนเอง

2. ความเข้าใจผู้อื่น

การที่เราจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความสุข จำเป็นต้องเข้าใจความรู้สึก พฤติกรรม
ของผู้ที่เราอยู่ด้วย จอห์น ลุฟท์ (John Luft) และแฮร์รี อิงแฮม (Harry Ingham)
นักจิตวิทยาชาวอเมริกาได้คิดค้น ทฤษฎีการเข้าใจถึงสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลเรื่อง
ทฤษฎีหน้าต่างโจฮารี (Johari Window) ตามทฤษฎีนี้ได้กำหนดแบบจำลองในบุคคล
คนหนึ่งไว้ว่า จะประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ส่วนที่เปิดเผย
- ส่วนที่ 2 ส่วนม่านบังตา
- ส่วนที่ 3 ส่วนซ่อนเร้น
- ส่วนที่ 4 ส่วนอวิชชา

	ตนเองรู้	ตนเองไม่รู้
ผู้อื่นรู้	(1) เปิดเผย (Open Area)	(2) ม่านบังตา (Blind Area)
ผู้อื่นไม่รู้	(3) ซ่อนเร้น (Hidden Area)	(4) อวิชชา (The Area of Unknown)

ส่วนที่ 1 ส่วนที่เปิดเผย คือ พฤติกรรมและอารมณ์ในตัวบุคคลที่เป็นที่รู้และเข้าใจทั้งตนเองและผู้อื่น

ส่วนที่ 2 ส่วนม่านบังตา คือ พฤติกรรมและอารมณ์ในตัวบุคคล ที่ตนเองไม่ทราบแต่ผู้อื่นทราบ เพราะแสดงออกไปโดยไม่รู้สึกตัว แต่ผู้อื่นมองเห็นพฤติกรรมนั้น

ส่วนที่ 3 ส่วนซ่อนเร้น คือ พฤติกรรมที่ตัวเองทราบ แต่ผู้อื่นไม่ทราบ และจะพยายามปกปิด เกรงผู้อื่นรังเกียจ

ส่วนที่ 4 ส่วนอวิชชา คือ พฤติกรรมและอารมณ์ที่ไม่เป็นที่รู้จักเข้าใจทั้งตนเองและผู้อื่น ไม่มีใครรู้ และเข้าใจว่าทำไมจึงแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา

ในการรู้จักแรก ๆ ของมนุษย์นั้น ส่วนเปิดเผยจะเล็กมาก เมื่อคบไปนาน ๆ ส่วนที่ 1 จะขยายขึ้น และส่วนอื่นจะเล็กลงเพราะมีการเปิดเผยกัน จริงใจต่อกัน ทฤษฎีหน้าต่างโจฮารี (Johari Window) จึงเป็นวิธีการหนึ่งทำให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น

3. การวิเคราะห์การสื่อสารระหว่างบุคคล (Transactional Analysis)

การเข้าใจในบุคลิกภาพทั้ง 3 แบบที่มีอยู่ ความต้องการ การใส่ใจ (Stroke) โดยเฉพาะ การให้ความใส่ใจในทางบวก (Positive Stroke) การมีจุดยืนแห่งชีวิตแบบฉันดี-คุณก็ดี (I'm OK - You're OK) จะทำให้ปรับตัว พฤติกรรม ที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีได้

4. การให้

เป็นพฤติกรรมที่สำคัญในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ผู้ให้จะได้รับความซาบซึ้ง ประทับใจ ความจงรักภักดี และความรักใคร่จากผู้ที่เป็นฝ่ายรับ เพราะธรรมชาติของมนุษย์ย่อมมีความต้องการ ฉะนั้น จงให้สิ่งที่เขาต้องการก่อน แล้วเขาจึงจะให้สิ่งที่ท่านต้องการ สิ่งที่เราควรให้ได้แก่ ให้ความรัก ให้ขวัญกำลังใจ ให้ความเมตตา กรุณา ให้คำปรึกษาหารือ

5. ยกย่องชมเชย

มนุษย์มีความรู้สึกต่อตนเองว่า ตนมีคุณค่า มีความสำคัญ จึงควรให้การยกย่องชมเชยที่เหมาะสมแต่พอควร คือ

- ชมให้ตรงจุดที่เป็นความดีที่ควรยกย่อง
- ชมเชยยกย่องทุกครั้งเมื่อเขาทำสิ่งที่ดี
- จงชมด้วยความจริงใจ สุจริตใจ
- อย่าชมมากเกินไป
- จงชมในจุดที่เขาต้องการ และตั้งใจพยายามทำความดี
- จงกล่าวยกย่องชมเชยต่อหน้าคนอื่น
- จงยกย่องชมเชยให้สั้น กระชับและมีความหมาย

และควรเข้าใจศิลปะการดำเนินด้วย ต้องดำเนินอย่างสร้างสรรค์

6. รู้จักควบคุมอารมณ์

7. มีการพูด และการฟังที่ดี

ยุทธวิธีเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ เป็นวิธีการที่สร้างกลุ่มคณะ ให้สามารถทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งพอสรุปเป็นหลักพื้นฐานในการสร้างดังนี้

1. ยิ้มแย้ม
2. แจ่มใส
3. ตั้งใจสนทนา
4. เจรจาไพเราะ
5. สงเคราะห์เกื้อกูล

สิ่งสำคัญ จงมองโลกในแง่ดี ดังคำกลอนของท่านพุทธทาสภิกขุ

เขามีส่วน	เลวบ้าง	ช่างหัวเขา
จงเลือกเอา	ส่วนดี	เขามีอยู่
เป็นประโยชน์	โลกบ้าง	ยังน่าดู
ส่วนที่ชั่ว	อย่าไปรู้	ของเขาเลย
จะหาคน	มีดี	โดยส่วนเดียว
อย่ามัวเที่ยว	ค้นหา	สหายเอ๋ย
เหมือนเที่ยวหา	หนวดเต่า	ตายเปล่าเอ๋ย
ฝึกให้เคย	มองแต่ดี	มีคุณจริง

(สุพล วังสินธ์. 2538 : 35-40)

กิจกรรมเลือก

ให้นักศึกษาเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 กิจกรรม

1. กิจกรรม “ทายใจ”
2. กิจกรรม “พัฒนาความเข้าใจผู้อื่น”
3. กิจกรรม “คุณเป็นเพื่อนแบบไหนกันแน่”
4. นักศึกษาเสนอกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจ

เมื่อนักศึกษาทำกิจกรรมเลือกเสร็จแล้ว ให้ทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน และปฏิบัติตามเอกสารชุดที่ 4

สื่อการเรียนรู้ แบบกิจกรรมต่าง ๆ

บัตรกิจกรรม

1. จงตอบคำถามเกี่ยวกับจิตวิทยาสังคม

- จิตวิทยาสังคม เป็นศาสตร์ที่ศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับ

อันเป็นผลมาจากอิทธิพลทางสังคม

- การศึกษาทัศนคติของบุคคล จัดเป็นการศึกษาพฤติกรรมในระดับ

- พฤติกรรมในระดับ จัดว่ามีความสำคัญที่สุด

- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในการปฏิบัติต่อกันในสังคม คือ

- กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน สมาคมกริยาทหาร จัดเป็นพฤติกรรมในระดับ

2. การขัดเกลาและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์โดยตัวแทนต่าง ๆ ของสังคม มีผลต่อสังคมโดยรวมอย่างไร จงอธิบาย และยกตัวอย่าง ให้เห็นชัดเจน

[illegible]

กิจกรรม “หายใจ”

คนเรามักเข้าข้างตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเก่งไม่เก่งแค่ไหน โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ดู เพื่อพิสูจน์ด้วยตัวเอง แล้วค่อยตอบตัวเอง

คำสั่ง ให้เลือกข้อ ก. หรือ ข. ของแต่ละข้อ และวงกลมลงในบัตรกิจกรรมที่จัดไว้ (เอกสารหมายเลข 3.4)

1. ก. คุณเป็นคนเจ้าระเบียบ
ข. คุณเป็นคนที่ปล่อยอะไรไปตามเรื่องตามดวง
2. ก. คุณเข้านอนตามเวลา
ข. คุณรู้สึกขี้เกียจเข้านอนถ้ายังไม่คิดพอ
3. ก. คุณรู้สึกว่างงานอะไรต่อมิอะไรทำไมถึงมาสูมอยู่ที่ตัวคุณ
ข. คุณรู้สึกว่า คุณสามารถจัดการกับงานทุกเรื่องได้ด้วยดี
4. ก. คุณสนุกกับการเผชิญสิ่งไม่คาดคิดมาก่อนในธุรกิจ และเรื่องส่วนตัวเสมอ
ข. คุณโมโหอารมณ์เสีย เวลาที่มีสิ่งไม่คาดคิดเกิดขึ้น
5. ก. คุณไม่ค่อยเอาใจใส่เครื่องแต่งกายมากนัก
ข. คุณพิถีพิถันในเรื่องบุคลิกลักษณะเป็นพิเศษ
6. ก. คุณมักจะจำวันนัดผิด ๆ ถูก ๆ เสมอ
ข. คุณพิถีพิถันในเรื่องนัดมาก
7. ก. คุณคิดก่อนจะทำอะไรเสมอ
ข. คุณทำอะไรนุ่่มบ่ามโดยไม่กลัวผลที่ติดตามมา
8. ก. คุณไปตามนัดตรงเวลาเสมอ
ข. คุณคิดว่า การผัดนัดสัก 10-20 นาที ไม่ใช่เรื่องแปลกอะไร
9. ก. คุณพยายามหาแนวทางปรับปรุงงานของตนเสมอ
ข. คุณคิดว่างานที่ทำอยู่ก็เหนื่อยพอแรงแล้ว
10. ก. คุณระมัดระวังคำพูดของคุณเสมอ
ข. คุณพูดโดยไม่ยั้งปากยังคำ

การให้คะแนน

ให้คะแนน 5 คะแนน ทุกข้อที่ตอบตรงตามเลย

1. ก
2. ก
3. ข
4. ก
5. ข
6. ข
7. ก
8. ก
9. ก
10. ก

เกณฑ์

40-50 คุณไม่ต้องห่วงกังวลอะไรเลย เพราะคุณสามารถจัดการอะไรทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยดีเสมอ

25-35 คุณเป็นคนไม่ค่อยพิถีพิถันในบางครั้ง แต่ก็ไม่ถึงขนาดเกิดผลเสียอะไร คือเป็นคนที่พยายามทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุดเท่าที่นั่น

ต่ำกว่า 25 เห็นไหม บอกแล้วไงว่าคุณอาจจะช็อก หรือตกตะลึง เพราะคุณไม่มีวันทำอะไรได้สำเร็จเลย ขอให้ลองสำรวจตัวเอง และปรับปรุงตัวใหม่ (เจริญ ทองถาวร.

2533 : 38 - 39)

เกม “คุณเป็นเพื่อนแบบไหนกันแน่”

คุณเคยมองตัวเองหรือไม่ว่าคุณเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนมากน้อยเพียงใด แบบสอบถามนี้จะช่วยให้คุณรู้จักตนเอง และนำข้อคิดมาปรับปรุงตนให้เป็นเพื่อนที่ดีของสังคม

1. อรพรรณเพื่อนใหม่ที่คุณไม่ค่อยรู้จักเธอมากนัก จัดงานวันเกิดที่บ้านและชวนคุณไปร่วมงานทำให้คุณแปลกใจแต่คุณก็

- ก. ไปแต่หนีบเอาเพื่อนซี้ไปด้วย เผื่อไม่เจอคนรู้จักจะได้มีคนคุยด้วยแก้เหงา
- ข. ไม่ไปเด็ดขาด ขี้เกียจเสียเวลา ไม่สนิทสักหน่อยเสียค่าของขวัญ
- ค. ไป ถึงแม้จะไม่รู้จักใครมาก ถ้าเห็นกลุ่มไหนสนุกสนานเฮฮาจะได้ร่วมวงด้วย

2. เจมินา เป็นนักเรียนทุน เอ เอฟ เอส มาเรียนในชั้นของคุณ เป็นเวลา 1 ภาคเรียน คุณจึง.....

- ก. รอให้เพื่อน ๆ ไปศึกษานิสัยเธอสักพักแล้วค่อยหลอกลวงจากเพื่อนถ้านิสัยพอไปกันได้ ค่อยคบหาสมาคม
- ข. ทำหน้าที่เป็นไค้พาชมโรงเรียน เพราะเธอยังไม่มีเพื่อน
- ค. อย่างดีก็ว่าขี้เกียจเมื่อยมือ เคียวรู้หมดว่าเราพูดภาษาอังกฤษไม่เป็น

3. งานเลี้ยงอำลาเครื่องแบบนักศึกษา จะมีการเดินรำด้วยแต่ยังหาคู่คงไม่ได้เลย จนวินาทีสุดท้ายมีหนุ่มที่กลุ่มของคนตั้งฉายานายเฒ่า มาชวนคุณไปงาน คุณจะ.....

- ก. นอนร้องเพลง ถอดดีกว่า อยู่กับบ้าน แล้วบอกว่าปวดท้อง ยังดีเสียกว่าต้องควมนายเฒ่าต่อหน้าเพื่อนฝูง
- ข. ดีใจจนออกนอกหน้าในที่สุดเราก็เป็นที่ต้องการของสังคมถึงจะเป็นนายเฒ่าก็ยังดี
- ค. ไปกับนายเฒ่า แต่บอกเพื่อนว่า นายเฒ่าน่าสงสารเพราะขาดเพื่อน จึงต้องรับบทนางฟ้าสีรุ้งเข้ามาช่วยเหลือ

4. ศรีสมร เพื่อนสนิทของคุณ ไปสนิทชิดชอบกับพงศกร ซึ่งใคร ๆ ก็รู้ว่าเขาเป็นผีเสื้อราตรีชอบหลอกสาว ๆ คุณจะ

- ก. เตือนว่าไม่ควรจะไปกับพงศกรตามลำพัง เพราะยังไม่รู้จักกันดี
- ข. เตือนว่า ระวังจะเป็นดอกไม้ให้ผีเสื้อดูดกินน้ำหวาน
- ค. คิดว่าศรีสมรคงรักษาตัวเองได้ เพราะเธอก็โตแล้ว แลจะมีคนมาจีบก่อนเราเสียด้วย

5. เพื่อนร่วมห้องแนะนำให้คุณรู้จักกับบุญมี เพื่อนใหม่ที่มาจากอำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ คุณ.....

- ก. ไม่สนใจจะคบกับคนบ้านนอก เพราะเพื่อนชาวกรุงแสนเท่ก็มีอยู่แล้วมากมาย
- ข. ทักทายไปตามมารยาท แต่ทำเป็นมีรายงานมากจะได้ไม่ต้องดูแลคนเซย ๆ เสียเงินและเวลา
- ค. ชวนไปเที่ยววันหยุดนี้เสียเลย คุณชอบมีเพื่อน
6. นายอัมรินทร์ คิดตั้งชมรมดนตรีคนตาบอดขึ้นโดยนักดนตรีและนักร้องจะต้องใช้ผ้าผูกตาเวลาเล่นและร้องเพลง คุณคิดว่า
- ก. มีเรื่องดี ๆ ที่สร้างสรรค์อีกมากที่ควรทำไม่ใช่เรื่องไร้สาระแบบนี้
- ข. สนับสนุน เป็นชมรมที่พิเศษมาก ขอเข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วย
- ค. สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ถ้าไม่ทำให้ใครเดือดร้อน แต่ถ้าเป็นคุณต้องคิดอีกที
7. คุณกำลังทานอาหารกลางวันกับกลุ่มเพื่อนที่สนิทกันมากกว่า 10 ปี บังเอิญเพื่อนใหม่ที่ย้ายมาจากต่างจังหวัดยกถาดอาหารมาขอร่วมวงด้วย คุณจะ
- ก. ยินดี เพื่อนใหม่ก็เป็นเพื่อนเก่าได้ในวันข้างหน้า
- ข. สิ้นน้ำคุณฟ้องว่าไม่สบอารมณ์ แม้ปากคุณจะบอกว่ามันได้ก็ตาม
- ค. บอกให้นั่งได้เพราะเป็นเพื่อนห้องเดียวกันแต่เวลาคุยไม่สนใจจะคุยกับเธอเลย
8. มีเพื่อนเอาความลับของสุนัขมาบอกในกลุ่มคุณว่า พ่อของสุนัขเคยติดคุกเพราะฆ่าข่มขืนนักเรียนสาวสมัยเป็นหนุ่ม คุณฟังแล้ว
- ก. ขยะแขยงไม่อยากคบด้วย ทำใจไม่ได้
- ข. คบกับเธอต่อไป แม้ว่าจะเห็นหน้าสุนัขที่ไร ก็อดนึกถึงฆาตรกรบ้ากามไม่ได้สักที
- ค. ไม่เห็นแปลกอะไร พ่อกับลูกคนละคนกัน
9. เมื่อเพื่อนเชื้อเจ้าของคุณจัดงานปาร์ตี้ขึ้นในวังที่คุณอยากไปมานาน และส่งการ์ดมาเชิญแต่มีข้อแม้ว่า ต้องมีเพื่อนไปด้วย 1 คน คุณ.....
- ก. ชวนเพื่อนข้างบ้านที่อยากรู้จักแต่ไม่มีเหตุให้รู้จักกันเสียทีไปด้วย
- ข. เข้าวังทั้งทีโทรไปชวนเพื่อนเก่าเชื้อผู้ดี จะได้มีมารยาทมาดชมรมสักหน่อย
- ค. ไปรอนางาน คงมีบางคนที่หาคู่ไม่ได้บ้าง
10. การแบ่งกลุ่มทำงานในชั้น กลุ่มของคุณยังไม่ครบ เพราะขาดเพื่อนซี้ลาป่วย 1 คน นายสมชาย สุดเฉื่อยที่เฉื่อยทั้งร่างกายและจิตใจแถมยังประสาทอีก หากกลุ่มไม่ได้ คุณ
- ก. รีบบอกอาจารย์ว่า คนน้อยแต่สามารถทำงานได้ดีเท่ากลุ่มอื่น
- ข. ทำยังงี้ได้ เมื่อมันลงตัวอย่างนี้ ก็ต้องจำยอม
- ค. เปิดใจกว้าง ความคิดแปลก ๆ ก็อาจดีเหมือนกัน

ตารางให้คะแนน

ข้อ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ก	2	2	3	2	3	3	1	2	1	3
ข	3	1	1	3	2	1	3	3	3	1
ค	1	3	2	1	1	2	2	1	2	2

24-30 คุณมีจิตใจที่ค่อนข้างคับแคบ เห็นแก่ตัว ไม่ชอบคบหาสมาคมกับใคร ถ้าเขาไม่มีผลประโยชน์ให้ เป็นคนไม่แคร์สังคมและปากชาวบ้าน เพราะในส่วนลึกคุณดูถูกคนที่ด้อยกว่ามองโลกในแง่ร้ายเสมอ ทำให้มีเพื่อนน้อย ต้องหักใจกว้างมองโลกในแง่ดีบ้าง คุณจะมีเพื่อนฝูงที่พึงพาอาศัยและมีความสุข

17-23 ปกติแล้วคุณเป็นคนชอบมีเพื่อน และมองโลกในแง่ดี แต่เมื่อฟังคำพูดของนกกาก็พลอยทำให้เขวได้เช่นกัน เป็นคนค่อนข้างหุนเหวทั้ง ๆ ที่ใจกว้าง เพราะขาดความเชื่อมั่น ต้องหนักแน่น รู้จักคิด และตัดสินใจด้วยตนเอง คุณก็พร้อมที่เพื่อน ๆ อยากรับด้วย

10-16 ใคร ๆ ก็รักคุณ เพราะคุณเป็นเพื่อนที่ดี มีความอดทนมากมายมหาศาล รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นคนใจกว้าง จริงใจ มักนึกถึงคนอื่นก่อน จึงเป็นที่รักของเพื่อนฝูง แต่ควรคิดถึงตัวคุณเองบ้าง เพราะใจกว้างเกินไปบางครั้งก็จะทำให้เดือดร้อน (อนันตญา ประสงค์พร. 2538 : 58-61)

เกม “การพัฒนาความเข้าใจผู้อื่น”

จุดมุ่งหมาย

- เพื่อฝึกการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
- เพื่อพัฒนาความเข้าใจผู้อื่น เพื่อสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์

วิธีการ

- ศึกษาหลักการ
- ทำแบบฝึกหัด (ในบัตรกิจกรรม)

หลักการ

ในทางจิตวิทยา ได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลไว้ 3 ประเภท คือ

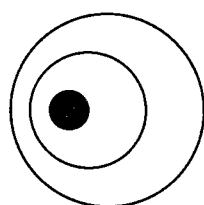
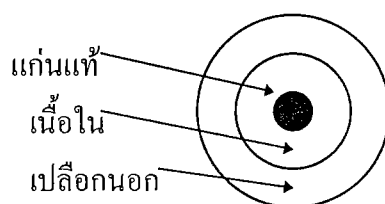
1. บุคลิกภาพแบบเก็บตัว ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม ไม่ชอบเข้าสังคม ชอบใช้ความคิด

และมีอารมณ์อ่อนไหว

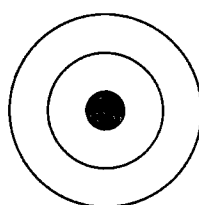
2. บุคลิกภาพแบบปกติ ไม่เก็บตัวมากเกินไป และไม่เข้าสังคมบ่อยเกินไป

3. บุคลิกภาพแบบชอบแสดงออก ชอบสนใจสิ่งแวดล้อม เข้าสังคม เปิดเผย

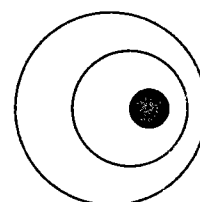
อารมณ์แจ่มใส

เก็บตัว

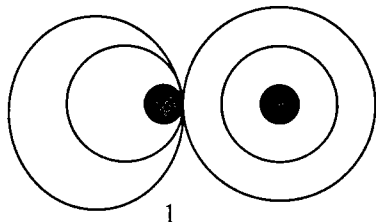
ปกติ

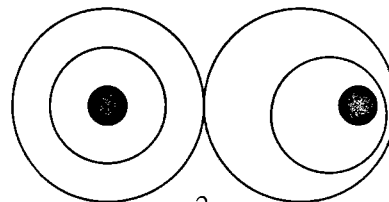
ชอบแสดงออก

คำถามและทำแบบฝึกหัดต่อไปนี้

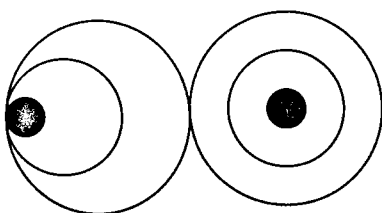
1. ในแต่ละคู่ใครมีแนวโน้มจะหักใครก่อน
2. ในแต่ละคู่ใครมีแนวโน้มจะเบี่ยงใครก่อน เมื่อคบกันไปนาน ๆ
3. คู่ใดมีแนวโน้มจะคบกันได้ดีที่สุด

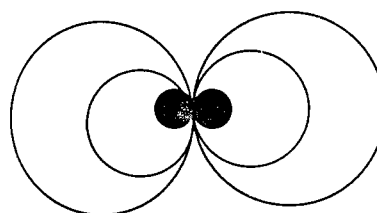
1

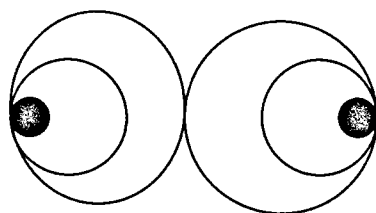
2

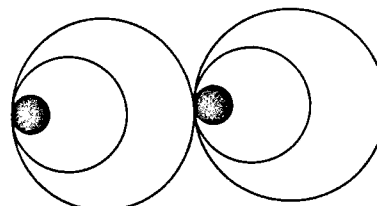
3

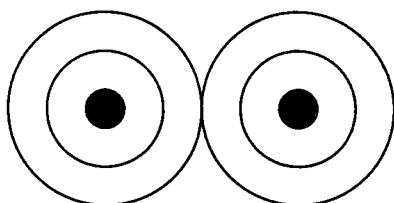
4

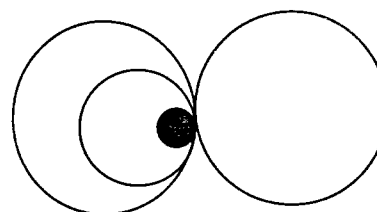
5

6

7

8

เอกสารหมายเลข 3.4

ตอนที่ 3

บัตรกิจกรรม

เกม “ทายใจ”

ข้อ	คำตอบ	คะแนน
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
รวม		

เกม “คุณเป็นเพื่อนแบบไหน”

ข้อ	คำตอบ	คะแนน
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
รวม		

เกม “การพัฒนาความเข้าใจผู้อื่น”

1. คู่ที่จะมีแนวโน้มทักทายก่อน คือ คู่ที่
2. คู่ที่มีแนวโน้มจะเบื่อกันก่อน เมื่อคบไปนานๆ คือ คู่ที่
3. คู่ที่มีแนวโน้มจะคบกันได้ดีที่สุดในที่สุด คือ คู่ที่

เอกสารชุดที่ 4
ตอนที่ 3

แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

1. จิตวิทยาสังคม เป็นศาสตร์ที่ศึกษาค้นคว้าในเรื่องใด
 - ก. พฤติกรรมของมนุษย์ และสัตว์
 - ข. ความรู้สึกนึกคิดการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ
 - ค. กลุ่มสังคมและการจัดระเบียบทางสังคม
 - ง. ความสัมพันธ์ของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม
2. การศึกษาพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อบุคคลอื่น ทางด้านทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อเป็นพฤติกรรมระดับใด
 - ก. ระดับบุคคล
 - ข. ระหว่างบุคคล
 - ค. ระดับกลุ่ม
 - ง. ระดับสังคม
3. การศึกษาพฤติกรรมที่มุ่งเน้นการนำไปสู่ความเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลเป็น การศึกษาระดับใด
 - ก. ระดับบุคคล
 - ข. ระหว่างบุคคล
 - ค. ระดับกลุ่ม
 - ง. ระดับส่วนรวม
4. กระบวนการสังคมประกิตคือกระบวนการใด
 - ก. การเรียนรู้ระเบียบของสังคม
 - ข. การเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์
 - ค. การเรียนรู้ความต้องการของมนุษย์
 - ง. การเรียนรู้ชีวิตของมนุษย์
5. ตัวแทนทางสังคมที่ทำหน้าที่สังคมประกิตตัวแทนใด ที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมบุคลิกภาพ มากที่สุด
 - ก. สื่อมวลชน
 - ข. อาชีพ
 - ค. ครอบครัว
 - ง. เพื่อน
6. คำตอบใดแสดงให้เห็นว่า มนุษย์สัมพันธ์มีความสำคัญต่อบุคคลมากที่สุด
 - ก. ประสานประโยชน์ แก้ปัญหาสังคม
 - ข. ช่วยให้รู้จักมารยาทในสังคม
 - ค. ช่วยให้ได้ความร่วมมือและสนับสนุน
 - ง. ช่วยให้ได้รับการยกย่องในสังคม

จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง
7. มนุษย์สัมพันธ์เป็นศาสตร์เพราะเหตุใด
 - ก. มีหลักการที่สามารถพัฒนาคนให้เป็นผู้มีมนุษย์สัมพันธ์
 - ข. เป็นศาสตร์ที่มีอยู่ในตัวคนไม่ต้องศึกษาก็มีมนุษย์สัมพันธ์ได้

- ก. เป็นหลักวิชาที่ว่าด้วยเรื่องของมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน
 ง. สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้
8. ลักษณะของบุคคลแบบใดที่ช่วยให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
- ก. มีความจริงใจ อุดหนุน
 ข. มีการให้แบ่งปันกัน
 ค. มีศีล สมาธิ ปัญญา
 ง. มีความละเอียด
9. วิธีการใดมิใช่วิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์
- ก. ทำให้เขารู้สึกผิดด้วยตนเอง
 ข. ยึดหลักกฎทองคำ
 ค. มีศีล สมาธิ ปัญญา
 ง. จงโต้แย้งเพื่อแสดงความสนใจ
10. บุคคลที่จะมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีคือคนที่มีจุดยืนแห่งชีวิตในลักษณะใด
- ก. เป็นบุคคลที่ขอความช่วยเหลือ
 ข. กระตือรือร้น กล้าเผชิญปัญหาจากคนอื่น
 ค. ใช้ชีวิตไปเรื่อยๆ ไม่มีจุดหมาย
 ง. มั่นใจเชื่อใจตนเองมากกว่าเชื่อผู้อื่น
11. ส่วนที่เป็นมานับังคา ตามทฤษฎี หน้าต่างโจฮารี คือพฤติกรรมแบบใด
- ก. พฤติกรรมที่เราแสดงออกโดยไม่รู้สีกตัวแต่ผู้อื่นเห็น
 ข. พฤติกรรมที่เป็นที่รู้ เข้าใจทั้งตนเองและผู้อื่น
 ค. พฤติกรรมที่ตนเองทราบดี แต่ผู้อื่นไม่ทราบ
 ง. พฤติกรรมที่ทั้งตนเองและผู้อื่นไม่รู้จักและเข้าใจ
12. การรู้จักตนเอง และเข้าใจผู้อื่น คือธรรมชาติของหลักธรรมในข้อใด
- ก. อริยมรรค 8
 ข. ฌราวาสธรรม 4
 ค. ทิศ 6
 ง. สัมปยุตธรรม 7
13. การยกย่องชมเชยในลักษณะใด ถูกต้องเหมาะสม
- ก. ชมให้ตรงจุดสั้น ๆ และมีความหมาย
 ข. ชมให้มาก ๆ เพื่อความหมายที่แจ่มชัด และปลอบปล้ำใจ
 ค. ชมกันเป็นส่วนตัว จะได้ไม่เป็นการทับถมผู้อื่น
 ง. ไม่ต้องชมทุกครั้งเสมอไป เพื่อไม่ให้หลงตัวเอง
14. การให้เป็นหลักที่ก่อให้เกิดสัมพันธอันดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมในข้อใด
- ก. อิทธิบาท 4
 ข. อริยสัจ 4
 ค. สังคหวัตถุ 4
 ง. ฌราวาสธรรม

15.

“เรามีส่วน	เลวบ้าง	ช่างหัวเขา
จงเลือกเอา	ส่วนดี	เขามีอยู่
เป็นประโยชน์	โลกบ้าง	ยังน่าดู
ส่วนที่ชั่ว	อย่าไปรู้	ของเขาเลย
จะหากัน	มีดี	โดยส่วนเดียว
อย่ามัวเที่ยว	ค้นหา	สหายเอ๋ย
เหมือนเที่ยวหา	หนวดเต่า	ตายเปล่าเอ๋ย
ฝึกให้เคย	มองแต่ดี	มีคุณจริง”

คำกลอนของท่านพุทธทาสภิกขุ ช่วยส่งเสริมให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพราะสอนให้บุคคล รู้จักอะไร

ก. การเลือกคบคน

ข. การมีจุดยืนแห่งชีวิตที่ถูกต้อง

ค. สอนให้ทำประโยชน์ต่อสังคม

ง. รู้จักคุณค่าของเวลาอย่าปล่อยให้
เปล่าประโยชน์

เอกสารหมายเลข 4.2

ตอนที่ 3

กระดาษคำตอบ
แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

ชื่อ

แผนก

รหัส.....

วันที่ เดือน พ.ศ.

หมายเลข ข้อสอบ	ตัวเลือก	ถูก	ผิด	คะแนน	เกณฑ์ที่กำหนด
1					ถ้าทำข้อสอบถูก 12 ข้อ หรือได้คะแนน 80 % ขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์ ถ้าทำข้อสอบถูกน้อยกว่า 12 ข้อ หรือได้คะแนนต่ำกว่า 80% ถือว่า ไม่ผ่านเกณฑ์ ให้ทำการทบทวนบทเรียนตอนนี้อย่างใหม่ จนกว่าจะสามารถทำแบบทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนด
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					

คะแนนที่ได้	
คะแนนเต็ม	15
ผ่าน	ไม่ผ่าน

เอกสารหมายเลข 4.3

ตอนที่ 3

เฉลยคำตอบและเกณฑ์การประเมินผลแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

สำหรับอาจารย์

เฉลยคำตอบ		ตารางเทียบคะแนนเป็นเปอร์เซ็นต์และเกณฑ์		
ข้อ	คำตอบ	คะแนน	เปอร์เซ็นต์	เกณฑ์ที่กำหนด
1	ง	15	100	ถ้าทำข้อสอบถูก 12 ข้อหรือได้คะแนน 80 %ขึ้นไปถือว่า ผ่านเกณฑ์ ให้ไปทำแบบประเมินผลหลังการเรียน ถ้าทำข้อสอบถูกน้อยกว่า 12 ข้อหรือได้คะแนนน้อยกว่า 80%ถือว่าไม่ผ่าน ให้ทำการทบทวนบทเรียนใหม่จนกว่าจะสามารถทำแบบทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนด
2	ข	14	93.20	
3	ก	13	86.60	
4	ก	12	80.00	
5	ค	11	73.20	
6	ค	10	66.60	
7	ก	9	60.00	
8	ข	8	53.20	
9	ง	7	46.60	
10	ข	6	40.00	
11	ก	5	33.20	
12	ง	4	26.60	
13	ก	3	20.00	
14	ค	2	13.20	
15	ข	1	6.60	

แบบประเมินผลหลังการเรียนรู้
เรื่อง
เทคนิคการครองใจคน

แบบทดสอบ
การประเมินผลหลังการเรียนรู้

1. กิริยาอาการที่แสดงออกเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ต่างๆ เรียกว่าอะไร

ก. ปฏิกริยาสัมพันธ์	ข. การรับรู้
ค. พฤติกรรม	ง. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. พฤติกรรมใดจัดเป็นพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้

ก. การเต้นของหัวใจ	ข. ความรัก
ค. ความดันของโลหิต	ง. การยีน
3. คำตอบต่อไปนี้เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดพฤติกรรม ยกเว้น คำตอบใด

ก. การสนใจ	ข. สาเหตุ
ค. จุดมุ่งหมาย	ง. การแสดงออกหรือการกระทำ
4. พฤติกรรมที่เกิดจากการมีจิตร่วมกัน เรียกว่าอะไร

ก. พฤติกรรมร่วม	ข. พฤติกรรมระหว่างบุคคล
ค. พฤติกรรมสังคม	ง. พฤติกรรมผูกพัน
5. สภาพที่ไม่สมดุล หรือภาวะการขาดที่เกิดขึ้นกับบุคคลนั้น เรียกว่าอะไร

ก. การสนใจ	ข. ความต้องการ
ค. แรงขับ	ง. การเรียนรู้
6. อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ในข้อใด ไว้

ความต้องการใดจัดเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน

ก. ความต้องการทางสรีระ	ข. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย
ค. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ	ง. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต
7. ภาวะภายในที่เป็นแรงผลักดัน และกำกับพฤติกรรมมนุษย์ให้บรรลุเป้าหมาย คืออะไร

ก. ความสนใจ	ข. เจตคติ
ค. แรงจูงใจ	ง. ความต้องการ

8. คำตอบใด จัดลำดับขั้นตอนแห่งการเกิดแรงงูใจได้ถูกต้อง
- ก. แรงขับ--> ความต้องการ--> พฤติกรรม-->ลดแรงขับ
 ข. แรงขับ--> พฤติกรรม--> ลดแรงขับ--> ความต้องการ
 ค. ความต้องการ--> พฤติกรรม--> แรงขับ--> ลดแรงขับ
 ง. ความต้องการ--> แรงขับ--> พฤติกรรม--> ลดแรงขับ
9. แรงงูใจที่เกิดขึ้นจากสัญชาตญาณและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต คือความต้องการในด้านใด
- ก. ความต้องการความรัก
 ข. ความต้องการการพักผ่อน
 ค. ความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ
 ง. ความต้องการการยอมรับ
10. การแปลความหมาย หรือการตีความจากการรับสัมผัสทางประสาทสัมผัสโดยอาศัยประสบการณ์เดิม เรียกว่าอะไร
- ก. เจตคติ
 ข. ความสนใจ
 ค. การรับรู้
 ง. การเรียนรู้
11. เมื่อเด็กหกล้ม คุณแม่ให้กำลังใจและชมว่าเก่งเมื่อไม่ร้องไห้ปรากฏว่าเด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จากที่เคยร้องไห้เมื่อหกล้ม มาเป็นไม่ร้องไห้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้จัดว่าเป็นผลอันเกิดจากอะไร
- ก. การเรียนรู้
 ข. การรับรู้
 ค. การสนใจ
 ง. กำลังใจ
12. พฤติกรรมต่อไปนี้ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ยกเว้น พฤติกรรมใด
- ก. วิถาล้างมือทุกครั้งก่อนรับประทานอาหาร
 ข. อารี ขับรถได้คล่องแคล่วปลอดภัย
 ค. วิทยาพูดภาษาต่างประเทศกับชาวต่างชาติ
 ง. ชาญชัยสามารถทำงานโดยไม่เหน็ดเหนื่อยหลังจากทานยา
13. ความรู้สึกทำที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีผลทำให้บุคคลพร้อมจะแสดงออกหรือกระทำต่อสิ่งนั้นตามความรู้สึกที่มีอยู่ เราเรียกความรู้สึกและทำที่นั้นว่าอะไร
- ก. ความพึงพอใจ
 ข. ความตั้งใจ
 ค. เจตคติ
 ง. ความคิดรวบยอด
14. การสรุปสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลสร้างขึ้น หรือสรุปจากเรื่องราว อาจได้มาจากการสังเกตเปรียบเทียบ การรวบรวม ฯลฯ เรียกว่าอะไร
- ก. ความเข้าใจ
 ข. ความตั้งใจ
 ค. การเรียนรู้
 ง. ความคิดรวบยอด

24. บุคคลที่ยอมรับการกระทำของตนเองมีความกระตือรือร้น ไม่หลบหลีกปัญหา มีเหตุผล และสร้างสรรค์ คือบุคคลที่มีจุดยืนแห่งชีวิตแบบใด

 - ก. ฉันไม่ดี-คุณดี
 - ข. ฉันดี-คุณก็ดี
 - ค. ฉันดี-คุณไม่ดี
 - ง. ฉันไม่ดี-คุณไม่ดี

25. คำตอบใดจัดว่าเป็นการเล่นเกม เพื่อกล่าวอ้างถึงคนอื่น โดยไม่ต้องรับผิดชอบ

 - ก. “ถ้าไม่เพราะเธอละก็”
 - ข. ราไม่ดีโทษพี่โทษกลอง
 - ค. “ฉันไม่มีอะไรจะต้องทำ เพราะเขา
 - ง. อุ่นเปรี้ยวมะนาวหวาน บอกว่าไม่ต้องทำ”

26. การเล่นเกมในลักษณะใด เป็นหนทางที่จะได้ การใส่ใจ

 - ก. นำสิ่งที่มีอยู่ในสมองมาใช้ทันที
 - ข. แสดงบทบาทที่ปรารถนาจะเป็น
 - ค. การติดต่อกันอย่างเปิดเผย
 - ง. กล่าวตำหนิผู้อื่นเสมอ

27. ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลที่ชอบดำเนิน ว่าผู้อื่นกับบุคคลที่ใช้เหตุผล มีรูปแบบใด

 - ก. การสนทนาจะดำเนินต่อไป
 - ข. มีลักษณะคู่ขนานกัน
 - ค. แบบเป็นมิตรกัน
 - ง. มีลักษณะตัดกันหรือขัดแย้งกัน

28. “เวลาที่โหม่งแล้วคะ”
“ไปดูเอาเองซิ”
คำสนทนาดังกล่าว เป็นการสื่อสารแบบใด

 - ก. แบบคล้อยตาม
 - ข. แบบพิธีการ
 - ค. แบบขัดแย้ง
 - ง. แบบมีเงื่อนไข

29. “ผมคิดว่า ถึงเวลาที่เราควรต้องปรับปรุงบางสิ่งบางอย่างแล้ว”
“เท่าที่ผมสังเกตดู เห็นว่าเราควรเริ่มที่ระบบการทำงานก่อน”
คำสนทนานี้ เป็นการสนทนาคล้อยตามกัน โดยใช้ภาวะใด

 - ก. ผู้ใหญ่
 - ข. เด็กที่ได้รับการปรับมาแล้ว
 - ค. เด็กที่เป็นธรรมชาติ
 - ง. พ่อแม่แบบให้กำลังใจ

30. ลูก : “แม่ หนูกินช็อกโกแลตนี้ ได้ไหม”
แม่ : “ไม่ได้หรอก แล้วก็อย่ายุ่ง ไม่เห็นหรือว่าแม่กำลังทำงาน ไป...ไป”
คำสนทนานี้ จัดเป็นการสื่อสารแบบใด

 - ก. แบบซ่อนเร้น
 - ข. แบบขัดแย้ง
 - ค. แบบคล้อยตาม
 - ง. แบบมีเงื่อนไข

45. การยกย่องชมเชยในข้อใดถูกต้องเหมาะสม

- ก. ชมให้ตรงจุด สั้น ๆ มีความหมาย
- ข. ชมให้มากเพื่อความหมายที่แจ่มชัด และปลอบปลื้มใจ
- ค. ชมกันเป็นส่วนตัว จะได้ไม่เป็นการทับถมผู้อื่น
- ง. ไม่ต้องชมทุกครั้งเสมอไป เพื่อไม่ให้หลงตัวเอง

เอกสารหมายเลข 5.2

กระดาศำตอบ การประเมินผลหลังการเรียน ชื่อ แผนก รหัส วัน เดือน พ.ศ.					
หมายเลข ข้อสอบ	ตัวเลือก	ถูก	ผิด	คะแนน	เกณฑ์ที่กำหนด
1					ถ้าทำข้อสอบถูก 36 ข้อ หรือได้คะแนน 80 % ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ ถ้าทำข้อสอบถูกน้อยกว่า 36 ข้อ หรือได้คะแนนต่ำกว่า 80 % ถือว่า ไม่ผ่านเกณฑ์ ให้ทำกิจกรรมในบทเรียนต่อไป
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					

หมายเลข ข้อสอบ	ตัวเลือก	ถูก	ผิด	คะแนน	เกณฑ์ที่กำหนด	
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
39						
40						
41						
42						
43						
44						
45						
					คะแนนที่ได้	
					คะแนนเต็ม	45
					ผ่าน	ไม่ผ่าน

เอกสารหมายเลข 5.3

เฉลยคำตอบและเกณฑ์การประเมินหลังการเรียน สำหรับอาจารย์				
เฉลยคำตอบ		ตารางเทียบคะแนนเป็นเปอร์เซ็นต์และเกณฑ์		
ข้อ	คำตอบ	คะแนน	เปอร์เซ็นต์	เกณฑ์ที่กำหนด
1	ค	45	100	ถ้าทำข้อสอบถูก 36 ข้อ หรือได้ คะแนน 80 % ขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์
2	ข	44	97.77	
3	ง	43	95.55	
4	ก	42	93.33	
5	ข	41	91.11	
6	ก	40	88.88	
7	ค	39	86.66	
8	ง	38	84.44	
9	ข	37	82.22	
10	ค	36	80	
11	ก	35	77.77	ถ้าทำข้อสอบถูกน้อยกว่า 36 ข้อ หรือ ได้คะแนนน้อยกว่า 80 % ถือว่า ไม่ผ่าน เกณฑ์ ให้ทำกิจกรรมในบทเรียน
12	ง	34	75.55	
13	ค	33	73.33	
14	ง	32	71.11	
15	ก	31	68.88	
16	ง	30	66.66	
17	ข	29	64.44	
18	ก	28	62.22	
19	ค	27	60	
20	ข	26	57.77	
21	ก	25	55.55	
22	ง	24	53.33	
23	ค	23	51.11	

เฉลยคำตอบ		ตารางเทียบคะแนนเป็นเปอร์เซ็นต์และเกณฑ์		
ข้อ	คำตอบ	คะแนน	เปอร์เซ็นต์	
24	ข	22	48.88	
25	ค	21	46.66	
26	ข	20	44.44	
27	ง	19	42.22	
28	ค	18	40	
29	ก	17	37.77	
30	ข	16	35.55	
31	ง	15	33.33	
32	ก	14	31.11	
33	ข	13	28.88	
34	ก	12	26.66	
35	ค	11	24.44	
36	ก	10	22.22	
37	ค	9	20	
38	ง	8	17.77	
39	ข	7	15.55	
40	ก	6	13.33	
41	ข	5	11.11	
42	ค	4	8.88	
43	ง	3	6.66	
44	ข	2	4.44	
45	ก	1	2.22	

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา
ที่มีต่อหน่วยการเรียนการสอน

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เทคนิคการครองใจคน							
คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่มีต่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เทคนิคการครองใจคน ตามระดับความหมายของตัวเลข ดังนี้ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด							
ข้อที่	ข้อความ	ความเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	หน่วยการเรียนรู้กำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้การสอนชัดเจน						
2	จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ระบุแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนได้						
3	หน่วยการเรียนรู้ช่วยให้การเรียนรู้เรื่องเทคนิคการครองใจคนเข้าใจยิ่งขึ้น						
4	หน่วยการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษามีความรู้ในเรื่องเทคนิคการครองใจคน						
5	หน่วยการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ และซื่อสัตย์ในการเรียน						
6	หน่วยการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ตามความสามารถของตนเอง						
7	กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้ช่วยให้การเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมาย						

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

วิเคราะห์ค่าความยากง่าย และอำนาจจำแนกของข้อสอบ

ข้อที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	%กลุ่มสูง	%กลุ่มต่ำ	ความยาก-ง่าย (%)	อำนาจจำแนก (%)
1	13	8	86.67	53.33	70.00	33.33
2	13	7	86.67	46.67	66.67	40.00
3	11	7	73.33	46.67	60.00	26.67
4	14	8	93.33	53.33	73.33	40.00
5	12	6	80.00	40.00	60.00	40.00
6	14	9	93.33	60.00	76.67	33.33
7	12	8	80.00	53.33	66.67	26.67
8	13	9	86.67	60.00	73.33	26.67
9	14	7	93.33	46.67	70.00	46.67
10	12	8	80.00	53.33	66.67	26.67
11	12	7	80.00	46.67	63.33	33.33
12	13	9	86.67	60.00	73.33	26.67
13	13	8	86.67	53.33	70.00	33.33
14	14	9	93.33	60.00	76.67	33.33
15	13	8	86.67	53.33	70.00	33.33
16	12	7	80.00	46.67	63.33	33.33
17	13	7	86.67	46.67	66.67	40.00
18	12	8	80.00	53.33	66.67	26.67
19	13	9	86.67	60.00	73.33	26.67
20	14	8	93.33	53.33	73.33	40.00
21	13	8	86.67	53.33	70.00	33.33
22	12	8	80.00	53.33	66.67	26.67
23	14	9	93.33	60.00	76.67	33.33
24	12	6	80.00	40.00	60.00	40.00
25	13	8	86.67	53.33	70.00	33.33
26	13	7	86.67	46.67	66.67	40.00
27	12	8	80.00	53.33	66.67	26.67
28	12	7	80.00	46.67	63.33	33.33
29	13	7	86.67	46.67	66.67	40.00
30	14	9	93.33	60.00	76.67	33.33
31	13	9	86.67	60.00	73.33	26.67
32	14	8	93.33	53.33	73.33	40.00
33	14	9	93.33	60.00	76.67	33.33
34	12	8	80.00	53.33	66.67	26.67
35	12	7	80.00	46.67	63.33	33.33
36	14	8	93.33	53.33	73.33	40.00
37	12	8	80.00	53.33	66.67	26.67
38	14	8	93.33	53.33	73.33	40.00
39	14	7	93.33	46.67	70.00	46.67
40	13	9	86.67	60.00	73.33	26.67
41	12	7	80.00	46.67	63.33	33.33
42	14	8	93.33	53.33	73.33	40.00
43	11	7	73.33	46.67	60.00	26.67
44	13	6	86.67	40.00	63.33	46.67
45	12	8	80.00	53.33	66.67	26.67

แสดงคะแนนที่นักศึกษาได้ จากการทดลองใช้แบบทดสอบ (ต่อ)

ข้อ คน	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
3	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1
6	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
7	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
8	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1
9	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
10	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
11	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1
12	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1
13	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0
14	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1
15	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1
16	1	0	1	0	0	1	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0
17	0	1	1	1	1	0	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1
18	0	1	1	0	0	1	0	1	1	0	1	0	1	1	0	1
19	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	0	1	0	1
20	0	1	0	1	1	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	0
21	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	1	0
22	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	1	1	0	1	0
23	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1
24	0	1	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	0
25	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0
26	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	1
27	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1
28	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	1	1	1
29	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1	0
30	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	1
Σ	20	20	22	22	20	20	23	18	19	21	21	19	21	23	22	22
p	0.67	0.67	0.73	0.73	0.67	0.67	0.77	0.60	0.63	0.70	0.70	0.63	0.70	0.77	0.73	0.73
q	0.33	0.33	0.27	0.27	0.33	0.33	0.23	0.40	0.37	0.30	0.30	0.37	0.30	0.23	0.27	0.27
pq	0.22	0.22	0.20	0.20	0.22	0.22	0.18	0.24	0.23	0.21	0.21	0.23	0.21	0.18	0.20	0.20

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

$$\begin{aligned}
 S_t^2 &= \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N} \\
 &= \frac{30 \times 31065 - (937)^2}{(30)^2} \\
 &= 59.979
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 r_{tt} &= \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t} \right] \\
 &= \frac{45}{45-1} \left[1 - \frac{9.44}{59.979} \right] \\
 &= 0.86176
 \end{aligned}$$

แสดงคะแนนที่นักศึกษาประเมินความคิดเห็นในการทดลองใช้ (ต่อ)

ข้อ คน	13	14	15	16	17	18	19	20	X	X ²
1	3	4	3	3	3	4	5	4	77	5929
2	4	3	3	4	4	4	5	5	81	6561
3	4	4	4	4	3	3	5	4	86	7396
4	3	4	4	4	3	4	4	4	80	6400
5	4	3	4	4	3	4	4	3	74	5476
6	4	4	3	3	3	4	5	3	76	5776
7	3	3	3	3	3	4	4	4	77	5929
8	4	3	4	4	4	4	4	4	76	5776
9	4	4	4	4	4	4	4	4	82	6724
10	3	4	3	3	3	3	4	4	77	5929
11	4	4	3	3	3	4	4	4	79	6241
12	3	3	4	4	4	4	4	4	86	7396
13	3	3	3	3	3	4	4	4	69	4761
14	4	4	4	4	4	5	5	4	85	7225
15	3	3	4	4	3	4	4	4	77	5929
16	3	3	3	4	3	4	4	4	83	6889
17	4	3	3	4	3	4	4	3	79	6241
18	4	4	4	4	3	4	4	4	78	6084
19	2	3	3	3	3	4	4	4	77	5929
20	4	4	4	4	3	4	4	4	86	7396
21	4	4	4	4	4	4	4	4	78	6084
22	3	3	4	4	3	4	4	4	80	6400
23	3	3	3	4	3	3	5	4	76	5776
24	3	3	3	4	4	4	5	4	79	6241
25	3	2	3	4	4	4	5	4	76	5776
26	4	4	3	4	4	4	5	4	84	7056
27	4	3	3	4	3	3	5	5	79	6241
28	4	3	4	4	4	4	4	4	81	6561
29	3	3	3	4	4	4	5	5	84	7056
30	3	3	3	4	4	4	5	5	81	6561
ΣX_i	104	101	103	113	102	117	132	121	2383	189739
ΣX_i^2	370	349	361	431	354	461	588	495		
s_i^2	0.32	0.30	0.25	0.18	0.24	0.16	0.24	0.23	$\Sigma s_i^2 =$	5.05

คะแนนประเมินผลก่อนการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
คนที่	X	X ²	คนที่	X	X ²
1	23	529	1	22	484
2	26	676	2	25	625
3	19	361	3	27	729
4	25	625	4	20	400
5	25	625	5	25	625
6	19	361	6	22	484
7	24	576	7	20	400
8	23	529	8	20	400
9	30	900	9	22	484
10	25	625	10	28	784
11	28	784	11	18	324
12	26	676	12	25	625
13	25	625	13	24	576
14	30	900	14	23	529
15	21	441	15	24	576
16	18	324	16	19	361
17	15	225	17	22	484
18	19	361	18	21	441
19	20	400	19	20	400
20	21	441	20	21	441
21	19	361	21	18	324
22	17	289	22	22	484
23	28	784	23	24	576
24	24	576	24	24	576
25	21	441	25	24	576
26	21	441	26	25	625
27	29	841	27	21	441
28	29	841	28	18	324
29	20	400	29	20	400
30	26	676	30	19	361
ΣX	696		ΣX	663	
ΣX^2		16634	ΣX^2		14859

ข้อที่	ความคิดเห็น ข้อความ	ความถี่				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8	กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาจากหน่วยการเรียนรู้การสอน					
9	กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้เป็นกิจกรรมที่หลากหลาย และส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์					
10	กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้มีความสุขสนุกสนานในการเรียน					
11	กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้ความเป็นอิสระในการเลือกตามความสนใจ					
12	การจัดลำดับของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา					
13	เวลาที่กำหนดไว้สำหรับการเรียนมีความเหมาะสม					
14	สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสม					
15	การประเมินผลหลังการเรียนรู้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้					
16	การประเมินผลหลังการเรียนรู้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา					
17	วิธีการต่างๆที่ใช้ในการประเมินผลมีความหลากหลาย					
18	วิธีการที่ใช้ประเมินผลมีความง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน					
19	นักศึกษาพอใจเกี่ยวกับการรับรู้ผลการเรียนทันทีที่เรียนจบในแต่ละเรื่อง					
20	นักศึกษาพอใจเกี่ยวกับการใช้หน่วยการเรียนรู้การสอนเป็นบทเรียนประกอบการเรียนวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม					

ภาคผนวก ง
ข้อมูลการคำนวณทางสถิติ

แสดงคะแนนที่นักศึกษาได้ จากการทดลองใช้แบบทดสอบ

ข้อ คน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0
3	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0
4	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
5	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1
6	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1
7	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
8	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
9	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1
11	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1
12	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1
13	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1
14	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
15	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0
16	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0
17	0	1	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	1	1
18	1	1	0	0	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1
19	1	0	0	1	0	1	1	0	1	1	0	1	0	0	1	1
20	0	1	0	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	0	1	0
21	1	0	0	1	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1
22	1	1	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	1	1	1	0
23	1	0	1	0	0	1	0	1	0	1	1	1	0	0	1	1
24	1	1	1	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	0	0
25	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1	1	0	1	0
26	0	1	1	0	1	0	1	0	0	1	1	1	0	1	0	1
27	0	0	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	0	1	0	0
28	1	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1
29	1	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0
30	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0
Σ	21	21	18	22	19	24	20	23	21	21	19	22	21	23	21	19
p	0.70	0.70	0.60	0.73	0.63	0.80	0.67	0.77	0.70	0.70	0.63	0.73	0.70	0.77	0.70	0.63
q	0.30	0.30	0.40	0.27	0.37	0.20	0.33	0.23	0.30	0.30	0.37	0.27	0.30	0.23	0.30	0.37
pq	0.21	0.21	0.24	0.20	0.23	0.16	0.22	0.18	0.21	0.21	0.23	0.20	0.21	0.18	0.21	0.23

แสดงคะแนนที่นักศึกษาได้ จากการทดลองใช้แบบทดสอบ (ต่อ)

ข้อ คน	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	X	X ²
1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	42	1764
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	41	1681
3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	41	1681
4	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	40	1600
5	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	39	1521
6	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	39	1521
7	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	39	1521
8	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	39	1521
9	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	39	1521
10	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	38	1444
11	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	38	1444
12	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	37	1369
13	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	37	1369
14	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	37	1369
15	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1	36	1296
16	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	26	676
17	0	1	0	1	0	1	1	1	0	1	0	0	1	26	676
18	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	26	676
19	0	1	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	25	625
20	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	24	576
21	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	24	576
22	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	1	0	1	24	576
23	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	24	576
24	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	24	576
25	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	23	529
26	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	23	529
27	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	22	484
28	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	22	484
29	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	22	484
30	1	0	1	0	1	0	1	1	1	0	0	1	1	20	400
Σ	23	21	19	22	20	21	22	22	20	22	17	20	20	937	31065
p	0.77	0.70	0.63	0.73	0.67	0.70	0.73	0.73	0.67	0.73	0.57	0.67	0.67		
q	0.23	0.30	0.37	0.27	0.33	0.30	0.27	0.27	0.33	0.27	0.43	0.33	0.33		
pq	0.18	0.21	0.23	0.20	0.22	0.21	0.20	0.20	0.22	0.20	0.25	0.22	0.22	Σpq = 9.44	

แสดงคะแนนที่นักศึกษาประเมินความคิดเห็นในการทดลองใช้

ข้อ คน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	4	4	4	4	5	4	3	3	4	5	4	4
2	3	3	4	4	4	4	3	5	5	5	5	4
3	4	4	5	5	5	5	4	4	5	5	5	4
4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	4	4	4
5	3	3	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4
6	3	3	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4
7	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4
8	3	3	3	3	4	4	3	4	4	5	5	4
9	4	3	4	4	5	5	4	3	4	5	5	4
10	3	3	4	4	5	5	3	4	5	5	5	4
11	3	3	4	4	5	5	4	4	5	5	4	4
12	4	4	5	5	5	5	5	4	5	5	5	4
13	3	3	4	4	4	4	3	4	3	4	3	3
14	4	4	4	4	5	5	5	3	4	4	5	4
15	4	3	4	4	5	5	5	4	3	4	4	3
16	4	4	4	5	5	5	4	5	5	5	5	4
17	4	4	4	4	5	4	4	4	4	5	5	4
18	3	3	4	4	5	3	3	4	4	5	5	4
19	3	3	4	4	5	5	4	4	5	5	5	4
20	4	4	5	5	5	5	5	5	4	5	4	4
21	3	3	4	4	5	5	3	3	4	4	5	3
22	4	4	4	4	5	4	4	4	4	5	5	4
23	3	3	4	4	5	4	4	4	5	5	4	3
24	4	4	4	4	5	4	4	4	4	5	4	3
25	3	3	4	4	4	3	3	4	4	5	5	5
26	4	4	4	4	5	4	4	4	5	5	5	4
27	4	4	4	4	4	3	4	4	4	5	5	4
28	4	4	4	4	5	3	4	4	4	5	5	4
29	4	4	5	5	5	4	4	4	5	5	4	4
30	3	3	4	4	5	4	4	4	5	5	5	4
ΣX_i	107	105	123	124	143	128	115	119	130	143	137	116
ΣX_i^2	389	375	509	518	687	560	453	479	574	687	635	454
s_i^2	0.25	0.25	0.16	0.18	0.18	0.46	0.41	0.23	0.36	0.18	0.31	0.18

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

$$\begin{aligned}
 S_t^2 &= \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N} \\
 &= \frac{30 \times 189739 - (2383)^2}{(30)^2} \\
 &= 14.98
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \alpha &= \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right] \\
 &= \frac{20}{20-1} \left[1 - \frac{5.05}{14.98} \right] \\
 &= 0.698
 \end{aligned}$$

หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนการเรียนคำนวณจากสูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

กลุ่มทดลอง

$$S_1 = \sqrt{\frac{30 \times 16,634 - (696)^2}{30(30-1)}} = 4.098$$

กลุ่มควบคุม

$$S_2 = \sqrt{\frac{30 \times 14,859 - (663)^2}{30(30-1)}} = 2.670$$

เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากการประเมินผลก่อนการเรียน ของกลุ่มทดลองประสิทธิภาพ และกลุ่มควบคุม โดยใช้ที-เทสต์ (t-test)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$\text{แทนค่า } t = \frac{23.2 - 22.1}{\sqrt{\frac{4.098^2}{30} + \frac{2.670^2}{30}}} = 1.232$$

$$\begin{aligned} \text{และ } df &= \frac{(S_1^2 / n_1 + S_2^2 / n_2)^2}{\frac{(S_1^2 / n_1)^2}{n_1 - 1} + \frac{(S_2^2 / n_2)^2}{n_2 - 1}} \\ &= \frac{[(16.786/30) + (7.6128/30)]^2}{\frac{(16.786/30)^2}{29} + \frac{(7.6128/30)^2}{29}} \\ &= 50.02 \end{aligned}$$

จากตาราง t - test ที่ df = 40, $\alpha = 0.05$ ได้ค่า t = 2.021

แสดงคะแนนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองหาประสิทธิภาพ

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด				คะแนนหลังเรียน
	คะแนนก่อนเรียน	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	ตอนที่ 3	
1	23	13	12	12	38
2	26	12	14	14	40
3	19	12	13	12	42
4	25	12	12	10	42
5	25	12	13	13	37
6	19	9	12	11	35
7	24	13	11	12	36
8	23	12	11	12	35
9	30	13	14	15	41
10	25	13	13	12	37
11	28	12	12	14	38
12	26	14	12	14	40
13	25	13	12	11	39
14	30	12	14	12	39
15	21	13	12	13	38
16	18	13	13	14	42
17	15	13	11	12	40
18	19	11	12	12	36
19	20	12	13	12	36
20	21	12	11	12	37
21	19	12	13	14	38
22	17	13	13	13	40
23	28	13	14	12	42
24	24	15	13	12	43
25	21	14	12	13	39
26	21	11	10	12	32
27	29	12	13	12	36
28	29	10	10	11	35
29	20	11	12	13	40
30	26	11	13	12	40
ΣX	696	368	370	373	1153
ร้อยละ		81.78	82.22	82.89	85.41

การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน

$$E_1 = \frac{(\sum X/N)}{A} \times 100$$

$$E_2 = \frac{(\sum F/N)}{B} \times 100$$

แทนค่า

$$E_1 = \left\{ \frac{(368 + 370 + 373) / 30}{45} \right\} \times 100$$

$$= 82.30 \%$$

และ

$$E_2 = \left\{ \frac{(1153) / 30}{45} \right\} \times 100$$

$$= 85.41 \%$$

คะแนนประเมินผลหลังการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
คนที่	X	X ²	คนที่	X	X ²
1	38	1444	1	30	900
2	40	1600	2	26	676
3	42	1764	3	28	784
4	42	1764	4	27	729
5	37	1369	5	28	784
6	35	1225	6	33	1089
7	36	1296	7	28	784
8	35	1225	8	32	1024
9	41	1681	9	33	1089
10	37	1369	10	28	784
11	38	1444	11	29	841
12	40	1600	12	30	900
13	39	1521	13	29	841
14	39	1521	14	30	900
15	38	1444	15	33	1089
16	42	1764	16	34	1156
17	40	1600	17	35	1225
18	36	1296	18	31	961
19	36	1296	19	32	1024
20	37	1369	20	28	784
21	38	1444	21	27	729
22	40	1600	22	33	1089
23	42	1764	23	28	784
24	43	1849	24	30	900
25	39	1521	25	35	1225
26	32	1024	26	30	900
27	36	1296	27	36	1296
28	35	1225	28	34	1156
29	40	1600	29	32	1024
30	40	1600	30	27	729
ΣX	1153		ΣX	916	
ΣX^2		44515	ΣX^2		28196

หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังการเรียนรู้คำนวณจากสูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

กลุ่มทดลอง

$$S_1 = \sqrt{\frac{30 \times 44,515 - (1153)^2}{30(30-1)}} = 2.6351$$

กลุ่มควบคุม

$$S_2 = \sqrt{\frac{30 \times 28,196 - (916)^2}{30(30-1)}} = 2.801$$

เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากการประเมินผลหลังการเรียนรู้ ของกลุ่มทดลองประสิทธิภาพ และกลุ่มควบคุม โดยใช้ที-เทสต์ (t-test)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$\text{แทนค่า } t = \frac{38.4333 - 30.5333}{\sqrt{\frac{2.6351^2}{30} + \frac{2.801^2}{30}}} = 11.2516$$

$$\begin{aligned} \text{และ } df &= \frac{(S_1^2 / n_1 + S_2^2 / n_2)^2}{\frac{(S_1^2 / n_1)^2}{n_1 - 1} + \frac{(S_2^2 / n_2)^2}{n_2 - 1}} \\ &= \frac{[(6.944/30) + (7.846/30)]^2}{\frac{(6.944/30)^2}{29} + \frac{(7.546/30)^2}{29}} \\ &= 60.33 \end{aligned}$$

จากตาราง t - test ที่ df = 60, $\alpha = 0.01$ ได้ค่า t = 2.390

แสดงคะแนนที่นักศึกษาประเมินความคิดเห็นของกลุ่มทดลอง

ข้อ คน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	4	4	5	4	5	4	4	4	4	5	5	5
2	4	4	4	5	5	5	4	5	5	5	5	5
3	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4
4	4	4	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5
5	4	4	4	5	5	4	4	5	5	5	5	5
6	5	5	5	5	5	4	4	5	5	5	5	4
7	4	4	5	5	5	5	4	5	5	5	5	4
8	5	4	5	5	5	4	4	5	5	5	5	4
9	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5
10	4	4	5	4	5	4	4	5	4	5	5	5
11	4	4	5	4	5	4	4	5	5	5	5	5
12	4	4	5	5	5	5	4	4	4	5	5	4
13	5	4	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5
14	5	5	4	4	5	5	5	4	5	5	5	5
15	4	4	5	4	5	5	4	4	4	4	5	5
16	4	4	4	4	4	3	4	4	4	5	5	5
17	4	3	4	4	4	3	4	5	5	5	5	4
18	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	5	4
19	4	4	4	3	4	5	5	4	4	5	5	3
20	4	3	5	5	5	4	4	4	4	5	5	4
21	4	4	4	4	5	5	4	5	5	5	5	5
22	4	4	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5
23	4	4	4	4	5	4	4	3	4	5	5	4
24	4	3	4	4	5	4	3	4	4	4	4	3
25	5	5	5	5	5	4	5	4	4	4	4	4
26	4	3	4	4	5	4	4	4	5	5	5	5
27	4	3	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5
28	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
29	5	5	5	5	5	5	4	4	4	5	5	4
30	4	4	5	4	5	5	5	4	5	5	5	4
ΣX_i	128	119	138	132	146	133	129	134	137	146	148	134
ΣX_i^2	552	481	642	592	714	601	563	608	633	714	732	610
s_i^2	0.20	0.30	0.24	0.37	0.12	0.38	0.28	0.32	0.25	0.12	0.06	0.38

แสดงคะแนนที่นักศึกษาประเมินความคิดเห็นของกลุ่มทดลอง (ต่อ)

ข้อ คน	13	14	15	16	17	18	19	20	X	X ²
1	5	4	5	5	5	5	5	5	92	8464
2	4	5	5	5	5	5	5	5	95	9025
3	4	5	5	5	5	4	5	5	96	9216
4	5	5	5	5	5	5	5	5	97	9409
5	5	5	4	4	4	4	4	5	90	8100
6	4	4	5	4	4	4	5	5	92	8464
7	4	4	5	5	5	4	5	5	93	8649
8	4	4	5	5	5	5	5	5	94	8836
9	4	4	5	5	5	4	5	5	95	9025
10	4	4	5	5	5	5	5	5	92	8464
11	5	5	4	4	4	4	5	5	91	8281
12	4	5	4	4	4	4	4	5	88	7744
13	5	4	4	4	4	5	5	5	93	8649
14	5	5	4	4	4	4	5	5	93	8649
15	5	4	4	4	4	5	5	5	89	7921
16	5	5	5	5	4	4	4	4	86	7396
17	4	5	4	4	4	4	4	5	84	7056
18	5	4	4	5	5	5	5	5	86	7396
19	5	4	4	5	4	3	4	4	83	6889
20	4	4	4	4	4	3	5	5	85	7225
21	5	5	5	5	5	5	5	5	95	9025
22	4	3	3	4	4	4	5	5	89	7921
23	3	4	5	5	4	4	4	4	83	6889
24	4	4	4	4	4	4	5	5	80	6400
25	4	3	5	5	5	5	5	5	91	8281
26	5	5	4	4	4	4	4	4	86	7396
27	4	4	5	5	5	5	5	5	93	8649
28	4	4	4	4	4	4	5	5	92	8464
29	4	4	5	5	5	5	5	5	94	8836
30	4	4	5	5	5	5	5	5	93	8649
ΣX _i	131	129	135	137	134	131	143	146	2710	245368
ΣX _i ²	581	565	617	633	606	583	687	714		
s _i ²	0.30	0.34	0.32	0.25	0.25	0.37	0.18	0.12	Σs _i ² =	5.11

ภาคผนวก จ
ผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์

อาจารย์ที่สอนวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม และนักศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ ได้แก่

1. อาจารย์ที่สอนวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

1.1 อาจารย์ เชิดชัย ม่วงมี อาจารย์ 2 ระดับ 7 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2540

1.2 อาจารย์ แสงอรุณ พจน์พัฒนพล อาจารย์ 2 ระดับ 7 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21
สิงหาคม 2540

2. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

2.1 นาย สมชาย เมืองจันทร์ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2540

2.2 นาย จักรชัย โคมวิไล สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2540

2.3 นาย เปรม แสงสาคร สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2540

2.4 นาย ภาสกร บุญเพิ่ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2540

2.5 นาย วรรณรัตน์ เพ็ชรรัตน์ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2540

ภาคผนวก จ
ผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ดร. สมสุข ธีระพิจิตร

หัวหน้าแผนกวิชาการอุดมศึกษา

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย-
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

รศ. ดร. สมบูรณ์ ชิตพงศ์

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

อาจารย์ สุธีรา เป้าโกศลดิษฐ์

รองคณบดีฝ่ายวิจัย คณะศิลปศาสตร์

อาจารย์ภาควิชาสังคมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

อาจารย์ ประนอม บุญนิธิประเสริฐ

หัวหน้าแผนกสังคมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขต

เทคนิคนนทบุรี

อาจารย์ ผุสดี พฤษะวัน

หัวหน้าแผนกสังคมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขต

เทคนิคกรุงเทพ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสุวิมล จุลวานิช
เกิด	6 ตุลาคม พศ. 2499
สถานที่เกิด	69 ซ. วัดใหญ่ศรีสุพรรณ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600
ที่อยู่ปัจจุบัน	102 ม. 9 ซ. มัยลาภ แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10230
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 2 ระดับ 7 หัวหน้าแผนกสังคมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยี- ราชมนคล วิทยาเขตพระนครเหนือ
สถานที่ทำงาน	สถาบันเทคโนโลยีราชมนคล วิทยาเขตพระนครเหนือ
ประวัติการศึกษา	ป.กศ. ต้น วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พศ. 2517 ป.กศ. สูง (วิชาเอกภาษาไทย - สังคม) วิทยาลัยครูธนบุรี พศ. 2519 กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย - ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทร- วิโรฒ บางเขน พศ. 2521 กศ.ม. (วิชาการอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พศ. 2542

การสร้างหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เทคนิคการครองใจคน
สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

บทคัดย่อ
ของ
สุวิมล จุลวานิช

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2542

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน เรื่องเทคนิคการครองใจคน วิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน 80/80

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนทุกประการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ หน่วยการเรียนรู้การสอน จำนวน 1 หน่วย ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย ความรู้พื้นฐาน การประเมินผลก่อนการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลหลังการเรียนรู้และการเรียนซ่อมเสริม โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอนคือ พฤติกรรมมนุษย์ การวิเคราะห์การปฏิสัมพันธ์และเทคนิควิธีการสร้างมิตร หน่วยการเรียนรู้การสอนที่สร้างขึ้นได้ทดลองกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โดยการสุ่มอย่างง่ายได้นักศึกษา จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักศึกษาจำนวน 30 คน เป็นกลุ่มควบคุม ขั้นตอนการทดลอง ได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปทดลองกับนักศึกษา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำเครื่องมือมาปรับปรุงให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงนำหน่วยการเรียนรู้การสอนมาใช้กับกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน สำหรับกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนปกติ โดยทำแบบประเมินผลก่อนการเรียนรู้ และหลังการเรียนรู้ชุดเดียวกัน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน

ผลการวิจัยพบว่า จากการประเมินผลก่อนการเรียนรู้ นักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้คะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน หลังจากการทดลองทำการประเมินผลหลังการเรียนรู้พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอนระหว่างคะแนนการประเมินแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน (E_1) และการประเมินผลหลังการเรียนรู้ (E_2) คิดเป็นร้อยละ 82.30/85.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80

CONSTRUCTING INSTRUCTIONAL MODULE
ON “STRATEGY IN HANDLING PEOPLE”
FOR DIPLOMA STUDENT OF RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY

ABSTRACT
BY
SUWIMOL JULWANICH

A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
March 1999

The purpose of this study was to develop an instructional module on “Strategy in Handling People”, in Life and Social Skill course at diploma level, Rajamangala Institute of Technology, and to find the efficiency of the instructional module for the learning and teaching with the expected criteria of efficiency of 80/80 per cent.

In developing this instructional module, the procedures of instructional module construction had been carefully followed and studied according to research methodology. The instrument used in this study was an instructional module of one lesson consisting of seven components: Rationale, Objectives, Prerequisites, Pre-assessment, Instructional Alternatives, Post-assessment and Remediation. This lesson was divided into three parts: Human Behavior, Transaction Analysis and Techniques of Making Friends. The instructional module was experimented with diploma students who took a course in “Life and Social Skill” in the second semester of the academic year 1998. According to the simple random sampling, the experimental group consisted of 30 students the controlled group who consisted of 30 students. Before the experiment, the instructional module was tried out with 30 students who were not in the sampling groups. After this module was revised it was conducted with the experimental group, while the controlled group was taught in a usual way. The students in the experimental and controlled groups were asked to do the same pre-test and post test. The data collected were analyzed to find the efficiency of the module.

The finding of the study showed that there was no significant difference in the pre-test scores between the experimental and controlled groups. In the post test, the experimental group's scores were higher than those of the controlled group with significant difference at .01. The efficiency between the scores from the evaluation at the end of lesson (E_1) and the scores from the evaluation after the study (E_2) was 82.50/85.41 per cents which was higher than the expected criteria at 80/80